

Brede blik of scherpe focus?

*Een kwalitatief onderzoek naar de betekenisgeving
van informanten aan talentherkenning
en talentontwikkeling binnen tennis*

Arnoud van der Geijs
Augustus 2011





Brede blik of scherpe focus?

*Een kwalitatief onderzoek naar de betekenisgeving van informanten
aan talentherkenning en talentontwikkeling binnen tennis*

Auteur: Arnoud van der Geijs
Student nr.: 3448185

Opleiding: Universiteit Utrecht
Utrechtse School voor Bestuurs- & Organisationswetenschap
Master Sportbeleid en Sportmanagement

Opdrachtgever: Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond

Afstudeerbegeleider: Prof. dr. Maarten van Bottenburg

Tweede beoordelaar: Dr. Inge Claringbould



Universiteit Utrecht



KNLTB



Voorwoord

“The next point – that’s all you must think about”

(Arthur Ashe)

Het volgende punt is alles waar je aan moet denken. In het afstudeertraject staat er altijd een nieuw punt te wachten dat de aandacht verdient. Met gepaste trots kan ik zeggen dat inmiddels het laatste punt gespeeld en gewonnen is. Voor u ligt mijn afstudeeronderzoek, kroon op vele jaren studie en voor mij sluitstuk van de tweejarige masteropleiding Sportbeleid en Sportmanagement.

De afgelopen twee jaar ben ik in de gelegenheid geweest om theorie en praktijk te koppelen, mede dankzij mijn stage bij de KNLTB. Mijn welgemeende dank gaat dan ook uit naar de KNLTB. Een aantal personen wil ik in het bijzonder noemen:

Marc, bedankt voor je adequate begeleiding tijdens mijn stageperiode en je zichtbaar oprechte interesse in mijn afstudeeronderzoek!

Rogier, bedankt voor alle werkzaamheden waar je me deelgenoot van hebt gemaakt. Wat betrok je me toch overall actief bij en wat hebben we veel momenten samen doorgebracht. Jij hebt mijn stage echt een periode gemaakt om met tevredenheid op terug te kijken!

René, Wilco en Magda, bedankt voor de gezellige sfeer bij jullie op de kamer. Ik heb me vanaf het begin helemaal thuis gevoeld en veel plezier aan ons samenzijn beleefd!

Uiteraard gaat ook een woord van dank uit naar mijn scriptiebegeleider, Maarten van Bottenburg. Maarten, wat heb ik oprecht veel gehad aan je deskundige begeleiding en kritische feedback. Diep respect voor de manier waarop je zoveel studenten op een meer dan adequate manier weet te begeleiden in het afstudeerproces!

Mijn erkentelijkheid gaat ook uit naar al mijn vrienden, die vaak voor heel welkome afleiding wisten te zorgen!

Tot slot wil ik mijn familie bedanken voor de steun die zij mij in de afgelopen periode op welke manier dan ook hebben geboden. Zonder de solide basis die ik dankzij jullie heb was het afstudeertraject zeker een stuk moeilijker geweest!

Rest mij nog u veel leesplezier te wensen!

Arnoud van der Geijs
Veenendaal, augustus 2011



Inhoudsopgave

Voorwoord	Blz. 2
Inhoudsopgave	Blz. 3
1. Inleiding	Blz. 5
<u>1.1 Introductie</u>	Blz. 5
<u>1.2 Aanleiding en achtergrond onderzoek</u>	Blz. 6
1.2.1 <i>Talentedagen</i>	Blz. 6
1.2.2 <i>Structuur van talentherkenning en talentontwikkeling</i>	Blz. 7
1.2.3 <i>Contextbeschrijving</i>	Blz. 8
<u>1.3 Doelstelling, onderzoeksvraag en aanpak van het onderzoek</u>	Blz. 9
1.3.1 <i>Doel van het onderzoek</i>	Blz. 9
1.3.2 <i>Onderzoeksvraag</i>	Blz. 9
1.3.3 <i>Centrale begrippen</i>	Blz. 10
1.3.4 <i>Aanpak van het onderzoek</i>	Blz. 10
<u>1.4 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie</u>	Blz. 11
1.4.1 <i>Maatschappelijke relevantie</i>	Blz. 11
1.4.2 <i>Wetenschappelijke relevantie</i>	Blz. 11
<u>1.5 Leeswijzer</u>	Blz. 11
2. Organisatorische context	Blz. 12
<u>2.1 Bondsjeugdopleiding</u>	Blz. 12
<u>2.2 Talentedagen</u>	Blz. 14
<u>2.3 Samenvatting</u>	Blz. 15
3. Theoretisch kader	Blz. 16
<u>3.1 Inleiding</u>	Blz. 16
<u>3.2 Context topsport</u>	Blz. 16
<u>3.3 Talentherkenning: vroege selectie</u>	Blz. 17
3.3.1 <i>Voorspelbaarheid latere kampioenen</i>	Blz. 18
3.3.2 <i>Gevolgen vroege in- en uitsluiting</i>	Blz. 29
3.3.3 <i>Selectiecriteria</i>	Blz. 20
<u>3.4: Talentontwikkeling: Vroege specialisatie</u>	Blz. 20
3.4.1 <i>Specialiseren: uren maken?</i>	Blz. 20
3.4.2 <i>Mogelijk nadelige gevolgen</i>	Blz. 22
<u>3.5 Samenvatting</u>	Blz. 23
4. Onderzoeksaanpak	Blz. 25
<u>4.1 Inleiding</u>	Blz. 25
<u>4.2 Onderzoeksperspectief</u>	Blz. 25
<u>4.3 Methoden en technieken</u>	Blz. 26
4.3.1 <i>Onderzoeksmethoden</i>	Blz. 26
4.3.2 <i>Selectie informanten</i>	Blz. 27
4.3.3 <i>Data-analyse</i>	Blz. 29
4.3.4 <i>Betrouwbaarheid en validiteit</i>	Blz. 29
4.3.5 <i>Reflectie op eigen positie</i>	Blz. 30



5. Resultaten	Blz. 31
<u>5.1 Inleiding</u>	Blz. 31
<u>5.2 Talenterkenning: de talentenjachtdagen</u>	Blz. 31
5.2.1 <i>Communicatie en bekendheid</i>	Blz. 31
5.2.2 <i>Afstand</i>	Blz. 33
5.2.3 <i>Financiën</i>	Blz. 34
5.2.4 <i>Verborgen talent en Mini/Midi-evenementen</i>	Blz. 34
5.2.5 <i>Rol trainers</i>	Blz. 35
5.2.6 <i>Beoordeling talentenjachtdagen</i>	Blz. 37
5.2.7 <i>Vroege selectie</i>	Blz. 40
<u>5.3 Talentontwikkeling: de Bondsjeugdopleiding</u>	Blz. 42
5.3.1 <i>Beoordeling Bondsjeugdopleiding</i>	Blz. 43
5.3.2 <i>Vroege specialisatie</i>	Blz. 44
5.3.3 <i>Rol ouders</i>	Blz. 47
5.3.4 <i>Beoordeling opleidingsstructuur</i>	Blz. 49
<u>5.4 Samenvatting</u>	Blz. 51
6. Analyse	Blz. 53
<u>6.1 Inleiding</u>	Blz. 53
<u>6.2 Talentenjachtdagen</u>	Blz. 53
<u>6.3 Botsing der visies</u>	Blz. 54
<u>6.4 Vroege selectie</u>	Blz. 56
<u>6.5 Vroege specialisatie</u>	Blz. 58
<u>6.6 Samenvatting</u>	Blz. 60
7. Discussie en reflectie	Blz. 61
<u>7.1 Inleiding</u>	Blz. 61
<u>7.2 Discussie</u>	Blz. 61
7.2.1 <i>Opbouw opleidingsstructuur</i>	Blz. 61
7.2.2 <i>Diversiteit in betekenisgeving</i>	Blz. 61
<u>7.3 Reflectie</u>	Blz. 62
8. Conclusies en aanbevelingen	Blz. 64
<u>8.1 Inleiding</u>	Blz. 64
<u>8.2 Conclusie</u>	Blz. 64
<u>8.3 Aanbevelingen</u>	Blz. 66
8.3.1 <i>Aanbevelingen KNLTB</i>	Blz. 66
8.3.2 <i>Aanbevelingen voor vervolgonderzoek</i>	Blz. 67
Literatuur	Blz. 68
Bijlage 1: Topiclijst bondsmedewerkers	Blz. 72



1. Inleiding

1.1 Introductie

Het Nederlandse toptennis verkeert in een bedenkelijke staat wanneer er gekeken wordt naar de geboekte successen in het afgelopen decennium. Afgezien van de finaleplaats van Martin Verkerk op Roland Garros in 2003 zijn de Nederlandse successen op het hoogste senioreniveau zeer spaarzaam. Dit staat in schril contrast met de succesvolle *gouden jaren '90*, waarin toppers als Richard Krajicek, Sjeng Schalken, Brenda Schultz-McCarthy en het dubbelduo Eltingh/Haarhuis meermaals succesvolle prestaties wisten te leveren. Dat deze *gouden jaren* inmiddels ook kunnen worden bestempeld als *vervlogen tijden* blijkt ook wel wanneer de ranglijstposities van de Nederlandse mannen in 1995 worden vergeleken met de posities in 2011 (zie tabel 1).

	<i>Ranglijstpositie 20-11-1995</i>	<i>Ranglijstpositie 07-08-2011</i>
1 ^e Nederlandse man	11	53
2 ^e Nederlandse man	19	100
3 ^e Nederlandse man	21	112
4 ^e Nederlandse man	43	124
5 ^e Nederlandse man	54	178

Tabel 1: Vergelijking ranglijstposities Nederlandse mannen 1995 / 2011

Een verder inzicht in de opgelopen achterstand van het Nederlandse toptennis wordt verkregen wanneer de huidige ranglijstposities worden vergeleken met die van nabijgelegen landen. Alleen al een blik op onze zuiderburen laat zien dat zij op dit moment een groter vooruitzicht hebben op internationaal sportsucces: evenals Nederland hebben zij twee mannen bij de top-100, maar daarbovenop hebben zij ook nog eens twee Belgische vrouwen bij de beste 20 van de wereld (in tegenstelling tot de beste Nederlandse vrouw die op plaats 80 terug te vinden is). De Belgische Kim Clijsters drukte dit verschil nog maar eens uit door de Australian Open, één van de vier belangrijkste tennistoernooien in het jaar, in 2011 op haar naam te schrijven. Maar ook landen als Tsjechië (3 mannen top-100; 7 vrouwen top-100) en Zwitserland (2 mannen top-20; 1 vrouw top-100) hebben op dit moment internationaal gezien betere vooruitzichten op sportsucces dan Nederland.

Wanneer deze feiten verbonden worden met de ambities ontstaat er een onwenselijke discrepantie tussen de huidige en de gewenste situatie. Zowel maatschappelijk, bestuurlijk als organisatorisch zijn er namelijk hogere ambities. NOC*NSF (2010, p. 1) wil meer sportief succes behalen, wat tot uiting komt in het formuleren van een top-10 ambitie. Oftewel: Nederland als een van de tien beste topsportlanden ter wereld. Daarnaast formuleert ook de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) haar ambities. Het terugkeren van het Nederlandse Davis Cupteam in de Wereldgroep is een groot streven, net als het behalen van Wereldgroep II voor het Fed Cupteam. De uiteindelijke ambitie is het winnen van de Davis Cup en Fed Cup (KNLTB, 2008, p. 21). Maar ook het behalen van een kwartfinale of hoger bij Grand Slams en het behalen van medailles tijdens de Olympische Spelen behoren tot de doelstellingen van de opleidingsprogramma's van de KNLTB.

Deze ambities maken dat een verandering van de huidige situatie wenselijk lijkt. Een situatie waarin juist op het deelgebied van talentherkenning en talentontwikkeling nog stappen gemaakt kunnen worden. Diverse landen blijken op dit terrein onderontwikkeld te zijn, zodat zich juist hier mogelijkheden voordoen om winst te behalen ten opzichte van andere landen. De kunst is om de oorzaken die ten grondslag liggen aan deze situatie te achterhalen, zodat verbetering eventueel mogelijk is. De KNLTB zelf heeft het idee dat enige winst mogelijk zou kunnen zijn waar het de talentherkenning betreft. De gedachte leeft dat de vijver waaruit de bond kan vissen tijdens (bepaalde) talentherkenningsmomenten kleiner is dan gewenst. Gevreesd wordt dat daardoor potentiële talenten ontglippen en verloren gaan voor de grotere strijd om internationaal sportsucces.

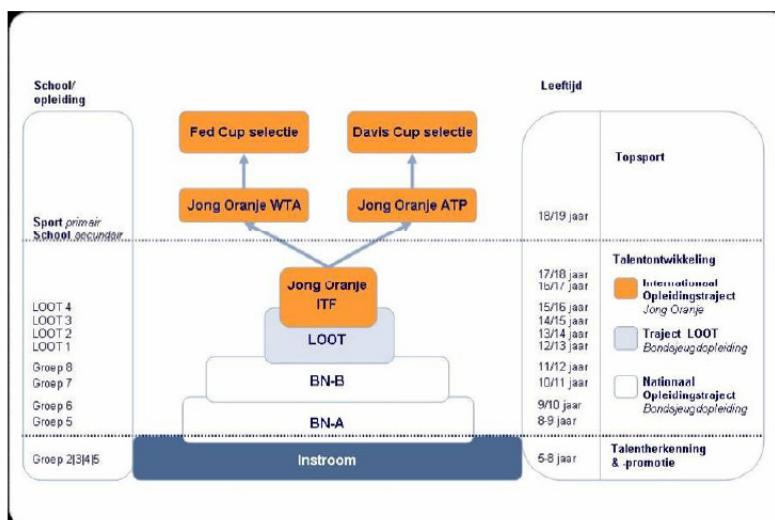
Daarnaast zijn er ook diverse pijnpunten aan te dragen als het gaat om talentontwikkeling, waarbij de moeilijkheid om latere kampioenen vroegtijdig te ontdekken een centraal dilemma is. Zowel de instroom als de doorstroom heeft zodoende zijn eigen, doch samenhangende, problematiek. De huidige organisatie en structuur van talentherkenning en talentontwikkeling bij de KNLTB is zodoende wellicht voor verbetering vatbaar en in ieder geval een interessant onderzoeksobject. Ingegaan wordt namelijk op centrale vraagstukken en algemene thema's zoals vroege identificatie en specialisatie en de gevolgen hiervan voor zeer jonge kinderen.

1.2 Aanleiding en achtergrond onderzoek

1.2.1 Talentenjachtdagen

De KNLTB organiseert al jarenlang zogenaamde *voorspeelmomenten*, tegenwoordig omgedoopt tot *talentenjachtdagen*. In de periode eind mei-half juni worden in elke regio talentenjachtdagen georganiseerd door een regio scout. Dit zijn momenten waarop kinderen in de nog zeer jonge leeftijdscategorie van 5 tot en met 8 jaar in de gelegenheid worden gesteld om hun talenten te tonen. Op deze manier kunnen zij in aanmerking komen voor de Bondsjeugdopleiding (BJO). De BJO is de tennisopleiding van de KNLTB die als doel heeft talentvolle kinderen op te leiden en te begeleiden naar de volgende stap (Jong Oranje) richting de top (KNLTB, 2010).

De talentenjachtdagen worden door de KNLTB georganiseerd om kinderen te selecteren voor de Instroomtraining van de BJO. Deze Instroomtraining vormt de basis van een piramidemodel, dat centraal staat in de opleidingsstructuur van de BJO (zie figuur 1). Hoe hoger men op de piramide komt, hoe minder kinderen er mee mogen doen. Aan het eind van elk jaar wordt zodoende aan de hand van diverse criteria bekeken of men mag blijven trainen bij de bond (KNLTB, 2010). In aansluiting hierop kan worden vastgesteld dat het piramidemodel gestoeld is op de doorstroom van talenten. De bedoeling is dat talenten van het ene niveau overgaan naar het andere niveau, waarbij in de tussentijd talenten afvallen die niet aan de vereiste criteria voldoen. Gezien de gerichtheid op doorstroming van talenten, is de instroom van talenten ook van groot belang. Immers: wie niet instroomt, kan ook niet doorstromen!



Figuur 1: Opleidingsstructuur KNLTB

Juist op het gebied van de instroom ligt een praktische uitdaging voor de KNLTB. Het idee leeft namelijk bij de KNLTB dat er meer uit de talentenjachtdagen te halen valt. Relatief weinig voorspelers lijken op deze dagen af te komen. De KNLTB acht dit een zorgelijke situatie, aangezien hiermee potentiële talenten een veel grotere kans hebben om niet geselecteerd te worden voor de



Instroomtraining van de BJO. Immers: het gros van de instromers vloeit voort uit de talentenjachtdagen. De opkomst bij deze voorspeelmomenten lijkt vooral vanuit sommige verenigingen laag te zijn. Deze verenigingen hebben weinig tot geen kinderen bij de BJO, wat erop kan duiden dat zij ook weinig voorspelers hebben. Deze verenigingen zijn dan ook een interessante onderzoeksgroep.

Al met al acht de KNLTB het dan ook wenselijk om de vijver waaruit zij kan vissen tijdens de talentenjachtdagen te vergroten. Een belangrijke vraag hierin is wat ervoor zorgt dat deze situatie zich voordoet. Wat ligt ten grondslag aan de relatief beperkte opkomst bij talentenjachtdagen? Zijn dit louter praktische bezwaren of meer fundamentele redenen? Is bijvoorbeeld voor ouders de ouderbijdrage die deelname aan de BJO met zich meebrengt een barrière om het talent deel te laten nemen aan een van de talentenjachtdagen of kunnen zij zich niet vinden in de huidige systematiek van vroege selectie en vroege specialisatie? Gaan ouders en kinderen zich wellicht pas op latere leeftijd afvragen of er sprake is van enig talent of is het puur onbekendheid dat de talentenjachtdagen parten speelt?

Het achterhalen van de betekenisgeving van direct betrokkenen aan de talentenjachtdagen acht de KNLTB dan ook van groot belang. Op deze manier moet inzicht worden verkregen in de overeenkomsten en verschillen in betekenisgeving aan deze momenten. Dit kan bewustwording creëren bij de KNLTB en biedt daarmee wellicht de mogelijkheid om eventuele barrières tot deelname aan de talentenjachtdagen weg te nemen.

1.2.2 Structuur van talentherkenning en talentontwikkeling

De voorgaande problematisering is relevant vanuit de overtuiging dat de talentenjachtdagen een erg belangrijk middel zijn om de juiste kinderen te selecteren voor de Instroomtraining van de BJO. Er zijn echter verschillende redenen om de huidige (bredere) structuur en systematiek van talentherkenning en talentontwikkeling eens kritisch onder de loep te nemen.

In de huidige systematiek van talentherkenning en – ontwikkeling is sprake van vroege specialisatie. Kinderen worden op zeer jonge leeftijd uitgenodigd om gebruik te maken van de KNLTB-faciliteiten en maken hierbij vele trainingsuren (KNLTB, 2010, p. 9). Training blijkt een belangrijke voorbode te zijn om uit te kunnen groeien tot een topper (Ericsson et. al, 1993). Dit inzicht vormt voor veel sportorganisaties (waaronder de KNLTB) de basis voor het gevoerde beleid, waarin vroege specialisatie een voorname rol inneemt.

Aan de andere kant zijn er ook diverse kritische kanttekeningen te plaatsen bij deze vroege specialisatie. Het vervroegd veelvuldig in aanraking komen met een sport kan negatieve gevolgen met zich meebrengen op motorisch, sociaal, fysiek en psychisch vlak (Wiersma, 2000). In de wetenschap dat het merendeel van de talenten nooit de top zal halen zijn dit niet te verwaarlozen inzichten.

Het piramidemodel gaat naast vroege specialisatie ook uit van vroege selectie. Voor de Instroomtraining van de BJO worden maximaal 400 kinderen geselecteerd. In de daaropvolgende niveaus wordt steeds verder gefocust op een steeds kleinere groep kinderen. Juist in het selecteren van de geschikte talenten zit hem vaak de problematiek. Zeker in een sport als tennis is talentidentificatie enorm moeilijk, doordat veel verschillende vaardigheden vereist worden (MacCurdy, 2006). Het voorspellen van de latere kampioenen is buitengewoon lastig. Toch is er al op behoorlijk jonge leeftijd sprake van selectie. Dit brengt met zich mee dat de geselecteerden de gevolgen van vroege specialisatie kunnen ondervinden, maar ook dat een hele grote groep kinderen uitgeselecteerd wordt. Juist de uitgesloten kinderen hebben minder kans om zich op een soortgelijke manier door te ontwikkelen, doordat de geselecteerden de beschikking krijgen over bepaalde faciliteiten en mogelijkheden (Martindale et. al, 2005, p. 370). Met in het achterhoofd de moeilijkheden omtrent selectie een te overdenken situatie.



Niet alleen vroege selectie zelf is een betwistbaar onderwerp, ook de manier van selecteren kan reden tot discussie zijn. Talentidentificatie in tennis is vaak gebaseerd op behaalde resultaten op jonge leeftijd (Unierzyski, 2005). Onderzoek laat echter zien dat het selecteren op basis van prestaties tot de leeftijd van 14 jaar niet mogelijk is. Prestaties op die leeftijd zijn geen goede indicator voor later succes (Brouwers et. al, 2009, p. 14). Daarnaast valt aan te geven dat volwassen toppers zelden zeer kundige kinderen zijn. Op jonge leeftijd zou het zodoende niet om prestaties moeten gaan, maar om potentie. Interessant is om te bezien welke selectiecriteria de KNLTB hanteert.

Al met al bieden verschillende onderzoeken voldoende aangrijpingspunten om de huidige structuur van talentherkenning en talentontwikkeling van de KNLTB eens kritisch onder de loep te nemen. Door de betekenisgeving van verschillende betrokken actoren te achterhalen, kunnen eventuele hiaten in de huidige structuur naar voren komen, wat bewustwording bij de KNLTB kan creëren. Dit biedt de mogelijkheid om eventuele veranderingen aan te brengen in de huidige structuur, wat moet leiden tot een verbeterde internationale concurrentiepositie in de strijd om internationaal sportsucces.

1.2.3 Contextbeschrijving

Alle voorgaande overdenkingen en problematiseringen komen niet uit de lucht vallen. Het belang van dit onderzoek op het gebied van talentherkenning en –ontwikkeling is gestoeld op de functie die (top)sport in de hedendaagse maatschappij wordt toegedicht. De Nederlandse regering ziet dat (breedte- en top)sport een belangrijke rol vervult in de maatschappij en de economie. Dit uit zij onder andere door het Olympisch Plan 2028 te ondersteunen en op die manier Nederland in 2016 naar een Olympisch Sportklimaat te sturen (NOC*NSF, 2010).

NOC*NSF gaat meer concreet in op de waarde van topsport voor de maatschappij. Volgens NOC*NSF (2010, p. 9,10) zorgt topsport voor het ervaren van onderlinge verbondenheid en nationale trots en zorgt het voor internationaal prestige. Bovendien ziet NOC*NSF dat topsport kan bijdragen in de zoektocht naar wat de samenleving bindt en identiteit verschaft. Verder ziet de koepelorganisatie dat topsport inspirerend is voor de omgeving en dat het een stimulans is voor de breedtesport (NOC*NSF, 2010, p. 9,10). Samenvattend wordt gesteld dat topsport *“een aanjaagfunctie heeft in het streven naar een vitale, trotse samenleving, gestoeld op sportiviteit, daadkracht en doorzettingsvermogen”* (NOC*NSF, 2010, p. 11).

Naast de maatschappelijke en bestuurlijke onderkenning van het belang van topsport, wordt ook op organisatorisch niveau ingezet op topsport. De KNLTB ziet dat de topsport door de prestaties van Nederlandse toptennissers de aantrekkelijkheid van de tennissport en het breedtetennis vergroot (KNLTB, 2008, p. 30). Toptennis is zodoende een van de vijf bouwstenen die centraal staat in het meerjarenbeleidsplan *Passie voor Tennis*, naast de bouwstenen Tennissport, Tennisser, Vereniging en KNLTB. De bouwsteen Toptennis valt vervolgens weer uiteen in verschillende speerpunten, een ieder met zijn eigen doelstellingen. Deze speerpunten bestrijken een groot gebied aan facetten die onder de noemer ‘Toptennis’ kunnen worden geschaard. Hierbij kan gedacht worden aan het verbreden van de basis voor talentherkenning, de ontwikkeling van talent tot topper, de optimalisatie van de randvoorwaarden voor het Nederlandse toptennis en de inzet van het Nederlandse toptennis als boegbeeld van de tennissport (KNLTB, 2008, p. 11).

Al met al kan gesteld worden dat zowel op maatschappelijk, bestuurlijk als organisatorisch niveau het belang van topsport en toptennis onderkend wordt. Positieve ontwikkelingen op het gebied van toptennis worden door de verschillende instituties dan ook zeer zeker wenselijk geacht.



1.3 Doelstelling, onderzoeksvraag en aanpak van het onderzoek

1.3.1 Doel van het onderzoek

In dit onderzoek wordt getracht inzicht te verkrijgen in hoe betrokken actoren aankijken tegen talentherkenning en – ontwikkeling. Aan de ene kant wordt getracht om te achterhalen hoe het komt dat (binnen sommige verenigingen) weinig kinderen meedoen aan de talentenjachtdagen van de KNLTB. Aan de andere kant wordt de bredere structuur van talentherkenning en – ontwikkeling van de KNLTB kritisch bekeken, waarbij de informanten wordt gevraagd hoe zij aankijken tegen talentherkenning en – ontwikkeling en de onderbouwing daarvoor (waarbij de nadruk niet ligt op het tennistechnische gedeelte, maar meer op beleidsmatige vraagstukken). Op deze manier wordt getracht een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de talentherkenning en – ontwikkeling bij de bond, waardoor Nederland wellicht een voorsprong ten opzichte van andere landen op dit terrein kan bewerkstelligen en kan werken aan een opmars in de internationale tenniswereld.

Centraal staat het achterhalen van de betekenisgeving van betrokken actoren, waarbij het interessant is om verschillen en overeenkomsten in betekenisgeving te achterhalen. Deze actoren bestaan uit sleutelfiguren in het traject van de BJO, te weten verenigingsbestuurders, trainers, ouders, talenten en bondsmedewerkers.

Door verschillende actoren te interviewen kan een divers beeld worden geschetst van de verschillende toegekende betekenissen. In dit kader is het interessant om tevens de dominantie in betekenisgeving in het oog te houden. Wiens betekenisgeving is dominant en welke toegekende betekenissen lijken te worden ondergesneeuwd? Machtsverhoudingen en onderlinge (on)afhankelijkheden zijn zodoende een niet te vergeten aspect.

1.3.2 Onderzoeksvraag

In navolging van al het bovenstaande luidt de bijbehorende onderzoeksvraag:

“Welke betekenissen geven verenigingsbestuurders, trainers, ouders, talenten en bondsmedewerkers aan talentherkenning en talentontwikkeling en wat betekent dit voor de Bondsjeugdopleiding van de KNLTB?”

Deze centrale onderzoeksvraag kan onderverdeeld worden in enkele deelvragen:

- Welke betekenissen worden door betrokkenen toegekend aan de talentenjachtdagen van de Bondsjeugdopleiding?
- Welke betekenissen worden door betrokkenen toegekend aan de huidige structuur van talentherkenning en talentontwikkeling?
- Wiens betekenisgeving over talentherkenning en talentontwikkeling is dominant en welke gevolgen heeft dit?
- Welke veranderingen dienen te worden doorgevoerd om de huidige structuur van talentherkenning en talentontwikkeling te verbeteren?



1.3.3 Centrale begrippen

In het onderzoek staan de volgende begrippen centraal:

- *Betekenisgeving*: een activiteit of proces waarbij realiteit vorm krijgt door terug te kijken op situaties waarvan men zelf en de gecreëerde betekenissen onderdeel waren. Betekenisgeving begint bij de betekenisgever die zich bewust wordt van bepaalde zaken en zodoende een situatie of gebeurtenis interpreteert (Weick, 1995).
- *Bondsjeugdopleiding*: een onderdeel van het opleidingstraject van de KNLTB om talentvolle kinderen op te leiden en te begeleiden naar de top (KNLTB, 2010).
- *Talenterkenning*: het proces waarbij huidige participanten met de potentie om topspelers te worden, worden herkend (Vaeyens, et. al, 2008, p. 703).
- *Talentontwikkeling*: het voorzien in een aangepaste leeromgeving om het potentieel volledig te ontwikkelen (Vaeyens, et. al, 2008, p. 703).
- *Talentedagen*: dagen die speciaal gecreëerd zijn voor talenterkenning, zodat kinderen de mogelijkheid hebben om door middel van hun spel geselecteerd te worden voor de Instroomtraining van Bondsjeugdopleiding.

1.3.4 Aanpak van het onderzoek

In dit onderzoek zijn twee onderzoeksmethoden gecombineerd. Naast de uitvoering van een documentenanalyse zijn ook semigestructureerde interviews gehouden. De documentenanalyse heeft een eerste inzicht geboden in de huidige structuur van talenterkenning – en ontwikkeling en was zodoende ook een voedingsbodem voor de topics van de interviews (naast de topics die uit de literatuur zijn gehaald). Wel bleef er voor de informanten zelf ruimte om eigen onderwerpen aan te snijden, wat zeker van belang was bij het achterhalen van de redenen waarom (bij sommige verenigingen) kinderen relatief weinig deelnemen aan de talentjacht dagen.

Voor de te interviewen informanten zijn in eerste instantie twee verenigingen geselecteerd. Dit is gebeurd aan de hand van een onderzoek dat inzicht biedt in de verhouding tussen het aantal jeugdleden en het aantal kinderen daarvan dat bij de bond traint. Verenigingen die weinig bondskinderen maar veel jeugdleden hebben, werden gezien als een interessante onderzoeksgroep.

Toen de twee verenigingen eenmaal geselecteerd waren, zijn de volgende informanten per vereniging benaderd:

- Een bestuurslid Jeugd / Voorzitter Jeugdcommissie
- Een (club)trainer
- Twee talenten (een in de leeftijd 12-15 jaar, een in de leeftijd 15-18 jaar)
- De ouders van bovenstaande talenten

Naast de twaalf interviews (2x6) bij de verenigingen is ook een viertal bondsmedewerkers geïnterviewd. Drie bondsmedewerkers (Technisch Directeur, Bondscoach Jeugd en een Regioscout) zijn vooraf geselecteerd op basis van de verwachte knowhow die zij hebben op dit terrein, waarna een vierde bondsmedewerker (Manager Toptennis) is geselecteerd om een reactie te geven op de toegekende betekenissen van de informanten.

Op deze manier zijn diverse informanten geïnterviewd, zodat verschillen en overeenkomsten in betekenisgeving naar voren zijn komen.



1.4 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

1.4.1 Maatschappelijke relevantie

Dit onderzoek is van praktisch nut voor de KNLTB. Vanuit de organisatie leeft de wens om inzicht te verkrijgen in de redenen waarom sommige kinderen niet meedoen aan de talentenjachtdagen. Het achterhalen hiervan kan de KNLTB de mogelijkheid bieden om eventuele belemmeringen weg te nemen en op die manier de opkomst bij deze dagen te doen vergroten. Daarnaast biedt het onderzoek aan de hand van de toegekende betekenissen de KNLTB inzicht in eventuele hiaten in de huidige structuur van talentherkenning en – ontwikkeling. Bewustwording van deze hiaten kan de mogelijkheid bieden om de structuur verder te verbeteren. Verbeteringen in de talentherkenning en talentontwikkeling moeten bijdragen aan de doorontwikkeling van het Nederlandse toptennis, zodat de kans op internationaal sportsucces wordt vergroot. Dit is tevens van belang voor NOC*NSF, dat elk sportsucces kan gebruiken met het oog op de top-10 ambitie.

1.4.2 Wetenschappelijke relevantie

De huidige wetenschappelijke literatuur kent, ondanks een stijgende interesse, relatief weinig onderzoek naar talentherkenning en talentontwikkeling. Er is weinig bekend over hoe een talentidentificatie – en talentontwikkelingssysteem ingericht moet worden (van Bottenburg, 2009). Verder is er in tennis weinig wetenschappelijke kennis op het gebied van talentherkenning en – ontwikkeling en al helemaal weinig kennis over talentenjachtdagen. Dit onderzoek tracht dan ook een eerste aanzet te geven om dit gat in de literatuur op te vullen en een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis op dit gebied.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal de organisatorische context worden belicht. In het derde hoofdstuk staat het theoretisch kader centraal, waarin de literatuur op het terrein van talentherkenning en talentontwikkeling naar voren zal komen. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de gebruikte methoden, waarbij gemaakte onderzoekskeuzes zullen worden verantwoord en het onderzoeksperspectief wordt toegelicht. Het vijfde hoofdstuk bevat de onderzoeksresultaten, die vervolgens geanalyseerd zullen worden in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 zal er ruimte zijn voor discussie en een reflectie op het onderzoek. Ten slotte zullen in hoofdstuk 8 de belangrijkste conclusies op een rij worden gezet, waarna enkele aanbevelingen zullen volgen.



2. Organisatorische context

Na de introductie van het onderwerp in het voorgaande hoofdstuk, zal in dit hoofdstuk de organisatorische context worden belicht. De wijze waarop talentherkenning en talentontwikkeling bij de KNLTB is ingericht zal naar voren komen, waarbij de talentenjacht dagen en de Bondsjeugdopleiding een centrale rol innemen.

2.1 Bondsjeugdopleiding

De KNLTB onderkent het belang van goede talentherkenning, getuige de opname van het volgende speerpunt in haar beleidsplan: *“De speurtocht naar talent wordt geïntensiveerd door meer tijd en momenten voor talentherkenning”* (KNLTB, 2008). Een groot scala aan evenementen moet benut worden om talenten op te sporen die in aanmerking komen voor de Bondsjeugdopleiding (BJO). De BJO is de tennisopleiding van de KNLTB die als doel heeft talentvolle kinderen op te leiden en te begeleiden naar de top (Jong Oranje) (KNLTB, 2010). De KNLTB faciliteert talenten en hun coaches om de goede opleiding die het talent nodig heeft te optimaliseren. De KNLTB stelt zich ten taak om voor adequate training en coaching te zorgen met behulp van alle aanwezige kennis en ervaring in de totale Nederlandse trainerswereld. Daarnaast wordt gezorgd voor een, bij de leeftijd en ontwikkelingsniveau passend, wedstrijdprogramma (KNLTB, 2010, p. 8).

De BJO is onderverdeeld in verschillende niveaus, te weten de Instroomtraining, Basisniveau-A, Basisniveau-B en het LOOT-traject. Elk niveau kent zijn eigen condities en omstandigheden (zie tabel 2).

	<i>Leeftijd</i>	<i>Maximaal aantal kinderen</i>	<i>Aantal kinderen 2010/2011</i>	<i>Aantal bondstrainingsuren per week (conditie + tennis)</i>
<i>Niveau</i>				
Instroomtraining	5 – 8 jaar	400 kinderen	358 kinderen	Twee uur (31 weken)
Basisniveau-A (BN-A)	8 – 10 jaar	300 kinderen	217 kinderen	Vijf uur (36 weken)
Basisniveau-B (BN-B)	10 – 12 jaar	150 kinderen	119 kinderen	Zes uur (36 weken)
LOOT-traject	12 – 16 jaar	4 leerjaren, 30 kinderen per leerjaar	77 kinderen	Zes uur (36 weken)

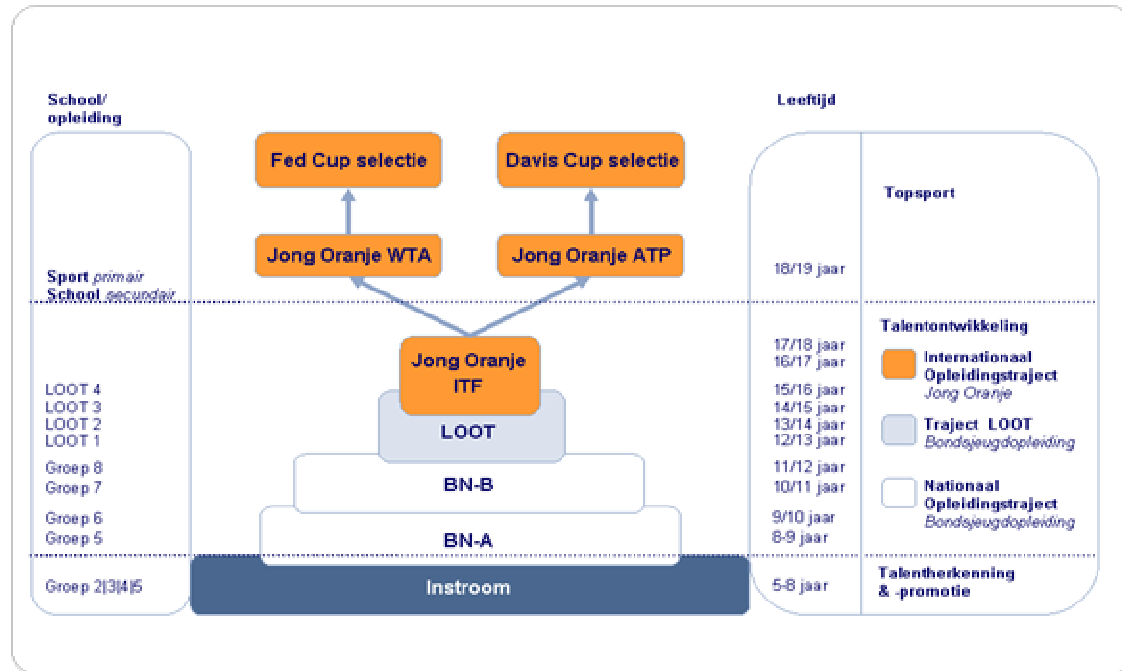
Tabel 2: Niveaus BJO

Wanneer kinderen in het bondstraject zitten, komen zij al vroeg veelvuldig in aanraking met de tennissport. Kinderen investeren vele uren in de (tennis)sport, zowel bij de bond als daarbuiten (zie tabel 3).

	<u>Totaal club</u>	<u>Totaal bond</u>	<u>Totaal privé</u>	<u>Totaal tennis</u>	<u>Totaal conditie</u>	<u>Totaal andere sport</u>	<u>Totaal aantal uren</u>
<i>Niveau</i>							
<u>Instroom</u>	1,03	1,00	0,21	2,24	1,05	1,54	4,81
<u>BN-A</u>	1,19	3,00	0,61	4,80	2,14	1,41	8,35
<u>BN-B</u>	2,18	4,00	1,51	7,69	2,41	0,76	10,86
<u>LOOT</u>	4,85	4,00	2,23	11,05	3,50	0,16	14,71

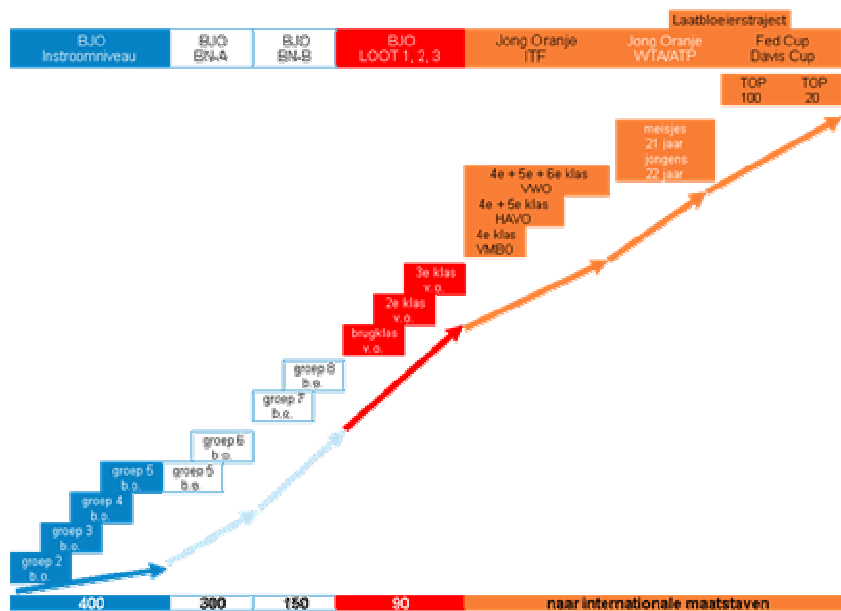
Tabel 3: Aantal uren (tennis)sport

Na het LOOT-traject kunnen talenten doorstromen naar Jong Oranje, wat geen onderdeel meer is van de BJO (maar hier wel op voortborduur). Centraal in de opleidingsstructuur van de BJO staat het eerder benoemde piramidemodel (zie figuur 2).



Figuur 2: Opleidingsstructuur KNLTB

Hoe hoger men op de piramide komt, hoe minder kinderen er mee mogen doen. Aan het eind van elk jaar wordt zodoende aan de hand van diverse criteria bekeken of men mag blijven trainen bij de bond (KNLTB, 2010). In aansluiting hierop kan worden vastgesteld dat het piramidemodel gestoeld is op de doorstroom van talenten. De bedoeling is dat talenten van het ene niveau overgaan naar het andere niveau, waarbij in de tussentijd talenten afvallen die niet aan de vereiste criteria voldoen. Hoewel de mogelijkheid blijft bestaan dat sommige talenten op latere leeftijd nog instromen, staat de doorstroom van talenten centraal. Zo kunnen kinderen na de Instroomtraining in aanmerking komen voor het predicaat Basisniveau-A als zij voldoen aan de selectiecriteria (KNLTB, 2010, p. 10). Als kinderen later instromen gebeurt dit voornamelijk bij BN-A. Het gaat hier naar de inschatting van een goed ingevoerde KNLTB-medewerker om 7 á 8% van de kinderen. Bij BN-B en het LOOT-traject wordt dit percentage op minder dan 1% geschat. Er lijkt dus sprake te zijn van een redelijk gesloten systeem, waarin weinig sprake is van latere instroom. Figuur 3 laat de routekaart naar de top nog maar eens zien, waarbij de niveaus, de maximale aantallen kinderen per niveau en de bijbehorende schoolsituatie worden weergegeven.



Figuur 3: Routekaart naar de top

Zoals reeds aangehaald is de doorstroom van kinderen erg belangrijk binnen de huidige structuur. Gezien de gerichtheid op doorstroming van talenten, is de instroom van talenten ook van groot belang. Immers: wie niet instroomt, kan ook niet doorstromen! Om aan de Instreamtraining van de BJO deel te kunnen nemen, moet een kind eerst geselecteerd worden. Aan de hand van door de centraal technische staf opgestelde criteria worden kinderen geselecteerd (KNLTB, 2010, p. 10). Deze selectie vindt op verschillende manieren plaats. Te denken valt hierbij aan selectie op door regioscouts georganiseerde toernooitjes (Mini/Midi-evenementen) of naar aanleiding van een scoutingstraject. Een ander zeer belangrijk moment waarop kinderen in aanmerking komen voor selectie zijn de talentenjachtdagen. Deze dagen worden in elke regio georganiseerd onder leiding van de regioscout. Deze momenten vinden meestal eind mei-half juni plaats (KNLTB, 2010).

2.2 Talentenjachtdagen

De talentenjachtdagen zijn een belangrijk moment om talenten te selecteren voor de Instreamtraining. Op diverse plaatsen in het land worden deze voorspeelmomenten georganiseerd, waarbij kinderen hun tennistalent kunnen tonen aan de hand van diverse oefeningen. In 2010 kwamen er 1021 kinderen af op deze dagen, waarvan een gedeelte is ingestroomd aan de onderkant van de BJO-piramide.

De talentenjachtdagen worden op diverse manieren onder de aandacht gebracht. Flyers en posters worden verstuurd naar verenigingen, die worden geacht via deze middelen de dagen onder de aandacht te brengen. Daarnaast worden de mensen via artikelen in tennisbladen en via de officiële KNLTB-website attent gemaakt op het gebeuren. Sinds een aantal jaar gebeurt het dat ouders en kinderen ook rechtstreeks via een brief worden benaderd. De aanmelding voor een talentenjacht dag gebeurt in principe via de vereniging of de (club)trainer, maar kan inmiddels ook rechtstreeks door ouders en kinderen plaatsvinden.

Omdat de talentenjachtdagen een centrale rol innemen en speciaal opgezet zijn om kinderen te selecteren voor de Instreamtraining, is het van groot belang dat zoveel mogelijk potentiële talenten op deze momenten afkomen. De huidige structuur van de BJO maakt de instroom van de juiste talenten essentieel, omdat in het vervolg van de BJO het vooral déze talenten zijn op wie de ondersteuning gericht lijkt te zijn. Het idee leeft echter bij de KNLTB dat er meer uit de

talentenjachtdagen te halen valt. Slechts een deel van het potentiële aantal voorspelers komt op deze dagen af (zie figuur 4). Van de KNLTB-leden in de desbetreffende leeftijdscategorie is in 2010 5% op de talentenjachtdagen afgekomen.



Figuur 4: Voedingsbodem Instroomtraining

Dit acht de KNLTB een zorgelijke situatie, aangezien hiermee potentiële talenten een veel grotere kans hebben om niet geselecteerd te worden voor de Instroomtraining van de BJO. Dit kunnen talenten zijn die in principe wel het niveau hiervoor zouden hebben gehad. De non-selectie kan door de ogenschijnlijke geslotenheid van de huidige systematiek en de verminderde mogelijkheden en faciliteiten leiden tot het buiten de BJO-boot vallen van deze talenten.

De ingeschatte verminderde opkomst bij talentenjachtdagen lijkt daarnaast onevenredig gevoed te worden vanuit bepaalde verenigingen. Er zijn verenigingen met behoorlijk veel jeugdleden, die geen kinderen bij de BJO hebben. Daartegenover staan verenigingen die juist verhoudingsgewijs veel kinderen bij de BJO hebben lopen. Hoewel het aantal kinderen bij de BJO vanuit een vereniging niet per definitie iets zegt over het aantal voorspelers vanuit een bepaalde vereniging, lijkt het wel een indicator hiervan. Immers: hoe meer kinderen uit een vereniging op deze dagen afkomen, hoe groter de kans dat een van hen geselecteerd wordt (al hangt dit uiteraard ook af van het aanwezige niveau op de vereniging).

2.3 Samenvatting

De Bondsjeugdopleiding van de KNLTB heeft als doel talentvolle kinderen op te leiden en te begeleiden naar de top. De opleiding is onderverdeeld in verschillende niveaus, te weten de Instroomtraining, Basisniveau-A, Basisniveau-B en het LOOT-traject. Wanneer kinderen in het bondstraject zitten, komen zij al vroeg veelvuldig in aanraking met de tennissport. In de opleidingsstructuur van de Bondsjeugdopleiding staat het piramidemodel centraal. Hoe hoger men op de piramide komt, hoe minder kinderen er mee mogen doen. Aan het eind van elk jaar wordt aan de hand van diverse criteria bekeken of een kind mag blijven trainen bij de bond. Het piramidemodel is gestoeld op de doorstroom van kinderen. Latere instroom is mogelijk, maar komt relatief weinig voor. Gezien de gerichtheid op doorstroming van talenten, is de instroom van talenten ook van groot belang. Een belangrijk moment waarop kinderen in aanmerking komen om in te stromen zijn de talentenjachtdagen. Op deze voorspeelmomenten kunnen kinderen aan de hand van diverse oefeningen hun tennistalent tonen. Het idee leeft echter bij de KNLTB dat er meer uit de talentenjachtdagen te halen valt. Relatief weinig kinderen komen op deze dagen af, waarbij de opkomst vooral vanuit bepaalde verenigingen laag lijkt te zijn. De KNLTB acht dit een zorgelijke situatie, aangezien hiermee potentiële talenten een veel grotere kans hebben om niet geselecteerd te worden voor de Instroomtraining van de Bondsjeugdopleiding. Het is mogelijk dat deze potentieel talentvolle kinderen buiten de boot van de Bondsjeugdopleiding vallen en hierdoor wellicht minder mogelijkheden en faciliteiten ter beschikking hebben.



3. Theoretisch kader

3.1 Inleiding

Na het inzichtelijk maken van de organisatorische context in het voorgaande hoofdstuk, zal in dit hoofdstuk aan de hand van diverse door de literatuur aangedragen onderwerpen verdere verdieping plaatsvinden. Centrale thema's in de talentherkenning en de talentontwikkeling zullen de revue passeren. Aan de hand van deze bredere thema's zullen verschillende knelpunten aan bod komen, waarbij de koppeling met de praktijksituatie bij de KNLTB zal worden gemaakt.

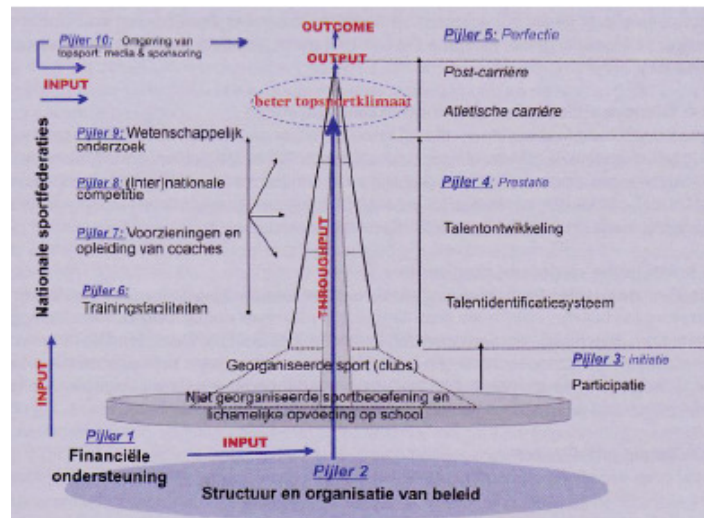
3.2 Context topsport

Topsport neemt internationaal gezien een steeds belangrijkere rol in in de maatschappij. Topsportsucces wordt geacht een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan diverse maatschappelijke doeleinden (Green & Houlihan, 2005). Vanuit deze overtuiging zijn de investeringen van landen in de topsport de afgelopen decennia fors toegenomen, wat tot een verdere institutionalisering van de topsport leidt (Bergsgard et. al, 2007). Deze investeringen komen daarnaast mede voort uit het idee dat topsportsucces maakbaar is. Strategische inzet van investeringen moet bijdragen aan positieve ontwikkelingen in deze mondiale medaillewedloop (De Bosscher et. al, 2009). De wetenschap bevestigt deze aannames: topsportsucces is voor een gedeelte beïnvloedbaar door het creëren van een bepaald topsportklimaat (Van Bottenburg, 2009). Naast een competitie tussen individuele topsporters, wordt topsport steeds meer een strijd tussen systemen (waar sporters deel van uitmaken) (Heinilä, 1982).

De maakbaarheid van topsportsucces en het belang dat hieraan wordt gehecht is voor veel overheden en sportorganisaties dan ook reden tot het maken van bepaalde beleidskeuzes. Keuzes die vooral gericht zijn op het optimaliseren van het eigen topsportklimaat. Het investeren van diverse instituten in de topsport maakt dat er meer concurrenten ontstaan voor eenzelfde aantal ereplaatsen (De Bosscher et. al, 2008). De grote uitdaging is dan ook om de concurrentie steeds een stap voor te zijn (Van Bottenburg, 2009), waarbij er op een planmatige en effectieve wijze dient te worden geïnvesteerd (De Bosscher et. al, 2008). Paradoxaal hieraan is dat juist veel landen het beleid op elkaar afstemmen en van elkaar overnemen (Green & Oakley, 2001; Bergsgard et. al, 2007; Green & Houlihan, 2005; Clumpner, 1994). Het voormalig Oostblok was een van de eerste gebieden waar op een structurele wijze gewerkt werd aan het 'produceren van kampioenen'. Dit systeem werd in de loop der jaren door andere landen overgenomen toen eenmaal duidelijk werd dat het een succesvolle werkwijze betrof. Augestad & Bergsgard (2008) betwisten deze toenemende homogeniteit, door erop te wijzen dat sommige landen (bijv. Noorwegen) sterk uitgaan van de invloed van breedtesport op topsport, terwijl andere landen juist een meer autonome aanpak van de topsport voorstaan (bijv. Engeland).

De door verschillende auteurs onderkende (en soms betwiste) toenemende homogeniteit staat haaks op de diversiteit die, vooral voor kleine landen, benodigd is om onderscheidend te zijn en daarmee de kans op internationaal sportsucces te vergroten. Immers: kleine landen kijken al tegen een achterstand aan voor wat betreft de niet-beïnvloedbare factoren die bijdragen aan internationaal sportsucces (denk aan o.a. bevolkingsomvang en grondoppervlakte) (De Bosscher et. al, 2008).

Gezien de toenemende homogeniteit in het topsportbeleid is het mogelijk dat landen op zoek gaan naar een terrein waarop zij andere landen kunnen overtreffen. Wetenschappelijke studies naar sportfactoren die leiden tot internationaal sportsucces (SPLISS) maken een onderscheid in een tiental pijlers (zie figuur 5).



Figuur 5: SPLISS-model (Van Bottenburg, 2009)

Elke pijler kan een bijdrage leveren aan internationaal sportsucces. Drie pijlers zijn nog relatief onderontwikkeld en bieden zodoende de mogelijkheid om een competitief voordeel te behalen. Dit zijn pijler 4 (talentidentificatiesysteem en talentontwikkeling), pijler 7 (voorzieningen en opleiding van coaches) en pijler 9 (wetenschappelijk onderzoek) (De Bosscher, et. al, 2009). Vooral in landen met een klein aantal inwoners is optimalisatie van pijler 4 van belang, aangezien er een kleinere pool is waaruit gevist kan worden. Het feit dat andere landen de talentidentificatie en talentontwikkeling (nog) niet optimaal hebben ingevuld én het feit dat ook Nederland hierin nog stappen kan maken, biedt de mogelijkheid om juist op dit terrein een concurrentievoordeel te behalen en zo andere landen een stap voor te zijn in de strijd om internationaal sportsucces.

Wanneer dit in ogenschouw wordt genomen is het voor de KNLTB van belang het aantal voorspelers te doen toenemen, zodat de vijver waaruit gevist kan worden voor de BJO wordt vergroot. Hiertoe dient de betekenisgeving van verschillende sleutelfiguren ten aanzien van de talentenjachtdagen te worden achterhaald. Dit kan bewustwording creëren bij de KNLTB en biedt daarmee wellicht de mogelijkheid om eventuele barrières tot deelname aan de talentenjachtdagen weg te nemen.

3.3 Talenterkenning: vroege selectie

Het vergroten van het aantal voorspelers is een relevant streven vanuit de overtuiging dat de talentenjachtdagen een erg belangrijk middel zijn om de juiste kinderen in de leeftijdsgroep van 5 t/m 8 jaar te selecteren voor de BJO. De gewenste optimalisatie van de talenterkenningssystemen en de talentontwikkeling gaat echter verder dan het verbeteren van de huidige structuur. Het betekent ook het kritisch onder de loep nemen van de huidige systemen en structuren. Want wie zegt dat de huidige manier van talenterkenning en talentontwikkeling de juiste is? Om in tennistermen te blijven: de ultieme dropshot betekent niet per definitie een gewonnen wedstrijd. Zodoende is het ook van belang om ook eens vanuit de basis aan de hand van theoretische concepten de huidige structuur kritisch te bekijken, zodat voorkomen kan worden dat eventueel het verkeerde pad geplaveid wordt.



3.3.1 Voorspelbaarheid latere kampioenen

De tennissport kan verschillende negatieve effecten met zich meebrengen, vooral wanneer er vroeg gespecialiseerd wordt (zie paragraaf 3.4.2). Velen zullen deze gevolgen voor lief nemen als de top maar bereikt wordt. Maar juist daar valt zelden zekerheid over te geven. Van Rossum (2007) geeft aan dat van de honderd kinderen die in hun jeugd het stempel *talent* krijgen opgedrukt, gemiddeld slechts tien tot vijftien van deze kinderen nog actief zijn in een (inter)nationale competitie. Dit heeft tot gevolg dat een grote groep kinderen opgescheept zit met de negatieve gevolgen van vroege specialisatie, terwijl zij door het afvallen in mindere mate de positieve gevolgen ervan kunnen ervaren. De tendens om de vijver waaruit gevist kan worden te vergroten maakt dat hierdoor nóg meer kinderen afvallen dan voorheen (Ingham et. al, 2002). Vaak is juist voor deze afvallers weinig oog meer, omdat de focus ligt op de sporters die nog wel kans hebben op internationaal sportsucces. De nasleep van alle investeringen heeft echter vaak een behoorlijke impact op de afvallers. Vaak verwijten zij zichzelf het einde van hun sportieve carrière en overheersen negatieve gevoelens als schaamte, onzekerheid, schuld en boosheid. Daar komt nog eens bovenop dat er in sommige gevallen geen rekening is gehouden met een leven na de sport, zodat zowel ouders, partners als sporters in een zwart gat terechtkomen (Ingham et. al, 2002; Elling et. al, 2009).

Talentidentificatie in tennis is nauwelijks onderzocht (Müller, 1989). Wel staat vast dat talentherkenning in tennis zeer moeilijk is. Tennis vereist immers de ontwikkeling van een groot scala aan vaardigheden. Te denken valt hierbij aan constante besluitvorming, reactievermogen en ruimtelijk bewustzijn, naast vele andere psychologische, fysieke en technische vaardigheden (MacCurdy, 2006). Vaeyens et. al (2008) noemen sporten die de ontwikkeling van veel verschillende vaardigheden vereisen *open skill* sporten (bijv. hockey, tennis). Sporten die veel herhaling van handelingen vereisen worden *closed* sporten genoemd (bijv. roeien, wielrennen). Doordat tennis een *open skill* sport is, zal elk talentidentificatieschema in tennis een lagere accurateid van succes hebben dan schema's in *closed* sporten (MacCurdy, 2006). Daarnaast is talentidentificatie op zich al een lastig proces, doordat in een carrière sprake is van grote hoeveelheden verandering en progressie. Dit maakt dat het ware potentieel vaak pas zichtbaar is op latere leeftijd. Het vermogen om in bepaalde ontwikkelingsfasen talent te herkennen blijft zodoende beperkt (Bloom, 1985; Simonton, 1999). Bepaalde vaardigheden worden pas op latere leeftijd volledig ontwikkeld of zichtbaar. Vaardigheden die zeer belangrijk zijn om toekomstig sportsucces te behalen (Aberthony & Russel, 1987; Tenebaum et. al, 2000). Zo kan de volledige ontwikkeling van belangrijke mentale vaardigheden tien jaar duren en worden deze vaardigheden zelden zichtbaar voordat iemand 16 jaar oud is (French & Mcpherson, 1999). MacCurdy (2006) geeft in aansluiting op dit alles aan dat er in tennis geen extreme beslissingen moeten worden genomen vóór de leeftijd van 16 jaar, omdat kinderen juist tussen de 14 en 16 jaar nog grote veranderingen kunnen ondergaan. Ook Unierzyski (2005) staat hier volledig achter en geeft aan dat er niet te vroeg geoordeeld, afgewezen en geaccepteerd moet worden. Met het oog op de ontwikkeling van topsportatleten in tennis geven Brouwers et. al (2009) dan ook aan dat niet zo zeer vroege selectie voorop moet staan, maar juist het creëren van een brede trainingsbasis. Het tegengestelde is vaak het geval: wereldwijd lijkt het zo vroeg mogelijk identificeren van talent centraal te staan (Martindale et. al, 2005). Dit wordt mede ingegeven door de gedachte dat het focussen op de ontwikkeling van een compactere groep sporters leidt tot het efficiënter inzetten van de schaarse (financiële) middelen. Deze opvatting gaat echter voorbij aan de betwiste validiteit en bruikbaarheid en de lage voorspellende waarde van talentidentificatieschema's (Vaeyens et. al, 2008).

Een blik op het piramidemodel (zie figuur 2) dat centraal staat in de opleidingsstructuur van de KNLTB laat zien dat ook hier vele belangrijke beslissingen al op vroege leeftijd worden genomen. De BJO stopt immers op 16-jarige leeftijd (met Jong Oranje als vervolgstap). In het traject daarvoor worden al diverse keuzes gemaakt, zeker met betrekking tot de selectie van kinderen. Al op zeer jonge leeftijd (vanaf 5 jaar) kunnen kinderen bij de BJO terecht. Dit lijkt een logische beleidskeuze, aangezien vroege specialisatie van groot belang lijkt te zijn binnen de tennissport (zie paragraaf 3.4). Opvallender is dat er al vanaf het begin van het BJO-traject sprake is van een behoorlijke focus op



bepaalde kinderen. In- en uitsluiting lijkt al op zeer jonge leeftijd te gebeuren. Zeker gezien het feit dat talentherkenning bij uitstek in een *open skill* sport als tennis zo lastig is, is dit een opmerkelijke situatie. Het is immers zeer lastig te voorspellen wie de toekomstige toppers zullen zijn. In de leeftijd van 5-8 jaar zijn 20.381 kinderen (peildatum: 1-12-2010) lid van de KNLTB (zie figuur 4). Bedenk hierbij dat er nog méér kinderen zijn die tennissen (bijv. niet-opgegeven “grijze” leden, kinderen bij verenigingen die niet-aangesloten zijn bij de KNLTB) en dat wellicht potentiële talenten niet sporten of aan een andere sport doen. Van deze 20.381 kinderen zijn er dit jaar 1.021 (zie figuur 4) afgekomen op de talentenjachtdagen (een van de belangrijkste selectiemomenten voor de Instroomtraining). Dit betekent dat ,alleen al doordat zij niet aanwezig zijn, zo’n 95% van deze kinderen een sterk verminderde kans heeft op selectie voor de Instroomtraining. Daarnaast zijn dit jaar van de 1.021 kinderen hooguit 358 kinderen geselecteerd voor de Instroomtraining (mits zij inderdaad allemaal uit de talentenjachtdagen komen). Dit betekent dat uiteindelijk van de officiële KNLTB-leden in de leeftijdsgroep van 5-8 jaar 98,24% al op jonge leeftijd uitgeselecteerd wordt. Wetende dat het instromen in de leeftijdsgroepen erna ook niet vaak voorkomt (BN-A: zo’n 7/8%; BN-B/LOOT: < 1%) kan gesteld worden dat er sprake is van behoorlijk scherpe en vroege selectie.

3.3.2 Gevolgen vroege in- en uitsluiting

De vroege identificatie en selectie brengt vroege in- en uitsluiting met zich mee. De kinderen die niet geselecteerd worden zijn op te delen in twee groepen. Aan de ene kant zullen veel kinderen niet geselecteerd worden als gevolg van het feit dat zij niet op komen dagen bij de talentenjachtdagen. Aan de andere kant zijn er kinderen die te maken hebben met deselectie. Het Internationaal Olympisch Comité (IOC, 2008) geeft aan dat deselectie voorkomt *“wanneer atleten uitgesloten worden van een team of sportprogramma, gebaseerd op de beslissing van externe partijen (of factoren) zoals een coach, sportbond et cetera.”* Hierbij valt te denken aan kinderen die wél aanwezig zijn bij de talentenjachtdagen, maar niet geselecteerd worden voor het bondstraject (of na een jaar alsnog het bondstraject moeten verlaten). Beide groepen kinderen krijgen te maken met de gevolgen van vroege in- en uitsluiting. Dit geldt echter ook voor de kinderen die wél geselecteerd zijn. De mogelijkheden van alle kinderen worden namelijk beperkt of verruimd (Sennett, 2004). Aan de ene kant krijgt de geselecteerde groep de beschikking over bepaalde faciliteiten en mogelijkheden (bijvoorbeeld mentale en fysieke training), maar kunnen zij ook de in paragraaf 3.4.2 benoemde nadelige gevolgen ondervinden van deze vroege selectie en specialisatie. De immer met insluiting gepaard gaande uitsluiting brengt met zich mee dat een andere groep kinderen niet of in mindere mate de beschikking heeft over deze faciliteiten en mogelijkheden (Martindale et. al, 2005). Het IOC geeft als voorbeeld aan dat voor de niet-geselecteerden de mogelijkheid verloren gaat om op een bepaald competitief niveau te concurreren (IOC, 2008). De tweedeling biedt de geselecteerden de kans om zich door te ontwikkelen, terwijl de niet-geselecteerden minder kans krijgen om zich op een soortgelijke manier door te ontwikkelen.

Martindale et. al (2005) geven aan dat bewijs suggereert dat het bijna onmogelijk kan zijn om aan te haken wanneer er sprake is van deselectie, wat tot gevolg heeft dat vroege deselectie permanente deselectie betekent. Dit resulteert in een reductie van de talentbasis en kwaliteit aan de top. De vroegtijdige selectie kan resulteren in een ‘self-fulfilling proces’: de geselecteerde kinderen trainen met extra mogelijkheden en faciliteiten, waardoor zij verbeteren en vervolgens weer geselecteerd worden (of in de selectie blijven). De voorspelling dat deze talenten de toekomst hebben lijkt uit te komen doordat zij (enkele jaren later) op een hoger niveau zitten, maar is niets meer dan een logisch voortvloeisel uit de (betere) mogelijkheden en faciliteiten die zij ter beschikking hebben. Ward & Williams (2003) zagen in de praktijk dat de betere techniek van 8-jarige ‘top’-voetballers het resultaat was van de 200 uur aan kwaliteitscoaching die zij hadden gekregen in plaats van enige genetische superioriteit. Daar komt nog bij dat deselectie kan leiden tot verschillende emoties die de weg naar de top verder bemoeilijken, zoals frustratie en woede, teleurstelling en ontmoediging, hulpeloosheid, schuld, schaamte en opluchting (IOC, 2008).

Een dergelijk systeem kan tot gevolg hebben dat er een grote waarschijnlijkheid is dat potentieel talentvolle kinderen, die nog niet opvallen in de vroege levensjaren, verder achterop raken doordat



zij minder ondersteuning ondervinden en mogelijk kampen met negatieve emoties. Potentiële toppers kunnen zo voorgoed verloren gaan in de strijd om internationaal sportsucces. In herinnering roepende de geschetste moeilijkheden rond het selecteren van kinderen in de sport (en zeker in tennis) een zorgelijke en te overdenken situatie.

3.3.3 *Selectiecriteria*

Het voorspellen van de latere kampioenen is zeer lastig, wat tevens het selecteren van de juiste kinderen tot een moeilijke zaak maakt. Daarbij komt dat ook de manier van selecteren een reden tot discussie kan zijn. Talentidentificatie in tennis is namelijk vaak gebaseerd op behaalde resultaten op jonge leeftijd (Unierzyski, 2005). Sponsors en federaties zijn vaak niet bereidwillig om te investeren in kinderen die niet presteren op het veld. Daarnaast zijn tenniscoaches vaak overtuigd dat ze talent kunnen ruiken en willen ze over het algemeen geen wetenschappelijke achtergrond gebruiken (Unierzyski, 2005). Een achtergrond die juist interessante inzichten kan opleveren. Het selecteren op basis van prestaties is tot de leeftijd van 14 jaar niet mogelijk. Prestaties op die leeftijd zijn geen goede indicator voor later succes (Brouwers et. al, 2009). MacCurdy (2006) geeft aan dat duizenden spelers zeer goede prestaties behaalden als junior, maar niet doorbreken tot de top als senior. Een goed voorbeeld is de Nederlandse Renée Reinhard: op 14-jarige leeftijd nog behorend bij de tennistop van Europa in haar leeftijdscategorie, maar inmiddels bij het grote publiek in de vergetelheid geraakt. Andersom is het ook het geval: er zijn uitblinkende professionals die niet uitzonderlijk presteerden op jonge leeftijd. Brouwers et. al (2009) bevestigen deze uitkomsten. Zelden zijn volwassen toppers zeer kundige kinderen. In navolging van dit alles zou het zodoende op jonge leeftijd niet om prestaties moeten draaien, maar om potentie (Martindale et. al, 2005). Wanneer dit niet het geval is, bestaat er een grote kans dat potentiële toppers gemist zullen worden doordat alleen diegenen die goed presteren in aanmerking komen voor het aanbod van gespecialiseerde training en daaraan gekoppelde mogelijkheden. Het selecteren op basis van prestaties werkt in het voordeel van kinderen die eerder fysiek volwassen zijn, aangezien die over het algemeen betere presteerders zijn dan hun laat fysiek volwassen leeftijdsgenoten (Malina et. al, 2004; Abbott & Collins, 2002; Blansky, Bloomfield, Ponchard & Ackland, 1990). Dit kan zelfs binnen een groep van leeftijdsgenoten in het voordeel werken van de kinderen die (in maanden) ouder zijn (Baxter-Jones & Helms, 1996; Richardson & Stratton, 1999). Aangegeven wordt dan ook dat succes op jonge leeftijd soms wordt bepaald door vaardigheden die op latere leeftijd totaal niet meer van belang zijn (Abbott & Easson, 2002; Regnier & Salmela, 1987). De ontwikkeling moet gericht zijn op vaardigheden die op de lange termijn voor succes kunnen zorgen. Het is zodoende van belang om te achterhalen wat deze essentiële vaardigheden zijn en ze vervolgens te ontwikkelen bij zoveel mogelijk kinderen (Martindale et. al, 2005).

3.4: Talentontwikkeling: Vroege specialisatie

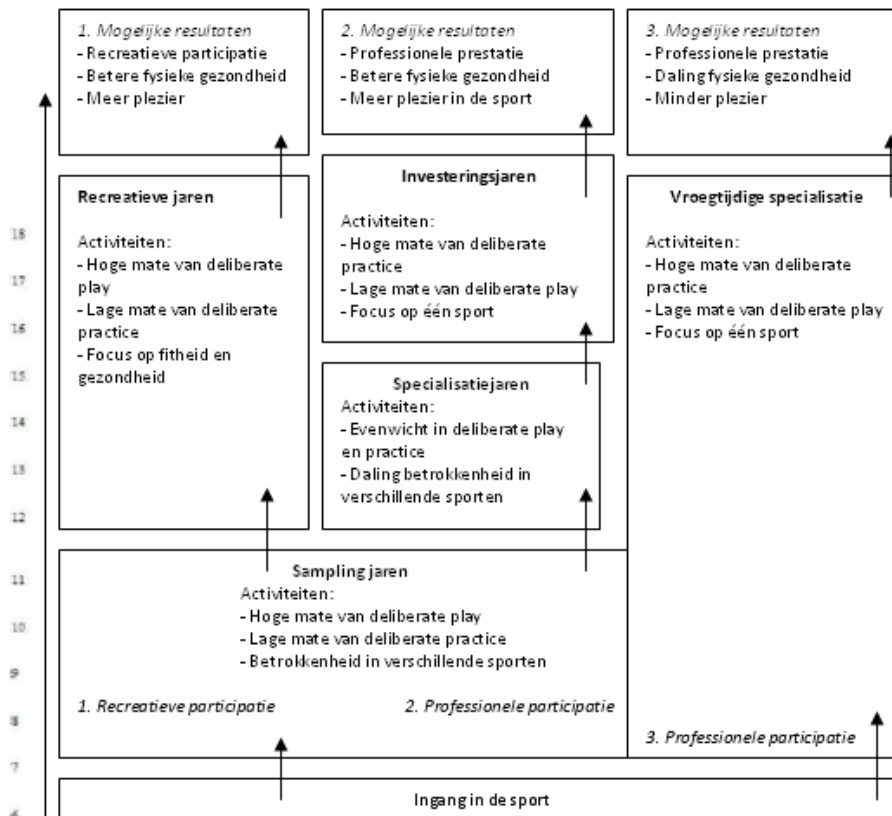
3.4.1 *Specialiseren: uren maken?*

Al eerder kwam naar voren dat kinderen al op jonge leeftijd vele uren tennissen (zie tabel 3). Deze vroege specialisatie komt niet zomaar uit de lucht vallen. Het verkrijgen van expertise in de sport is afhankelijk van een complex samenspel tussen biologische, psychologische en sociologische beperkingen (Singer & Janelle, 1999). Tal van factoren liggen ten grondslag aan het al dan niet presteren (Martindale, Collins & Daubney, 2005). Sommige van deze factoren zijn beïnvloedbaar door training, terwijl andere factoren meer vaststaand zijn (de Bosscher, 2009). Een grote rijkdom aan onderzoek laat zien dat grote hoeveelheden training noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van expertise (Brouwers et. al, 2009). Simon & Chase (1973) kwamen na onderzoek in de schaaksport tot de conclusie dat minimaal 10.000 uur aan kwaliteitsvolle training nodig is om tot een expert uit te kunnen groeien. Deze regel is nadien verschillende malen succesvol toegepast op diverse terreinen, zoals muziek (Ericsson et. al, 1993; Sosniak, 1985), wiskunde (Gustin, 1985), zwemmen (Kalinowski, 1985), lange- afstandlopen (Wallingford, 1975) en tennis (Monsaas, 1985). Ericsson et. al (1993) concludeerden dat vroege specialisatie benodigd is om niet op een onoverbrugbare achterstand te

komen ten opzichte van mensen die wel vroeg zijn begonnen. Zij voegden hier wel de nuancering aan toe dat ook het type oefening bepalend is voor het behalen van succes. De hoeveelheid *deliberate practice* (oefening die geconcentreerde fysieke en cognitieve inspanning vereist met als doel prestaties te verbeteren) geeft het best weer of expertise wordt bereikt (Brouwers et. al, 2009). Al met al werd de stellingname dat training en vroege specialisatie essentieel is voor succes steeds meer bevestigd door verschillende onderzoeken (Baker & Horton, 2004; Martindale, Collins & Daubney, 2005). Daarbij komt nog eens dat de trend dat internationale sporters steeds jonger worden, met zich meebrengt dat de specialisatie ook steeds vroeger dient te gebeuren, in het bijzonder in sporten als turnen, zwemmen, kunstschaatsen en tennis (Wiersma, 2000; Hecimovich, 2004).

Wel kunnen vraagtekens worden gezet bij de mogelijkheid om deze bevindingen ten aanzien van vroege specialisatie te generaliseren, aangezien het aantal benodigde uren per sport kan verschillen. Bovendien is het de vraag hoe het aantal uren zich verhoudt tot andere succesfactoren om de top te halen: hoe essentieel is het in verhouding tot andere factoren om deze uren te maken?

Côté et. al (2002) bepleiten, in tegenstelling tot al het voorgaande, juist latere specialisatie (van 13 tot 16/17 jaar). Zij geven aan dat vroege specialisatie in de sport niet noodzakelijk is om expertise te verkrijgen en menen dat het later specialiseren een belangrijke voorspeller is van het toekomstige niveau. De latere specialisatie dient te worden voorafgegaan door *deliberate play* (o.a. ongestructureerde activiteiten waarbij het plezier centraal staat) en diversiteit in sportdeelname in de vroege levensjaren (Côté, 1999). Aangegeven wordt dat ook ongebonden activiteiten (bijv. sporten op straat met vrienden) meetellen in de uren die gemaakt moeten worden. In figuur 6 wordt het ontwikkelingsmodel van sportparticipatie van Côté et. al (2007) weergegeven, waarin hij o.a. de stromingen van *deliberate play* (midden) en *deliberate practice* (rechts) naast elkaar weergeeft en pleit (gezien de resultaten) voor de middelste baan om de top te bereiken.



Figuur 6: ontwikkelingsmodel van sportparticipatie (Côté et. al, 2007)



Het feit dat tennis de ontwikkeling van een groot scala aan vaardigheden vereist, maakt dat in deze sport vroege specialisatie wordt aangehangen. Beleidsbepalers zijn overtuigd dat deze vroege specialisatie vereist is om alle vaardigheden tot volle potentie te ontwikkelen.

3.4.2 Mogelijk nadelige gevolgen

Hoewel verschillende onderzoeken het belang van vroege specialisatie benadrukken, wil dit niet zeggen dat vroege specialisatie louter positieve gevolgen heeft. Integendeel: een grote diversiteit aan studies laat zien dat het in een vroeg stadium veelvuldig in aanraking komen met een sport op termijn negatieve gevolgen kan hebben. Wiersma (2000) geeft aan dat deze gevolgen zich kunnen voltrekken op motorisch, sociaal, fysiek en psychisch vlak.

De ontwikkeling van algemene motorische vaardigheden wordt door vroege specialisatie beperkt. Dit heeft gevolgen op de lange termijn voor het ondernemen van bepaalde fysieke activiteiten nadat de sporter zich heeft teruggetrokken uit de competitieve sport (Wiersma, 2000). Een zwemmer ligt bijvoorbeeld urenlang horizontaal in het water, een voetballer wordt geleerd om niet zijn handen te gebruiken en een ijshockeyspeler raakt zelden met zijn voeten de grond. Vaardigheden die op de lange termijn van groot belang kunnen zijn worden ontmoedigd en raken onderontwikkeld door de specialisatie die wordt aangehangen (Wiersma, 2000).

Sport wordt vaak beschouwd als een omgeving waarin kinderen leren samenwerken, zich sociaalwenselijk leren gedragen en sterke relaties kunnen opbouwen (European Federation of Sport Psychology, 1996). De redenen om te participeren zijn juist vaak sociaal van aard (American Footwear Association, 1990; Weiss & Hayashi 1996; Weiss & Petlichkoff, 1989). Baxter-Jones & Helms (1996) zagen dat de sociale ontwikkeling van voetballers, tennissers, zwemmers en gymnasten niet werd beperkt door participatie. Sportparticipatie *an sich* lijkt de sociale ontwikkeling zodoende niet in de weg te staan. Specialistische programma's doen dit volgens Rowland (1997) juist wel. De vele uren van training kunnen normale sociale relaties, de ontwikkeling van het zelfbeeld en opvoedkundige mogelijkheden in de weg staan. Het veelvuldig trainen kan leiden tot sociale isolatie, onmogelijkheden tot sociale groei en het gevoel zich sociaal gebonden te voelen door de trainingsschema's (Tofler et. al; 1996; Gould et. al, 1996). De mogelijkheden tot sociale ontwikkeling buiten de sport worden beperkt door specialisatie. De mogelijkheden die zich voordoen tot sociale contacten zijn vooral die met teamgenoten of trainingspartners, waarbij er vaak een onderlinge specifieke cultuur ontstaat met bijbehorende normen, waarden en verwachtingspatronen. De sporters identificeren zich met deze gedragingen en verwachtingen, waardoor de eigen identiteit bepaald wordt door de acceptatie vanuit de groep (Brustad & Ritter-Taylor, 1997). Deze beperkte identiteit kan juist schadelijk zijn wanneer de sporter een niet te genezen blessure oploopt, in een andere trainingsgroep terecht komt of met de sport stopt (Brewer et. al, 1993). Coakley (1992) laat zien dat juist dit eenzijdige zelfbeeld, bepaald door de vastomlijnde levenservaringen, een reden kan zijn voor erg vaardige sporters om er de brui aan te geven. Volgens Gould et. al (1996) komt dit doordat door de beperkte mogelijkheden om sociale steun te ervaren het moeilijker is om te gaan met competitieve stress, doordat er minder plezier is in de sport en doordat niet-sportgerelateerde activiteiten aantrekkelijker worden, omdat daarin het contact met vrienden en familie in grotere mate mogelijk is.

Naast de motorische en sociale gevolgen van vroege specialisatie, zijn er ook fysieke en psychische effecten. Dalton (1992) toont aan dat buitensporige trainingsactiviteit kan leiden tot overbelastingkwetsuren en dat met name op latere leeftijd de gevolgen van deze overdadige training in bepaalde ontwikkelingsfasen kan worden gemerkt. Met name het kniegewricht heeft een verhoogde kans om te leiden onder de trainingsuren, wanneer de botten van het kind sneller groeien dan de pezen en spieren eromheen. Het doorgaan met fysieke activiteiten in combinatie met de inflexibiliteit van het kniegewricht (in bepaalde ontwikkelingsfasen) maakt dat het gewricht en het



weefsel te maken krijgt met extra spanning en zodoende leidt tot een verhoogde kans op knieletsel (Wiersma, 2000).

Het vroeg specialiseren kan ook terugtrekking of burn-out tot gevolg hebben (Wiersma, 2000, p. 17). Zeker bij een te competitieve insteek of te grote beperkingen door het opleidingsprogramma kan het stoppen van de sportparticipatie in de desbetreffende sport het gevolg zijn (Martindale et. al, 2005). Daarnaast tonen verschillende onderzoeken (Ewing & Seefeldt, 1996; Gould, 1987; Weiss & Petlichkoff, 1989) aan dat terugtrekking uit de sport een gevolg is van een tekort aan plezier in de sport. De terugtrekking kan zelfs noodgedwongen zijn wanneer er sprake is van een burn-out. Henschen (1998) noemt dit '*het eindresultaat op de lange termijn van fysieke en/of emotionele uitputting*'. Burn-out komt voor wanneer een voorheen plezierige activiteit een bron van stress wordt (Smith, 1986). Gould et. al (1996) geven aan dat hier verschillende factoren aan ten grondslag kunnen liggen, zoals logistieke factoren (tijdsdruk, te grote focus op sport), sociale zorgen (gebrek aan sociaal leven, gebrek aan relaties) en psychische overwegingen (nadruk op ranking en de stap naar een professionele carrière, combinatie met school, gebrek aan plezier en interesse in andere activiteiten). Daarnaast kan ook de inbreng van ouders voor kinderen een reden zijn om te stoppen met sporten. Ouders hebben immers een belangrijke invloed op kinderen (Bloom, 1985; Brustad, 1993). Een te grote controle en regulering vanuit de kant van de ouders resulteert bij kinderen vaak in een verhoogde angst om de competitie met anderen aan te gaan (Brustad, 1998; Scanlan & Lewthwaite, 1984; White, 1998), verminderd plezier (Brustad, 1998; Gould et. al, 1996; Scanlan & Lewthwaite, 1986), verminderd enthousiasme en een verminderde vrije wil én schuldgevoelens over de kosten van sportparticipatie (Coakley, 1993; Thornton, 1991). Al deze gevolgen verkleinen de kans op huidig en toekomstig succes en zorgen voor een grotere kans op negatieve ervaringen in de sport en wellicht op de lange termijn een afkeer van de sport (Wiersma, 2000).

De complexiteit die in- en doorstroom met zich mee kunnen brengen en de knelpunten die zich hierin voor kunnen doen, bieden een gegronde reden om onderzoek hiernaar te doen. Op deze manier kunnen hiaten in de huidige structuur naar voren komen en kan het bewustzijn van eventuele knelpunten bijdragen aan de verbetering van de BJO. De betekenissen die de informanten toekennen aan talentherkenning en talentontwikkeling moeten inzicht verschaffen in de manier waarop er tegen deze zaken wordt aangekeken en biedt de bond de mogelijkheid om hier eventueel op in te spelen.

3.5 Samenvatting

Vanuit de overtuiging dat internationaal topsportsucces maakbaar is en bijdraagt aan diverse maatschappelijke doeleinden investeren verschillende overheden en sportorganisaties in de topsport. Hierbij is het de kunst om de concurrentie een stap voor te zijn, waarbij met name een verbetering van de talentherkenning en –ontwikkeling hiertoe mogelijkheden biedt. Om dit te bewerkstelligen dienen de betekenissen te worden achterhaald van verschillende sleutelfiguren ten aanzien van de talentenjachtdagen, zodat de vijver waaruit gevist kan worden voor de BJO wordt vergroot.

De gewenste verbetering van de talentherkenningssystemen en de talentontwikkeling gaat echter verder dan het verbeteren van de huidige structuur. Het betekent ook het kritisch onder de loep nemen van de huidige systemen en structuren. Vanuit de literatuur worden diverse knelpunten aangedragen. Zo lijkt specialisatie essentieel voor topsportsucces, maar bestaat er discussie over de vraag op welke leeftijd er begonnen moet worden met specialisatie en wat hieraan bijdraagt. Daarnaast is het selecteren van de juiste talenten een buitengewoon moeilijk proces, zeker in een *open skill* sport als tennis. Het is zeer lastig te voorspellen wie de toekomstige toppers zullen zijn. Opvallend is dan ook dat er al vanaf het begin van het BJO-traject sprake is van een behoorlijke focus op bepaalde kinderen. In- en uitsluiting lijkt al op zeer jonge leeftijd te gebeuren. Dit brengt met zich mee dat sommige kinderen bepaalde faciliteiten en mogelijkheden ter beschikking hebben, terwijl dit voor andere kinderen (door bijv. non-participatie aan de talentenjachtdagen of deselectie) niet is weggelegd. Doordat het zo lastig is om te voorspellen wie de latere kampioenen zullen zijn, kan dit



aan de ene kant tot gevolg hebben dat geselecteerden de gevolgen van vroege specialisatie ondervinden, terwijl zij wellicht in de toekomst zullen afvallen.

Aan de andere kant kunnen sommige potentiële talenten mogelijkheden en faciliteiten ontberen en zodoende een verminderde kans hebben om de top te halen. Vroege deselectie kan leiden tot permanente deselectie, doordat het zeer moeilijk aanhaken is door de verminderde mogelijkheden en faciliteiten. De geselecteerde kinderen blijken jaren later nog steeds op een hoger niveau te zitten en lijken zodoende hun uitverkiezing te rechtvaardigen. Dit is echter niet meer dan een logisch voortvloeisel van de (betere) mogelijkheden en faciliteiten die zij ter beschikking hebben: 'een self-fulfilling proces'. Daar komt nog eens bij dat selectie in tennis vaak gebeurt op basis van prestaties, terwijl dit tot de leeftijd van 14 jaar niet mogelijk is. Dit wordt mede veroorzaakt doordat een dergelijk systeem in het voordeel werkt van kinderen die eerder fysiek volwassen zijn, aangezien die vaak beter presteren.

Dit alles maakt dat er een grote waarschijnlijkheid is dat potentieel talentvolle kinderen, die nog niet opvallen in de vroege levensjaren, verder achterop raken doordat zij minder ondersteuning ondervinden en daarnaast mogelijk kampen met negatieve emoties als gevolg van deselectie. Potentiële toppers kunnen zo voorgoed verloren gaan in de strijd om internationaal sportsucces.

De structuur van de BJO van de KNLTB, waarin vroege specialisatie en vroege, scherpe selectie centraal staan, biedt (naar aanleiding van de inzichten uit de literatuur) genoeg aanleiding om de betekenisgeving van sleutelfiguren ten aanzien van talentherkenning en – ontwikkeling te achterhalen. Deze betekenisgeving kan bewustwording van eventuele verbeterpunten bij de KNLTB creëren, zodat op dit gebied nog beter aan de slag kan worden gegaan om het toptennis in Nederland naar een hoger niveau te stuwen.



4. Onderzoeksaanpak

4.1 Inleiding

Zoals een trainer anders naar een wedstrijd kijkt dan de vader van een tennisser, zo kijkt een bestuurs- en organisatiewetenschapper anders naar vraagstukken dan een econoom of jurist. In dit hoofdstuk zal dan ook het onderzoeksperspectief centraal staan, zodat duidelijk wordt op welke manier er naar het vraagstuk wordt gekeken. Daarnaast zullen de gehanteerde methoden en technieken nader worden toegelicht en verantwoord.

4.2 Onderzoeksperspectief

In dit onderzoek zal het kwalitatief onderzoek centraal staan. Deze methode is het meest geschikt om toegekende betekenissen te achterhalen, aangezien er ruimte is om dieper op de materie in te gaan. Binnen deze onderzoeksmethode zal een interpretatieve benadering worden aangehangen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat elke informant zijn eigen werkelijkheid heeft. Deze werkelijkheid wordt geconstrueerd door de eigen ervaringen en de omgeving waarin de informant zich bevindt. Zo kunnen trainers, ouders en bondsmedewerkers er zeer diverse betekenissen op na houden, doordat zij allen verschillende ervaringen met de bond of de talentenjachtdagen hebben en ook te maken hebben met een diverse omgeving. Dit kan tevens leiden tot verschillen in betekenisgeving tussen bijvoorbeeld talenten, al bestaat ook de kans dat gedeelde ervaringen en omgevingen leiden tot overeenstemming in de toegekende betekenissen. Deze gedeelde betekenissen kunnen ook voorkomen tussen groepen (bijv. tussen ouders en trainers), bijvoorbeeld wanneer op een bepaalde vereniging iets opmerkelijks heeft plaatsgevonden en hierover onderling is gesproken. Weick (1995) geeft in aansluiting hierop aan dat betekenisgeving dan ook een sociaal proces is, waarbij ervaringen en uitwisseling hiervan telkens opnieuw leiden tot het creëren van betekenissen en het bijstellen hiervan. De context en eventuele machtsverhoudingen spelen dan ook een belangrijke rol.

Hoe de verschillende informanten betekenis geven aan talentherkenning en – ontwikkeling is een relevante vraag vanuit de overtuiging dat dit kan leiden tot een verbetering van de huidige structuren in de organisatie van de KNLTB. Er zijn diverse stromingen die allen met een verschillende lens kijken naar organisaties. Deze stromingen liggen op een continuüm van het determinisme tot het reductionisme. De deterministische stroming gaat er vanuit dat structuren allesbepalend zijn, zodat het handelen van actoren slechts een logisch en niet te vermijden voortvloeisel hiervan is (Reed, 2003). Dat de talentenjachtdagen van de KNLTB niet de gewenste opkomst hebben is volgens deze stroming niet meer dan een onvermijdbare uitkomst van de manier waarop alles gestructureerd is rond deze dagen. De reductionistische stroming ziet juist dat actoren alle mogelijkheden hebben om deze talentenjachtdagen meer in trek te laten komen. Deze stroming wijst op de vrije wil van mensen. Volgens deze invalshoek zijn mensen helemaal niet afhankelijk van structuren, integendeel: mensen kunnen alles naar eigen wil en inzicht mogelijk maken, zonder dat zij ook maar in enige mate afhankelijk zijn van de context en settings waarin ze zich begeven (Reed, 2003, p. 292).

In dit onderzoek wordt geen van beide extreme posities ingenomen, maar wordt naar organisatieprocessen gekeken vanuit een positie waarbij aspecten uit beide stromingen worden meegenomen. Giddens spreekt in zijn structuratietheorie over de dialectiek tussen actoren en structuren. Actoren kunnen vanuit deze invalshoek structuren voortbrengen, die op hun beurt (soms los van de intentie) beperkend of ter hulp zijn bij het handelen van actoren (Tennekes, 1995). Binnen de bestaande (soms beperkende, soms faciliterende) context zijn mensen in staat om het eigen handelen te bepalen. Het conflationistisch perspectief voegt hieraan toe dat bewustwording van de eigen positie erg belangrijk is om ook daadwerkelijk situaties, contexten en structuren te veranderen (Reed, 2003). Dit houdt concreet in dat verandering van de huidige structuren mogelijk is wanneer informanten betekenissen toekennen aan talentherkenning en - ontwikkeling die onverenigbaar zijn met de huidige structuren (bijv. met betrekking tot de talentenjachtdagen of vroege specialisatie en selectie) of in ieder geval nopen tot gewenste veranderingen van deze structuren. Dit wil niet zeggen



dat een eventuele gewenste verandering niet beperkt kan worden door diezelfde structuren, maar het wordt wel mogelijk geacht om de verandering te bewerkstelligen.

De zoektocht naar betekenisgeving houdt in dit onderzoek in dat de empirie leidend zal zijn. Informanten hebben de vrijheid om zelf onderwerpen aan te dragen die verband houden met de onderzoeksvraag, waarbij de theoretische concepten (denk aan in- en uitsluiting, vroege specialisatie, etc.) van pas komen om de empirie beter te doorgronden. Thema's uit de literatuur zijn weliswaar een leidraad en houvast voor de gesprekken met sleutelfiguren, maar dienen de eigen inbreng van de informanten niet te ondermijnen. Integendeel: het aandragen van diverse topics moet de informanten stimuleren om de gedachten die zij hebben ten aanzien van het vraagstuk te delen. Het onderzoek wordt in termen van Deetz (2000) dan ook *local/emergent* verricht, waarbij de inzichten uit de literatuur een conceptueel kader bieden.

Daarnaast staat het achterhalen van diversiteit in betekenisgeving voorop. Het zijn vaak de onderbelichte of minder dominante betekenissen die interessant zijn. Deze onderliggende en verborgen betekenissen liggen namelijk vaak ten grondslag aan voor andere actoren onbegrijpelijke situaties en keuzes. Het vinden van overeenkomsten in betekenisgeving biedt zodoende weliswaar een nuttige blik op een eventuele dominantie in betekenisgeving, maar moet niet ten koste gaan van de zoektocht naar dissensus. Immers: de bewustwording van andermans betekenisgeving, waar deze zoektocht toe kan leiden, is vaak de meest essentiële voorwaarde om (ongewenste) situaties te veranderen. Bovendien leidt de zoektocht naar dissensus eerder tot het vinden van consensus dan andersom. Deetz (2000) plaatst het centraal stellen van de betekenisgeving van de sleutelfiguren in combinatie met de zoektocht naar dissensus onder de noemer van de *dialogische benadering*. Zeer interessant is het dan ook om te bezien waarin de bond enerzijds en de overige informanten anderzijds van visie verschillen ten aanzien van talentherkenning en -ontwikkeling. Martin (1999) noemt deze vergelijking van betekenisgeving tussen twee of meer groepen het *differentiatieperspectief*. In dit onderzoek zal de focus liggen op een blik vanuit dit differentiatieperspectief. Wanneer ook binnen groepen van dezelfde informanten (bijv. trainers) de betekenisgeving uiteenloopt, zal hier uiteraard ook aandacht voor zijn. Martin (1999) noemt dit het *fragmentatieperspectief*. Tot slot zal er ook oog zijn voor de overeenkomsten in betekenisgeving, wat Martin (1999) aanduidt met het *integratieperspectief*. Er zal dan ook geen keuze worden gemaakt tussen één van de drie perspectieven, maar er zal slechts een focus zijn op het differentiatieperspectief.

4.3 Methoden en technieken

4.3.1 Onderzoeksmethoden

In dit onderzoek staan twee onderzoeksmethoden centraal. Om voldoende inzicht in de (structuur van) BJO te krijgen is allereerst een documentenanalyse verricht. Relevante documenten zijn bestudeerd om een zo volledig mogelijk beeld te verkrijgen van de BJO. Deze inzichten hebben (naast de gedane literatuurstudie en eerder opgedane kennis door werkervaring) een conceptueel kader geboden aan de hand waarvan de betekenisgeving van informanten ten aanzien van talentherkenning en –ontwikkeling achterhaald is. Hiertoe is het diepte-interview gebruikt als methode. Boeije (2005) omschrijft het interview als “*een gespreksvorm waarin een persoon zich bepaalt tot het stellen van vragen over gedragingen, opvattingen, houdingen en ervaringen ten aanzien van een bepaald verschijnsel, aan één of meer anderen die zich voornamelijk beperken tot het geven van antwoorden op die vragen.*” Ook Rubin & Rubin (2005) geven aan dat het diepte-interview een geschikte methode is om de ervaringen, gedachten, meningen en gevoelens van personen te achterhalen.

In overeenstemming met de dialogische benadering zijn er semigestructureerde interviews gehouden. Dit is immers de meest geschikte methode om toegekende betekenissen te achterhalen, aangezien er ruimte is om de diepte in te gaan. Uit de literatuur en documentenanalyse zijn diverse



topics voor de interviews voortgekomen, die zijn opgenomen in diverse topiclijsten (afgestemd op de informant; zie ter voorbeeld bijlage 1). Deze lijsten dienden als hulpmiddel tijdens de interviews, wat Boeije (2005) ook wel een interviewinstrument noemt. Voorop staat dat de topics weliswaar de centrale lijn van het interview hebben bepaald, maar dat daarbij wel ruimte was om nieuwe aspecten aan te dragen. De betekenisgeving van betrokkenen kan immers zeer divers zijn en dient zodoende niet belemmerd te worden door een vastomlijnd kader van vragen en onderwerpen.

4.3.2 Selectie informanten

In dit onderzoek is ervoor gekozen om diverse sleutelfiguren te interviewen. In het traject van de Bondsjeugdopleiding zijn immers diverse sleutelfiguren betrokken, waarbij te denken valt aan bondsmedewerkers, ouders, talenten, verenigingsbestuurders en trainers. Wanneer bijvoorbeeld alleen interviews met talenten zouden zijn gehouden, bestaat de kans dat dit een eenzijdig beeld zou oproepen van de betekenisgeving ten aanzien van talentherkenning en – ontwikkeling. Om een mogelijke diversiteit aan betekenissen goed in kaart te brengen is ervoor gekozen om diverse sleutelfiguren te interviewen.

In totaal zijn zestien interviews gehouden. Hiertoe zijn allereerst twee verenigingen geselecteerd. Getracht werd om verenigingen te selecteren die weinig voorspelers bij de talentenjachtdagen hebben. Gezien het feit dat de KNLTB het aantal voorspelers per vereniging niet bijhoudt, was selectie op basis hiervan echter niet mogelijk. Het achterhalen van het aantal bondskinderen per vereniging bood echter de mogelijkheid om toch een afgewogen selectie van verenigingen te maken. Op basis van deze cijfers bleek namelijk dat de in dit onderzoek geselecteerde verenigingen geen kinderen bij de bond hebben, maar wel een groot aantal jeugdleden (ook in de leeftijdsgroep die in aanmerking komt voor de talentenjachtdagen). Hoewel het aantal kinderen bij de bond geen afspiegeling is van het aantal voorspelers, lijkt dit wel een indicator te zijn. Wanneer een vereniging veel jeugdleden heeft en deze zou laten meedoen aan een talentenjachtstag, is er een grotere kans dat een van die kinderen bij de bond geraakt dan wanneer er sprake is van een klein aantal jeugdleden van een bepaalde vereniging dat meedoet aan deze dag (al is dit uiteraard ook weer afhankelijk van het niveau op de vereniging). De keuze voor deze verenigingen past daarnaast in de zoektocht naar dissensus in betekenisgeving. Dat er weinig kinderen vanuit deze vereniging lijken af te komen op de talentenjachtdagen, kan voortkomen uit betekenisgevingen die afwijken van de betekenissen die bondsmedewerkers toekennen. Het achterhalen van deze eventueel onderbelichte betekenissen kan de KNLTB de benodigde bewustwording bieden om (ongewenste) situaties te veranderen.

De talenten zijn geselecteerd door de verenigingen kinderen aan te laten dragen die zij als talent bestempelen. De voorgedragen kinderen zijn vervolgens gecontroleerd op speelsterkte ten opzichte van andere kinderen van de vereniging, zodat in ieder geval duidelijk werd of zij enigszins niveau hadden (al zegt speelsterkte zeker niet per definitie iets over het aanwezige talent). Getracht werd om in ieder geval uit te sluiten dat er '7tjes' werden voorgedragen, terwijl er ook '4tjes' in de vereniging rondlopen. Hier was echter geen sprake van. Gekozen is voor kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, omdat zij in staat zijn terug te kijken op een eventueel gemis in hun ontwikkeling en worden geacht een wezenlijke bijdrage te leveren aan het interview.



Bij elke vereniging zijn zes interviews gehouden (zie tabel 4).

<u>Informant</u>	<u>Reden selectie</u>
Bestuurslid Jeugd / Voorzitter Jeugdcommissie	<ul style="list-style-type: none"> - Inzicht in mogelijke redenen voor eventuele non-participatie aan talentenjachtdagen (de vereniging ontvangt o.a. de communicatiemiddelen). - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur.
(club)Trainer	<ul style="list-style-type: none"> - Inzicht in mogelijke redenen voor eventuele non-participatie aan talentenjachtdagen (de vereniging ontvangt o.a. de communicatiemiddelen; de trainer ziet de kinderen elke week en kan dit onder de aandacht brengen). - Mogelijk in staat om aan te geven wat het doet met de ontwikkeling wanneer al dan niet bij de bond wordt getraind. - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur.
Talent: leeftijd 12-15	<ul style="list-style-type: none"> - Mogelijk in staat om aan te geven waarom er wel of niet is deelgenomen aan de talentenjachtdagen. - Mogelijk in staat om aan te geven wat het doet met de ontwikkeling wanneer al dan niet bij de bond wordt getraind. - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur.
Talent: leeftijd 15-18	<ul style="list-style-type: none"> - Mogelijk in staat om aan te geven waarom er wel of niet is deelgenomen aan de talentenjachtdagen. - Mogelijk in staat om aan te geven wat het doet met de ontwikkeling wanneer al dan niet bij de bond wordt getraind. - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur.
Ouders talenten	<ul style="list-style-type: none"> - Inzicht in mogelijke redenen voor eventuele non-participatie aan talentenjachtdagen (o.a. betrekking op het eigen kind). - Mogelijk in staat aan te geven wat het doet met de ontwikkeling van het kind wanneer al dan niet bij de bond wordt getraind. - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur.

Tabel 4: selectie informanten vereniging

Naast de twaalf interviews die bij de twee verenigingen zijn gehouden, is ook een viertal interviews afgenomen met bondsmedewerkers. In eerste instantie waren de drie bovenste in tabel 5 weergegeven functionarissen geselecteerd, op basis van de inschatting dat zij geschikte knowhow op het terrein van talentherkenning en talentontwikkeling hebben. Na inzicht te hebben verkregen in de resultaten en deze aan een analyse te hebben onderworpen werd een confrontatie van een bondsmedewerker met de kritische geluiden van de informanten wenselijk geacht. Zodoende is de laatstgenoemde functionaris uit tabel 5 ook geïnterviewd.



Informant	Reden selectie
Regioscout Noord-West	<ul style="list-style-type: none"> - Organisator van de talentenjachtdagen en tevens bezig met de selectie van kinderen. - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur. - Regioscout in de regio van beide verenigingen.
Bondscoach Jeugd	<ul style="list-style-type: none"> - Verantwoordelijk voor alle zaken met betrekking tot Jeugd in het gebied van Toptennis. - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur.
Technisch Directeur	<ul style="list-style-type: none"> - Eindverantwoordelijke voor de huidige opleidingsstructuur. - Mogelijk in staat om betekenis toe te kennen aan de wenselijke manier van talentherkenning en – ontwikkeling (met name als het gaat om bredere beleidsvraagstukken) en zodoende mogelijk in staat een oordeel te vellen over de huidige structuur.
Manager Toptennis	<ul style="list-style-type: none"> - Vanuit de functie mogelijk in staat om te reageren op de kritische geluiden van de informanten.

Tabel 5: selectie informanten KNLTB

Door het interviewen van deze zestien personen worden verschillende sleutelfiguren geïnterviewd, zodat verschillen en overeenkomsten in betekenisgeving naar de oppervlakte zijn gekomen. De betekenissen zijn niet te generaliseren naar andere verenigingen: er is geen sprake van statistische generalisatie. Er is eerder sprake van analytische generalisatie, waarbij theoretische stellingen in de praktijk worden getoetst.

4.3.3 Data-analyse

Met het oog op de analyse is er bij de interviews, na goedkeuring van de informant, gebruik gemaakt van geluidsregistratie. Met behulp van opnameapparatuur zijn de interviews opgenomen en vervolgens uitgewerkt door transcripten te maken. Op deze manier werd getracht het interview naar een inhoudelijk hoger niveau te tillen, omdat de onderzoeker de mogelijkheid had om zich te concentreren op het gesprek en minder de focus hoefde te leggen op het maken van aantekeningen. Door het maken van interviewtranscripten werd het mogelijk om passages in het onderzoek op te nemen. Het weergeven van citaten maakt de relatie tussen oorspronkelijke gegevens en de interpretatie ervan duidelijker (Boeije, 2005). Nadat alle interviewtranscripten gereed waren, zijn er codes toegekend. Bij het coderen werden fragmenten benoemd met een samenvattend label (Boeije, 2005). De betekenis van elk fragment werd met behulp van het softwareprogramma MAXQDA uitgedrukt in een code. Door de interviews vervolgens per code te vergelijken, werd inzicht verkregen in de verschillen en overeenkomsten in betekenisgeving ten aanzien van in- en doorstroom. Het achterhalen van deze verschillen en overeenkomsten kon sneller gebeuren door de toekenning van codes.

4.3.4 Betrouwbaarheid en validiteit

Bij het doen van onderzoek is het van groot belang dat de betrouwbaarheid en validiteit worden gewaarborgd. Bij de betrouwbaarheid gaat het erom dat systematisch hetzelfde wordt gemeten. Wanneer een andere onderzoeker hetzelfde onderzoek zou verrichten, zou hij op dezelfde resultaten moeten uitkomen. In tennistermen zou je kunnen zeggen dat de bal precies op dezelfde plek moet komen als een andere speler jouw slag exact kopieert. In dit onderzoek is dat geprobeerd door zoveel mogelijk vast te leggen en te verantwoorden. Door bijvoorbeeld uitleg te geven over het onderzoeksperspectief en de gemaakte keuzes wordt herhaald onderzoek ook daadwerkelijk mogelijk (Yin, 2009). Daarnaast zorgt het opnemen en transcriberen van de interviews ervoor dat andere onderzoekers in staat zijn om de interviews terug te luisteren en te herlezen, zodat de slag



van puur citaat naar interpretatie helder wordt. Dit wordt mede getracht door ook de originele citaten in het onderzoek zelf op te nemen.

Een betrouwbaar onderzoek is echter nog niet valide. Bij validiteit staat de vraag centraal of je meet wat je wilt meten (Boeije, 2005). Wordt ervoor gezorgd dat er daadwerkelijk antwoord gegeven wordt op de hoofdvraag? De slag van een speler kan nog zo perfect gekopieerd worden, maar wanneer de bal uitgeslagen is heb je er alsnog niets aan. In dit onderzoek is getracht om de validiteit te waarborgen door onder andere de topiclijsten logisch te laten voortvloeien uit de onderzoeksvraag, deelvragen en literatuurstudie. Op die manier is geprobeerd om daadwerkelijk dat te bevragen wat relevant is in dit onderzoek. Daarnaast is geprobeerd om te voorkomen dat de informant gestuurd werd in de beantwoording van de vragen. Hiertoe zijn zoveel mogelijk open interviewvragen gesteld, zodat de informanten de eigen werkelijkheid konden weergeven. Daarnaast werd het geven van sociaalwenselijke antwoorden getracht te voorkomen door de anonimiteit van de sleutelfiguren te waarborgen. Dit heeft ervoor moeten zorgen dat de personen vrijuit hebben kunnen spreken. In het onderzoek zijn dan ook geen concrete namen weergegeven.

4.3.5 Reflectie op eigen positie

Geen enkele onderzoeker is totaal onafhankelijk. Een onderzoek blanco ingaan is dan ook zeer zeker niet mogelijk, doordat er altijd sociale invloeden hun weerslag hebben op de onderzoeker. Mijn eigen achtergrond als (ex-)tennisser biedt mij een beter inlevingsvermogen in de problematiek, maar kan ook de verleiding bieden om bepaalde zaken onderbelicht te laten. Zelf heb ik nooit actief de top nagestreefd op dit gebied en ik heb zodoende ook geen inzicht in hoe bijvoorbeeld tennistrainers of Jeugdcommissieleden omgaan met topsportvraagstukken. Door mijn stage bij de KNLTB heb ik hier wel enige ideeën over, doordat je in de wandelgangen aan de hand van ervaringen en verhalen je eigen betekenissen creëert. Daarnaast is het mogelijk dat de opgedane kennis via de literatuurstudie mij al een eerste eigen visie op het vraagstuk heeft opgeleverd. Deze zaken kunnen invloed hebben op de gestelde interviewvragen en de interpretatie van de data. Door me bewust te zijn van mijn eigen achtergrond, wetenschapspectief en bovenstaande invloeden op mij als onderzoeker, heb ik getracht de betekenisgeving van de informanten voorop te stellen (Glesne, 2006). Hoewel enige subjectiviteit inherent is aan het doen van kwalitatief onderzoek, is geprobeerd dit zo beperkt mogelijk te houden en is getracht het onderzoek in te gaan als betrokken buitenstaander.



5. Resultaten

5.1 Inleiding

Nu de theoretische beschouwingen en methodologische verantwoording de revue zijn gepasseerd, zal in dit hoofdstuk ingegaan worden op de resultaten. De visie van de informanten ten aanzien van talentherkenning en talentontwikkeling binnen de context van de Bondsjeugdopleiding van de KNLTB zal worden uitgediept. De in het theoretisch kader aangehaalde en geïmpliciteerde concepten zullen leidend zijn in de behandeling van de resultaten.

5.2 Talentherkenning: de talentenjachtdagen

Het gevoel dat vanuit bepaalde verenigingen weinig tot geen van de zeer jonge kinderen op de talentenjachtdagen afkomen blijkt gegrond. Vanuit de onderzochte verenigingen wordt aangegeven dat deze situatie zich inderdaad voordoet bij hen. Een groot scala aan mogelijke drempels voor de deelname van kinderen aan de talentenjachtdagen is aan de oppervlakte gekomen, waarbij deze drempels uiteenlopen van oppervlakkige tot diepere problematiek. Deze volgorde zal globaal ook worden aangehouden in de behandeling van de diverse pijnpunten, waarna ook de huidige structuur van de talentenjachtdagen onder de loep wordt genomen.

5.2.1 Communicatie en bekendheid

De communicatie over de talentenjachtdagen gaat in principe via flyers, posters, e-mail, internet en een persoonlijke brief aan de ouders/het kind. De grote vraag is wat er met deze informatie gebeurt. De KNLTB-medewerkers zijn niet zeker van een positieve uitwerking van de aangedragen communicatiemiddelen. Een van de KNLTB-medewerkers geeft aan verenigingen te kennen die de aangeleverde middelen direct naar de prullenbak verwijzen. De angst dat de boodschap van de talentenjachtdagen niet voldoende overkomt blijkt in de praktijk een geïmpliciteerde te zijn. Over het algemeen heerst er bij de ouders en kinderen onbekendheid over het fenomeen van de talentenjachtdagen, soms tot treurnis van de kinderen zelf:

“Ja, daar had ik eigenlijk wel aan mee willen doen. Maar ja.. ik wist niet dat dat was dus.”

(Talent)

Ook bij de trainers en jeugdcommissieleden doen de communicatiemiddelen niet direct een belletje rinkelen. Sommigen zijn deze middelen überhaupt nog nooit onder ogen gekomen, terwijl een ander aangeeft de talentenjachtdagen niet als prioriteit te beschouwen binnen de eigen vereniging en de informatievoorziening vanuit de KNLTB:

“Ik krijg op een gegeven moment een hele bulk van dingen binnen van de KNLTB en dan denk ik van: nou, dit is belangrijk, dit is niet belangrijk. Misschien is het wel op de hoop gevallen van niet-belangrijk. (...) Ze zijn heel erg actief, dat is geweldig. Maar je gaat daarmee, als je dat allemaal te kort achter elkaar gaat geven, een ander wel murw maken. (...) Je krijgt dan vaak een overkill aan informatie en mogelijkheden dat je daardoor eigenlijk niet meer goed weet: ja, wat vind ik nou het belangrijkste? Je kan niet overal zijn. Je wil ook niet overal zijn, dus ja, je moet keuzes gaan maken. En dan gaan die dingen eruit vallen. Dus die dagen, wat jij net noemt, die zullen er wel zijn, maar dan denk ik op zo'n moment: nou, we hebben de toernooien, dan zit ik te denken van: komen die kinderen nog iets te kort? Hè, of wat dan ook. Nou, volgens mij niet, dus laat dat maar zitten dan, want dat is toch alleen maar over.”

(Jeugdcommissielid)

Een trainer geeft aan dat het direct aanschrijven van de ouders en kinderen hem slechts noopt tot een actieve en informatieve rol wanneer ouders of kinderen op hem afkomen voor informatie. De noodzaak om de talentenjachtdagen actiever te stimuleren wordt volgens hem weggenomen



door de rechtstreekse communicatie. Vraagtekens kunnen gezet worden bij deze opvatting, aangezien schriftelijke communicatie uiteraard niet het belang van persoonlijke stimulering wegneemt. Het lijkt aannemelijk dat juist de persoonlijke stimulans vanuit een trainer kinderen en ouders meer prikkelt dan een brief. Het lijkt alsof er sprake is van enige wrevel, waarbij de trainer niet blij is dat de bond taken van hem afneemt.

In het veld wordt uiteenlopend gereageerd op de rechtstreekse vorm van communicatie. Enkele ouders geven aan dat hiermee een groter publiek wordt bereikt, wanneer een vereniging zelf niet actief de talentenjachtdagen onder de aandacht brengt:

“Nou ja, je bereikt er natuurlijk wel meer kinderen mee. Als je het volledig in handen van de vereniging laat liggen en die doet er niks mee, dan bereik je natuurlijk zo’n hele vereniging niet. Dus wat dat betreft denk ik dat je een groter publiek trekt.”

(Ouders talent)

Een trainer denkt hier totaal anders over. Hij vindt het belachelijk dat de persoon die ervoor gezorgd heeft dat het kind zo leuk kan tennissen op deze manier wordt omzeild:

“Belachelijk. Belachelijk. Ronduit belachelijk. Een beetje schandalig ook wel. Als we dan praten over professionalisme, dan is dit absoluut niet professioneel. Die trainer heeft er uiteindelijk voor gezorgd dat het kind zo leuk kan tennissen. En dan moet je niet opeens de trainer omzeilen door gewoon het kind aan te schrijven van: kom je bij ons?”

(Trainer)

Klaarblijkelijk ziet de trainer een rol voor zichzelf in dit proces en schiet het ontnemen van zijn taak door de KNLTB in het verkeerde keelgat. Daarnaast geeft hij aan dat de communicatie niet via een vereniging middels posters en flyers dient te verlopen, maar dat het benaderen van een enthousiaste trainer een hoger resultaat zal opleveren. De trainer is naar eigen zeggen als geen ander in staat kinderen enthousiast te maken. Bovendien leidt het ophangen van posters tot lastige situaties wanneer ouders of kinderen op hem afkomen: hij heeft immers geen idee wat de talentenjachtdagen inhouden. Enkele KNLTB-medewerkers zetten vraagtekens bij een dergelijke opvatting, waarbij ze overigens ook op laten tekenen dat de communicatie in sommige gevallen beter kan:

“En anderen staan erbuiten: sommigen hebben geen idee. Maar dat vind ik altijd vreemd, want als je naar de website gaat of zo iets. Misschien moet het beter, dat is één ding. De website moet duidelijker. Maar weet je: je hebt Jong Oranje, je weet dat er een Bondsjeugdopleiding is. (...) Je bent het er mee eens of niet, dat is iets anders dan wanneer iemand zegt: ik heb geen idee. (...) Maar om geen idee te hebben? En je werkt in een tennisvereniging en je werkt in het tennis? Ik vind dat vreemd. (...) Dus dat is een beetje Nederlands hè. Als het niet netjes op je bord ligt: oh, ik weet het niet.”

(KNLTB-medewerker)

Ook het creëren van publiciteit kan volgens sommige sleutelfiguren beter, waarbij de uitstraling met name gericht moet zijn op laagdrempeligheid en het vermijden van in- en uitsluiting:

“Nou, marketing. Ik denk nog steeds dat daarop verbeterd kan worden. (...) Je zou meer een soort PR-ding moeten doen voor het land. Zoals het Songfestival. (...) Dat is volgens mij goed om een keer te doen. (...) En het moet niet zo zijn: jij bent de beste, jij zit erin en jij ligt eruit. Je wilt het niet op die manier te zwart-wit maken. Maar je moet het, zoals ik het zie, een beetje een naam geven.”

(KNLTB-medewerker)



“Maak er meer lawaai mee als bond. (...) Misschien wordt er nog te weinig aandacht aan geschonken dat er zoveel mensen voortvloeien uit die talentendagen. Snap je? (...) Misschien als die reclame wat meer doorkomt, dan gaan mensen ook denken: hé. Nu weten mensen niet eens wat dat inhoudt, talentendag. (...) En je zou eigenlijk misschien wat meer moeten kunnen aangeven: nou, dit zijn nou talenten die uiteindelijk ooit zo begonnen zijn.”

(Jeugdcommissielid)

Daarnaast is het voor verschillende informanten nog onduidelijk welk niveau benodigd is om bij de bond te zitten of om mee te doen aan de talentenjachtdagen. Vanuit de KNLTB wordt een bepaald niveau verwacht, maar wat deze norm is wordt niet altijd duidelijk:

“Ik ben ook nooit geweest op zo’n dag. Dus ik weet ook niet wat er nou rondloopt. Wat mag ik er nou van verlangen? Kom ik daar met een paar van die suffelingen van mijn vereniging (...) Als ik zou moeten kiezen hè, bij wijze van spreken, je geeft me een lijstje. De tot -10 jarigen die stuur je daar naartoe. En dan maken wij wel uit of het wat is of niet hè, maar zeg het maar. Nou, daar heb ik er wel wat van. Ja. Maar of ik die nou dan naar een talentendag.. dat krijgt zo’n zware lading. Want dan denk ik: ja, een talent? Ik weet niet of het nou een talent is, hij kan wel beter tennissen dan de anderen. Maar als ik die misschien tegenover een talent van een andere vereniging zet, wordt hij misschien met 6-1 en 6-2 van de baan gemept.”

(Jeugdcommissielid)

“Nee, ik weet eigenlijk.. Ik heb echt geen idee hoe je nou moet spelen voor de bond.”

(Talent)

5.2.2 Afstand

Niet alleen de onbekendheid en de relatief gebrekkige communicatie dragen bij aan de geringe opkomst bij de talentenjachtdagen vanuit deze verenigingen. Een behoorlijk deel van de informanten geeft aan problemen te zien in de reisafstanden, wanneer kinderen eenmaal in het bondstraject zitten. Hoewel de KNLTB aangeeft de kinderen zo dicht mogelijk bij huis te willen laten trainen, blijken de reisafstanden problematisch te kunnen zijn. Een van de ouders geeft aan dat het erg afhankelijk is van de mogelijkheden die ouders hebben om de kinderen te halen en te brengen:

“Nou ja, het heeft wel een beeld van: extra trainen, extra rijden, extra halen. Je moet wel ouders hebben die dat willen en kunnen. (...) Ik zou er niet onwelwillend tegenover staan, maar met de huidige baan zou ik het denk ik ook niet zomaar redden om te pas en te onpas te chauffeurs.”

(Ouders talent)

Voor andere ouders is het zelfs doorslaggevend geweest om hun talentvolle kind niet bij de bond te laten trainen. Ook de locatie van de bondstrainingen laat de wenkbrouwen fronsen:

“Alleen toen hebben we besloten om het niet te doen, omdat gewoon.. Hij kon toen niet hier in de buurt. Hij kon alleen maar in Alphen aan den Rijn. Ja, om hiervandaan door de spits heen twee keer in de week. Dat schiet gewoon niet op (...).Naja, bleek dus dat hij in Alphen moest komen steeds. Op maandag en op vrijdag geloof ik. Naja, van 4 tot 7. Op waardeloze tijden voor ons in ieder geval. (...) Nou, en ik vond het raar... Dan woon je in Amsterdam, dat is niet echt een bepaald dorp of zo, weet je wel. Want ik kan me voorstellen, mensen in dorpen, dat ze gewoon een stukje moeten gaan rijden voor een bondstraining. Denk ik: waarom zouden wij dan twee keer in de week voor drie uur per keer naar Alphen gaan rijden als hier ook dingen zitten? Dat is echt totale onzin!”

(Ouders talent)



Enkele informanten zien echter ook de organisatorische en praktische problemen voor de bond:

“Als je meer plekken creëert worden de reisafstanden kleiner. Dus worden de drempels kleiner. Ja, dan moet je weer banen hebben, je moet capaciteiten hebben.”

(Trainer)

5.2.3 Financiën

Naast de reisafstanden komen ook financiële overwegingen naar voren als mogelijke drempel om te participeren in het bondstraject. Zowel vanuit de bond als door de mensen uit het veld wordt aangegeven dat tennis uiteindelijk een elitesport is. Een van de trainers heeft in de praktijk gezien dat dit talenten heeft gekost:

“Ja, er worden talenten gemist. En ook qua geld haken er talenten af. Want ik ken er zelfs twee die vanwege financiële omstandigheden niet meer kunnen doen wat ze zouden willen doen en die zijn écht wel talentvol. Maar die hebben gewoon niet de middelen om daar bij te blijven, dus die haken af. Of die haken af.. die blijven wel tennissen, maar die gaan steeds minder worden. Want de rest traint keihard door en zij hebben niet de middelen, en de tijd en het geld.. dus die worden vanzelf minder snel goed. Ja, dat is sneu. Het kost een hoop geld door de tennisbond.”

(Trainer)

Een van de ouders oppert om, net als bij schoolreisjes, de ouderbijdrage inkomensafhankelijk te maken.

5.2.4 Verborgen talent en Mini/Midi-evenementen

Enkele informanten achten de mogelijkheid aanwezig dat potentiële talenten niet present zijn bij de talentenjachtdagen doordat het talent niet direct in een omgeving zit waar deelname aan deze dagen logischerwijs verwacht mag worden. Zo denken enkele ouders dat wellicht de grootste talenten zitten op de plekken waar je het niet verwacht: de lagere sociale milieus. Zij denken dat deze kinderen niet afkomen op talentenjachtdagen. Een andere ouder wijst erop dat talent niet per se betekent dat je een racket aangeraakt hoeft te hebben: potentieel goede tennissers kunnen ook de keuze hebben gemaakt voor een andere vrijetijdsbesteding. Een van de bondsmedewerkers geeft aan dat wellicht in de periferie meer kinderen worden gemist, omdat daar het prestatief niveau minder is:

“Want als je in een omgeving zit waar geen prestatief niveau is, is het moeilijk om die weg te gaan. Als je zegt: als je talenten mist, dan zal het misschien eerder in de periferie zijn, maar bij de grotere clubs in de grotere steden is dat minder. Daar zijn meer toernooien en is meer prestatiegericht werken.”

(KNLTB-medewerker)

Opvallend genoeg zijn de onderzochte verenigingen in dit onderzoek niet afkomstig uit de periferie, maar juist meer uit de Randstad.

Een van de bondsmedewerkers geeft aan te denken dat het huidige systeem praktisch waterdicht is. Aangegeven wordt dat er eigenlijk geen talent gemist wordt. Hierbij wordt gewezen op de zogenaamde Mini/Midi-evenementen, waarbij in de regio toernooitjes worden georganiseerd en kinderen ook eventueel geselecteerd kunnen worden. Deze toernooitjes zouden een eventueel gemis van talenten op de talentenjachtdagen ondervangen.



Vanuit de vereniging wordt deze veronderstelling echter tegengesproken, omdat de kinderen door het aanbod op de eigen vereniging amper meedoen aan dergelijk evenementen:

“Nou, niet die evenementen, maar omdat wij natuurlijk best wel een grote vereniging of grote hoeveelheid kindertjes hebben, kunnen wij onszelf bedruipen.(...) Dus ja, waarom zou je nu buiten je hek gaan als je binnen je hek al voldoende te doen hebt, weet je wel?”

(Jeugdcommissielid)

De zelfredzaamheid van een vereniging in het aanbod naar kinderen toe wordt zodoende tevens als een drempel bestempeld.

5.2.5 Rol trainers

Uit de voorgaande paragrafen is gebleken dat diverse pijnpunten de talentenjachtdagen parten spelen, waarbij deze deels praktisch van aard zijn. De diepgang van de problematiek gaat echter een stap verder wanneer naar voren komt dat bepaalde sleutelfiguren een andere visie op talentherkenning erop nahouden dan de KNLTB. Deze sleutelfiguren blijken ook nog eens een centrale en essentiële rol in te nemen en lijken daarmee daadwerkelijk de sleutel in handen te hebben om de talentenjachtdagen meer in trek te laten komen. Onder de oppervlakte lijkt de splitsing in betekenisgeving aan talentherkenning een niet te miskennen rol te spelen in de problematiek.

Binnen de context van de vereniging wordt de trainer door verschillende betrokkenen bestempeld als een sleutelfiguur. Diverse informanten wijzen op de cruciale rol die trainers spelen in het al dan niet stimuleren van de talentenjachtdagen:

“Die ogen en oren van de bond, dat moeten dan de trainers zijn. Want die staan hier met hun poten in de modder, die zien die kinderen.”

(Jeugdcommissielid)

Een aanzienlijk deel van de informanten schrijft de lage opkomst bij de talentenjachtdagen (mede) toe aan de trainers, waarbij verschillende mogelijk hieraan ten grondslag liggende redenen de revue passeren:

“Nou.. waarom ze mensen niet door willen laten gaan.. Nou, ik denk gewoon om zoveel mogelijk mensen die zij goed hebben leren tennissen zelf te houden.”

(Talent)

“En kennelijk dus de persoonlijke overtuiging van een trainer dat dat niet nodig is of niet waardevol is of dat het te ver weg is of dat het te duur is of wat dan ook, maar dat moet los staan van de persoonlijke overtuiging van een trainer. Die moet gewoon zijn professionele taak pakken en gewoon zeggen: nou, dit zijn de mogelijkheden. En dan kan hij gevraagd daar nog wat over meegeven, maar hij moet in ieder geval wel wijzen op die mogelijkheden.”

(Jeugdcommissielid)

“De trainers geven sommige kinderen niet op, omdat ze daar zelf brood in zien. Letterlijk. En dan ook zorgen dat ze broodwinning hebben aan die talenten binnen de club. En die denken: nou ja, dat kan ik zelf wel. Daar hoeven ze niet speciaal voor naar een groepje wat ook van datzelfde niveau is.”

(KNLTB-medewerker)



“Ja, misschien gaat dat een beetje boven hun pet, kan ook nog. Zou ook best kunnen hè. Dat ze natuurlijk zo’n (naam), dat is makkelijk. Balletje links, balletje rechts, af en toe een aai over de bol. (...) Maar bij die anderen, daar moet hij echt natuurlijk uit z’n vest. Daar moet hij ook het achterste van zijn tong laten zien. (...) Misschien zijn ze wel bang dat ze op hun vingers getikt worden, zou ook nog kunnen. Dat ze gewoon inmiddels een methodiek hanteren die naar de ogen van de KNLTB of de daar acterende trainers heel verouderd bezig zijn.”

(Jeugdcommissielid)

De trainers zelf geven aan de talentenjachtdagen inderdaad niet te stimuleren. Hierbij wordt gewezen op de onbekendheid met het werk van de bond, alsmede op de brief die rechtstreeks naar ouders en kinderen gaat en die daarmee de noodzaak tot actieve informatievoorziening zou wegnemen. Een van de trainers geeft aan dat actievere stimulering wellicht meer zou moeten gebeuren, maar geeft aan alleen kinderen te willen sturen die een gerede kans hebben om het langer dan een jaar vol te houden. Ook het eventueel kwijtraken van talenten stemt de trainers niet positief:

“Het is natuurlijk elkaars vliegen een beetje afvangen. Want iedereen vist in dezelfde vijver en iedereen wil met dezelfde talenten werken. Ja, dat snap ik. Dat willen we allemaal.”

(Trainer)

“Kijk, ik denk ook op een gegeven moment: ze komen aan je vreten. Laten we het eventjes heel eerlijk zeggen. Er is niks dan normaal dat je even met elkaar overlegt. Van: joh, heb jij nog wat leuke tennissers rondlopen. Hè, kunnen wij niet daar wat mee doen bij de bond? Kijk, en dan is er een bepaalde communicatie, maar dat is er momenteel helemaal niet.”

(Trainer)

Er lijkt sprake te zijn van een botsing van visies, waarin er verschillend wordt aangekeken tegen hoe de talentherkenning moet worden aangepakt. Dat de trainers in eerste instantie zich vooral zorgen lijken te maken over de talentherkenning kan voortkomen uit het feit dat dit het eerste zichtbare punt is waar de KNLTB ingrijpt en op hun werkterrein komt. De trainers zien voor zichzelf een rol weggelegd waar het gaat om het herkennen van talent, maar voelen zich tot op zekere hoogte gepasseerd. De vraag die hierboven hangt is wie er nu eigenlijk verantwoordelijk is voor talentherkenning (en talentontwikkeling). Welke noodzaak is er om überhaupt talentenjachtdagen te organiseren als er trainers in den lande zijn die de kinderen minimaal wekelijks in de weer zien? Wanneer dit toch van belang is (bijvoorbeeld om landelijk de kinderen te vergelijken), kan in twijfel worden getrokken of de bond daar een dusdanig prominente rol in moet spelen. Waarom wordt de verschillende trainers niet in de praktijk bijgebracht welk niveau er landelijk wordt nagestreefd? Door ze actief te betrekken bij de talentenjachtdagen en het herkennen van talent, kunnen zij *het oog van de meester* overnemen en op termijn zelf een voornamere rol spelen bij de instroom van kinderen. Sterker nog: op de lange termijn zou dit het belang en de rol van talentenjachtdagen sterk kunnen verminderen. Daar komt nog bij dat trainers uiteindelijk ook in veel gevallen (individuele) ondernemers zijn die hun geld en brood ermee verdienen. Logischerwijs houden zij graag de talenten in eigen huis. Zij kunnen immers als uithangbord van de trainer en zijn trainingsniveau fungeren en zijn vaak ook gewillig om meerdere uren in de week te trainen met alle financiële voordelen voor de trainer van dien. De uitwisseling van de visies op dit alles en het helder krijgen van de verantwoordelijkheden lijkt van belang om een gemeenschappelijke strategie te ontwikkelen met gedeelde belangen.



Een stuk verbetering van de communicatie, het stimuleren van trainers en het nauw onderhouden van contacten met de trainers worden door verschillende informanten dan ook aangedragen als mogelijkheden om de talentenjachtdagen bij deze verenigingen meer in trek te laten komen:

“Ja, dan denk ik dat daar een enorme ja.. slag gemaakt moet worden dat je inderdaad moet beginnen bij de trainers om.. als daar, als je die mee hebt, ja, dan heb je natuurlijk gewoon sowieso.. zorgen zij er ook wel voor dat de bond kenbaar wordt gemaakt.”

(Jeugdcommissielid)

“Ja, ik denk dat als je een taak bij de KNLTB wil neerleggen, dat het een taak zal zijn in eerste instantie naar de trainer toe, omdat de trainer eigenlijk het materiaal in handen heeft. En dan ligt er een taak voor de KNLTB om die trainer meer te stimuleren of te prikkelen om hun materiaal aan te bieden aan de KNLTB. Dat zou een mogelijkheid kunnen zijn. (...) Daarom zeg ik ook: het is belangrijk dat die KNLTB op een of andere manier bij die trainer het gevoel kweekt van: nou, zinvol.”

(Jeugdcommissielid)

“Je wilt ook dat de trainers op een andere niveau zijn. Want dan kunnen ze hun expertise naar buiten brengen en anderen vertellen. Dat maakt het alleen maar sterker, daarom werkt het in Spanje. Niemand zit daar bij de bond. Het is allemaal privé. (...) Wij zouden goed genoeg moeten zijn om deze trainers te helpen en te zeggen: dit is wat wij zien waar jullie aan kunnen werken. Zonder dat het top-down aanvoelt. Want je wilt dat het een team is. Mooie woorden hè? Maar voor mij, als je dat doet, ga je meer voordelen op de lange termijn ervan hebben. Want anders krijg je dat iedereen met elkaar aan het vechten is.”

(KNLTB-medewerker)

De wens tot het worden van een team lijkt gerechtvaardigd en bovendien logisch, maar daar lijkt allerm minst sprake van te zijn. De aangehaalde citaten duiden op verschillende en soms botsende visies, waarbij juist in een team sprake zou moeten zijn van uitwisseling en afstemming van deze diverse betekenisgevingen.

Bij de door de KNLTB georganiseerde trainersbijeenkomsten wordt wel een poging gedaan om tot communicatie en uitwisseling te komen, al is het hierbij de vraag of de communicatie vooral ‘top-down’ of ook ‘bottom-up’ verloopt. Sowieso geeft een van de trainers aan dat deze bijeenkomsten qua organisatie voor verbetering vatbaar zijn:

“Nou, weet je.. Het probleem is: wij hebben hier 1500 leden volgens mij. Bijna 1500 leden. En ik werk me een slag in de rondte samen met andere collega’s om dat allemaal in te plannen. Hè, zoals je weet: ik zit elke avond zit ik tot half 11 vol. En er zijn een aantal ochtenden, dan begin ik om 9 uur. (...) Dikke dagen die ik draai. En zaterdags werk ik. Het is gewoon gigantisch. Dus ja, dan is het natuurlijk misschien een idee om te zeggen: joh, niet zeggen van: we hebben die dag om 8 uur of om half 8 op woensdagavond half 8 tot 9 uur, hebben we een avond. Ja, ik denk dat mijn.. 90% van mijn collega’s niet op woensdagavond om half 8 of half 9 kan. (...) Ik denk dat het niet zo heel moeilijk is. Als jij weet welke trainers op een vereniging zitten en als jij zorgt dat jij vanuit de bond het e-mailadres hebt, dan moet het volgens mij toch niet heel moeilijk zijn om qua coördinatie daar alles een beetje één kant op te kunnen sturen.”

(Trainer)

5.2.6 Beoordeling talentenjachtdagen

Ondanks dat een redelijk deel van de sleutelfiguren in geringe mate op de hoogte was van de systematiek van talentenjachtdagen, bleken alle informanten (al dan niet uit ervaring en eventueel na uitleg) in staat een mening hierover te vormen. Vooral bij de informanten die in mindere mate op de hoogte waren van de talentenjachtdagen was de eerste indruk redelijk positief. Zij vonden het



een goede manier om kinderen te werven of zagen in ieder geval geen andere alternatieven om te selecteren. Een van de trainers had geen idee hoe het er op dit moment aan toe gaat, maar was op basis van het verleden positief over de inhoudelijke opzet van deze dagen. Het oefenen van veel vaardigheden en het vooropstellen van het plezier, alsmede het ondergeschikt maken van de prestatie vielen bij hem in de smaak.

Andere ouders zetten vraagtekens bij de manier waarop geselecteerd wordt. Aangegeven wordt dat het gehele selectieproces gebaseerd is op hantering van het racket en de bal, waarbij minder aandacht wordt geschonken aan de andere kant:

“Kijk, als je primair alleen maar kijkt naar hoe de bal geslagen wordt, dan heb je natuurlijk een basis waar je verder op kan bouwen, maar het betekent natuurlijk niet dat degene die je afwijst uiteindelijk misschien niet beter geschikt was geweest.”

(Ouders talent)

Een andere ouder geeft aan dat ze in de praktijk heeft meegemaakt dat het voorspelen en selecteren op de leeftijd van 5 tot 8 jaar weinig zin heeft:

“Ik denk dat het bij mijn kinderen te vroeg was. Of bij mijn kinderen.. Maar dat.. zoals het bij mijn kinderen gegaan is, denk ik dat dat te vroeg is. En ik vind het knap als je uit voorspelen denkt daar talenten uit te kunnen halen. Voor mijn gevoel bewijzen ze steeds dat ze het niet kunnen, maar ze blijven het steeds doen. Dus dat verbaast me op zich eigenlijk wel.”

(Ouders talent)

Dit roept de vraag op welke vaardigheden nu wel vroeg zichtbaar zijn en welke niet. Het is onduidelijk welke vaardigheden op jonge leeftijd te ontdekken zijn en hoe deze vaardigheden zich in importantie verhouden tot vaardigheden die pas later zichtbaar worden. Het is vervolgens de vraag welke gevolgen dit zou moeten hebben voor een eventuele selectieprocedure.

Wanneer er over selectie gesproken wordt, laten veel informanten zich kritisch uit over het feit dat de talentenjachtdagen slechts een momentopname zijn. Velen lieten het geluid horen dat dit een te fragiele basis is om een daadwerkelijke selectie te maken, aangezien de vorm van de dag een belangrijke rol kan spelen:

“Je kan net een slechte dag hebben en niet laten zien wat je wel kan.”

(Talent)

“Na, ik vind: één keer kan je al een redelijke selectie maken. Maar we hebben allemaal wel eens een goede dag. We hebben allemaal weleens een niet-goede dag. Dus ja, word je dan op één dag, op die anderhalf uur dat je er staat, word je dan afgerekend of niet? Heb je je dag of heb je je dag niet?” (...)
Ja, het is een beetje een eendagsvlieg dan hè, op dat moment. En dat is iets waar ik absoluut niet van houd.”

(Trainer)

“Jawel, op zich zijn het wel momentopnames, maar het is toch een manier. (...) Ik heb wel soms dat ik ook echt helemaal niet kan tennissen en soms opeens heel goed (...) Soms kunnen er weleens goede bij zitten, waarvan ze even hun dag niet hebben.”

(Talent)



“Dat lijkt me wat kort. (...) Wat ik net al zei: jonge kinderen ontwikkelen zich snel. En ja, de ene dag staan ze grassprietjes te tellen en de andere dag slaan ze je zo’n beetje van de baan, weet je wel? En dan zal je net zo’n moment meemaken. Kan andersom ook hè. Dat ze per ongeluk een keer hartstikke geweldig staan te spelen en dan denk je een talent binnen te halen die vervolgens alleen maar grassprietjes telt. (...) En dan wil je eigenlijk denk ik toch wel een beetje een beeld krijgen wat meer gebaseerd is op een gemiddelde van zo’n kind. Dat kan je nooit op één moment bepalen, dus daar heb je meerdere momenten voor nodig.”

(Jeugdcommissielid)

“Het zal wel indruk maken. Maar dat zal wat wegebben als je gewoon wat vaker die dagen gaat organiseren. Ik zie het net als een toets, zo’n CITO-toets. Hè, daar zijn de ouders ook helemaal supernerveus voor, kinderen weten van niks.. Totdat ze pa en ma spreken, want die beginnen daar heel geweldig over.. Ja en binnen no-time zitten die kinderen ook helemaal te beven, want ja ze moeten nou opeens iets laten zien. Als je dat gaat creëren met één keer per jaar een KNLTB-talentedag, dan denk ik dat je gewoon de plank mist. Want die druk moet er niet zijn. Het moet gewoon leuk een balletje slaan. Moet je eens kijken hoe een kind in een relaxte situatie, hoe een kind dan presteert.” (Ouders talent)

Een minderheid van de informanten is overtuigd dat het selecteren van de juiste talenten mogelijk is op basis van een talentenjachttag:

“Ja, als er mensen kijken die er verstand van hebben, lijkt me wel dat je dat gelijk ziet.”

(Talent)

Door velen wordt er dan ook gepleit voor het opvoeren van de frequentie van de talentenjachttag, om zo beter te kunnen selecteren:

“Misschien dat je over meerdere dagen dezelfde kinderen moet laten komen en dan een conclusie kan trekken hierover.”

(Talent)

“Nou, ik zou me voor kunnen stellen dat je dat inderdaad nog een keer, hè wat meerdere dagen op een jaar zou doen. Dat kan ik me wel voorstellen. Maar dat is natuurlijk ook best een organisatie. Maar het is inderdaad wel weinig hè, één middag.”

(Jeugdcommissielid)

“Maar ja, oké, zou je meer van deze dagen moeten doen? Omdat ja, dingen kunnen veranderen na drie of vier maanden. Ja, dat is waarschijnlijk waar. Ik denk niet dat ze het doen. Nee.”

(KNLTB-medewerker)

“Ik zou het helemaal niet raar vinden, maar misschien is dat organisatorisch helemaal niet te doen, maar ik gooi ook maar wat op tafel. Je zou dat bij wijze van spreken iedere maand moeten doen. (...) Ik zou daar gewoon vaste inlooptagen van maken dan. Dan wordt het misschien ook publicitair makkelijker opgenomen, omdat het ja... volgende maand is er weer één. En nu is het geweest en nu is het een jaar.. Wat was dat ook alweer? Ja, weet ik niet meer. Hè. Dus wellicht dat je gewoon de frequentie moet opvoeren.”

(Jeugdcommissielid)



5.2.7 Vroege selectie

Zoals uit de voorgaande paragraaf blijkt, is het selecteren van talenten een heikel en veelgenoemd punt. Veel informanten zien grote problematiek waar het het selecteren van kinderen betreft. Bijna alle informanten zijn het erover eens dat het selecteren van de juiste kinderen (erg) moeilijk is. Slechts een enkeling is ervan overtuigd dat professionals werkzaam bij de bond hier wel toe in staat zijn. De meeste van de sleutelfiguren dragen de ontwikkeling van kinderen aan als dé grote moeilijkheid bij het selecteren van kinderen:

“Ze kunnen zich in een hele korte tijd ontpoppen, zowel naar boven als naar beneden toe in een bepaald karakter. Dat stuitert van boven naar beneden alle kanten uit. Het lijkt me vreselijk moeilijk om een talent, echt een talent wat ook gewoon in een duur in een tijd zich ontwikkeld, om die te herkennen. Dat lijkt me heel moeilijk. Maar ik denk dat je misschien op basis van de vorm van de dag best wel wat verschil kan maken. Maar sowieso, om nou eens eventjes de krenten uit de pap te halen voor de langere duur, nee.. dat lijkt me heel moeilijk. (...) Kinderen veranderen per maand in hun ontwikkeling, zeker in die leeftijdsgroepen. Dus wat je nu vandaag als een sukkel vindt, dat kan zich over een maand ontwikkelen tot iemand die zich bovennormaal gaat gedragen bij wijze van spreken, even chargeren.”

(Jeugdcommissielid)

“Nou, dat is heel moeilijk. Het is ook heel frustrerend, want vaak hebben we dus kinderen.. hebben we best wel veel in geïnvesteerd, vanaf hun soms nog 4^e jaar. En dan zijn ze dus 13/14 jaar en dan denk je: Ja, en nu? En dan zijn er die inderdaad gewoon afhaken, die zeggen: ik vind het helemaal niet leuk meer, het hoeft van mij niet meer. (...) En pas als ze een beetje uit de puberteit komen weten we ook of een talent zich echt helemaal ontwikkeld heeft. Eerder niet.”

(KNLTB-medewerker)

De informanten zien veel verschillende zaken die de ontwikkeling van het kind onvoorspelbaar maken. Aangegeven wordt dat juist jonge kinderen zich razendsnel ontwikkelen. Daarnaast wordt met name de puberteit aangedragen als een periode waarin kinderen een grote persoonlijkheidsverandering kunnen ondergaan. De focus kan in deze periode eveneens van tennis worden afgehouden door de interesse in het andere geslacht en de interesse om uit te gaan. Een ouder geeft aan dat ze uit ervaring heeft meegemaakt dat er te vroeg geselecteerd wordt, aangezien slechts een van de kinderen die gelijktijdig met haar talentvolle kind geselecteerd werd nog speelt bij de bond. Deze ouder vindt het vroegtijdig selecteren zodoende weggegooid geld. Enkele ouders en een KNLTB-medewerker geven aan dat het onvoorspelbaar is of kinderen jaren later nog steeds kans hebben om de top te halen:

“Ja, er is heel veel: heb je een goede hand-oogcoördinatie, heb je een goede techniek? Ja, dat kun je allemaal hebben. Maar dat betekent niet dat je het gaat maken. Je hoopt dat je het hele pakket hebt, maar ja.. (...) Ik denk nog steeds dat het heel moeilijk is om op jonge leeftijd te zeggen: oké, je kan zien wie goed zijn of exceptioneel, maar ik weet niet hoe dat zeven jaar later is. Hebben ze die gedrevenheid? Ik weet het niet. Ik kan je het antwoord niet geven (...). Maar selectie op 5- tot 8-jarige leeftijd, denk ik.. Je zegt.. Ja, ik schiet mezelf waarschijnlijk hiermee in de voet. Voor mij is 5 tot 8 erg moeilijk.”

(KNLTB-medewerker)

De grote crux lijkt hem dan ook te zitten in het voorspellen wie een latere kampioen wordt. Welk talent zal in de toekomst glorieuze overwinningen behalen en prijzen in de wacht slepen? Juist deze voorspelling lijkt zeer moeilijk te zijn. Nagedacht moet worden welke gevolgen dit moet hebben voor het selectieproces.



Verscheidene andere informanten geven daarnaast aan dat sommige kinderen zich pas later ontwikkelen. Sommige ouders geven aan dat de talentenjachtdagen te vroeg zouden zijn gekomen voor hun kind, maar dat het kind misschien op 14-jarige leeftijd wel was opgevallen. Een van de talenten geeft aan ook zelf pas op latere leeftijd zich echt duidelijk te hebben ontwikkeld:

“De laatste drie jaar heb ik echt grote stappen gemaakt.”

(Talent)

Een ander talent sluit zich hierbij aan en suggereert dat het wellicht verstandiger is om pas later beslissingen te nemen:

“Ik ben zelf nu sinds 4 jaar leuk aan het tennissen. Dus dat zou dan eigenlijk meer op 12 jaar zijn. Dus dan begin je misschien net met de middelbare school. Misschien dat dat een betere periode is om dingen te gaan bepalen. Maar ik weet niet, misschien andere mensen die al veel eerder hun ontwikkeling maken, dat je daar al eerder wat over kan zeggen.”

(Talent)

Daarnaast vinden enkele informanten dat het sowieso lastig is om te selecteren, aangezien het verleidelijk is om de talenten te selecteren waar het talent vanaf druipt. Een van de talenten stelt dat hij het het verst heeft geschopt, ondanks dat hij nooit als een van de grootste talenten werd aangemerkt. Veel van de informanten benadrukken het belang van een goede mentaliteit om de top te halen. Een van de talenten geeft aan aan den lijve te hebben ondervonden dat een goede mentaliteit heel belangrijk is:

“Ik denk dat een héél belangrijk deel ook mentaal is. Dat merk ik zelf ook, dat ik gewoon tijdens lessen en vrij spelen, gewoon heel vrij kan spelen, gewoon heel vrij kan slaan. En in een wedstrijd, dan gewoon door al die extra druk en zo, dat ik daar veel moeite mee heb.”

(Talent)

Grotere diversiteit ontstaat er tussen de sleutelfiguren wanneer gevraagd wordt of een goede mentaliteit vroeg of laat zichtbaar is. Een van de talenten geeft aan zelf pas later tegen zijn eigen mentaliteit aan te zijn gelopen, omdat in de beginjaren er nog minder sprake is van druk. Een jeugdcommissielid beaamt deze onbevangenheid op jeugdige leeftijd en kan zich voorstellen dat de focus en mentaliteit pas later zichtbaar wordt. Hierbij wordt wel aangegeven dat dit kan verschillen per kind. Ook een tweetal bondsmedewerkers geeft aan dat deze beleving en het doorzettingsvermogen pas later zichtbaar wordt. Een trainer geeft juist aan dat mentaliteit iets is wat je hebt of niet hebt, terwijl een ouder en een talent aangeven te denken dat iemands mentaliteit al vroeg zichtbaar is.

De hiervoor geschetste moeilijkheden die selectie met zich meebrengt, maakt dat een groot deel van de informanten ervoor pleit om pas op latere leeftijd echt een selectie te maken. Dat er überhaupt een selectie wordt gemaakt, wordt door enkele informanten wel begrepen (o.a. i.v.m. financiële overwegingen) of als gegeven aangenomen. Enkele ouders zetten vraagtekens bij het nut van het aanbod in de leeftijd van 5 tot 8 jaar, wijzend op de onmogelijkheden om op die leeftijd te bepalen wie de top zal halen. Uitgaande van de huidige situatie waarin selectie plaatsvindt, zijn veel informanten van mening dat echte beslissingen pas later moeten worden genomen en dat selectie pas op latere leeftijd wenselijk is:

“Maar ik denk vanaf 16 jaar, is het echt de tijd waarop je een start kan maken met selecteren (...). Daarvóór denk ik dat het moeilijk is. Tenzij je een exceptioneel... Meisjes kun je misschien wat eerder zien, maar jongens.. Er is gewoon teveel aan de hand.”

(KNLTB-medewerker)



“Weet je: talent leuk, en je kan nu denk ik nog lang niet zeggen of hij überhaupt een hele goede tennisser kan worden of niet. Dat zal misschien pas naar mijn idee pas duidelijk worden als die 15/16 jaar is. Dus dat duurt nog wel even. Omdat hij dan door de puberteit heengaat en naja, mentale dingen, hoe die groeit, geen blessures heeft, dat soort dingen. (...) Ik denk dat het voor de bond pas interessant wordt om echt zeg maar de talenten verder te gaan begeleiden, vanaf.. als blijkt dat er echt een talent is.”

(Ouders talent)

“Nou, ik vind het zelf jammer dat we dus al de grote selectie op 12-jarige leeftijd doen. (...) En vooral omdat er na 12-jarige leeftijd als ze de middelbare school ingaan, dan gebeuren er zóveel dingen met een kind. Dat je misschien denkt van: we hebben de juiste talenten eruit gepikt, maar tot die tijd heeft een kind eigenlijk het altijd heel makkelijk gehad (...) Op de middelbare school gaat een kind pas echt dingen voor zichzelf beslissen en gaat leren plannen en gaat leren prioriteiten stellen en ontdekt via leeftijdsgenootjes dat er misschien wel andere dingen ook reuze-interessant zijn. En die ontwikkeling die ze dan doormaken, plus dat ze op zoek gaan naar hun eigen ik, van: wie ben ik eigenlijk, ja.. dat is, dat is zo’n gigantische persoonlijkheidsverandering wat er plaatsvindt, dat er best kans is dat er.. zeg dat je vijf talentjes eruit geplukt hebt, dat vier dat gewoon niet gaan trekken. Eentje wel, en vier die je hebt afgewezen, die gaan er geweldig doorheen en die blijven even hard trainen en keihard aan de bak gaan en ja.. vier jaar later zijn dat de beteren. En dat maak je best wel vaak mee namelijk.”

(KNLTB-medewerker)

Met betrekking tot de wijze van selectie geven veel van de informanten aan dat er ruimte moet zijn voor het eigen inzicht van de coach, maar dat het opstellen van criteria ook wenselijk is. Aangegeven wordt door een KNLTB-medewerker en een Jeugdcommissielid dat dit handig is ter verantwoording naar de ouders:

“Omdat je het soms moet verkopen: waarom mag mijn dochter niet en mijn zoon? Dan zeg je: nou, omdat ik denk.. Zo werkt het ook met school. Je haalt je examens.”

(KNLTB-medewerker)

Een Jeugdcommissielid vreest dat het opstellen van criteria kan leiden tot een log apparaat, terwijl een trainer het niet verkeerd zou vinden als de bond enkele criteria opstelt die volgens de bond van belang zijn om er te mogen komen trainen. Een ouder geeft aan dat de selectiecriteria bij de bond niet overeenkomen met de voorwaarden om een toptennisser te worden en geeft aan dat dit allemaal gebaseerd is op prestaties. Een bondsmedewerker waarschuwt er ook voor dat prestaties niet altijd het grote plaatje weergeven, terwijl een ouder aangeeft dat het juist niet normaal zou zijn als zijn kind K3-toernooien zou winnen met het aantal trainingsuren dat hij in de benen heeft. Een andere bondsmedewerker geeft aan dat kinderen die niet in het bondstraject zitten, alsnog kunnen opvallen door een hoge ranglijstpositie. Dit is te bewerkstelligen door het verkrijgen van punten, oftewel door het winnen van wedstrijden. Pas wanneer een kind in het bondstraject zit, kunnen middels voortgangsrapportages ook andere factoren (bijv. spelontwikkeling) beter inzichtelijk worden. Of de bond te vroeg de nadruk legt op prestaties is volgens deze informant moeilijk te zeggen, maar het feit dat er naar jeugdanglijsten wordt gekeken wordt onderbouwd door te stellen dat dit ‘het enige objectieve criterium’ is.

5.3 Talentontwikkeling: de Bondsjeugdopleiding

De informanten lieten niet alleen hun bespiegelingen los waar het de talentherkenning betreft, maar ook de ontwikkeling van talent en de daarbij behorende Bondsjeugdopleiding kwamen aan bod. De Bondsjeugdopleiding en de daaraan hangende vroege specialisatie werden onder de loep genomen. Daarnaast kwamen verschillende toegekende betekenissen aan talentontwikkeling naar voren, terwijl ook de opleidingsstructuur als geheel aan een beoordeling werd onderworpen.



5.3.1 Beoordeling Bondsjeugdopleiding

Onder de sleutelfiguren heerst een grote diversiteit in hoe er tegen de bond wordt aangekeken. De KNLTB-medewerkers geven aan dat de Bondsjeugdopleiding in de jeugdige leeftijdsgroep van 5 tot en met 8 jaar (waar de eerder aangehaalde talentenjachtdagen op gericht zijn) met name een toegevoegde waarde is in het aanbieden van fysieke en mentale training. Daarnaast worden kinderen van gelijke leeftijd en niveau bijeengebracht, zodat de bijkomende competitie prikkelt tot verdere ontwikkeling. Veel clubs en tennisscholen zijn naar het inzicht van de KNLTB nog in niet staat om fysieke en mentale programma's aan te bieden. Dat de bond juist op deze gebieden zich zegt te onderscheiden is echter bij weinig van de informanten bekend. Slechts een enkeling is hiervan op de hoogte. Dat fysieke en mentale trainingen inderdaad gemist worden in het lesprogramma van de trainers is volgens enkele informanten met name te wijten aan de beperkte tijd die beschikbaar is tijdens de lessen. Een van de trainers ziet de toegevoegde waarde van de bond in het aanbieden van deze bewegingsscholing. Hij geeft ook duidelijk aan de motorische achterstand met eigen ogen te zien:

“Dat zien wij terug in de tennislessen. Dat heel veel kinderen gewoon niet normaal kunnen rennen of bewegen. Of niet normaal.. ze zijn niet invalide, maar ze zijn motorisch niet super. Omdat ze gewoon in het onderwijs daar weinig of geen tijd aan besteden. (...) En ik geef nu dan ook bijna twintig jaar les en je ziet gewoon die kinderen motorisch achterlopen omdat ze gewoon te weinig doen.”

(Trainer)

Enkele talenten en ouders denken, al dan niet uit ervaring, dat de faciliteiten en manieren van lesgeven bij de bond bovengemiddeld zijn. Een andere ouder wiens kinderen beide bij de bond hebben gezeten gaf aan vooral financiële voordelen ten opzichte van tennisscholen te zien, maar zag haar zoon zich pas later bij een tennisschool echt ontwikkelen. Deze financiële voordelen worden ook onderkend door een andere ouder. Een van de trainers denkt dat de bond bepaalde kruiwagens heeft om ergens tussen te komen. De vraag is dan wel of de voordelen van deze kruiwagens slechts ter beschikking staan van de kinderen die bij de bond trainen. Gaat het stoplicht op groen wanneer een kind in het bondstraject zit en op rood als dit niet het geval is? Of blijft het een “oranje” gebied waarin niet duidelijk is wie wanneer welke kruiwagens tot zijn beschikking heeft? Wanneer er sprake is van enige vorm van voortrekkerij, kan betwist worden hoe en wanneer dit wenselijk is.

Een van de Jeugdcommissieleden geeft aan dat de bond juist een stukje kan ondersteunen als het gaat om de knowhow eromheen. Te denken valt hierbij aan het reizen naar toernooien en de omgang met blessures. Een ander talent zet zijn vraagtekens bij de meerwaarde van de bond wanneer hij zichzelf en een andere jongen vergelijkt met kinderen die langer bij de bond hebben gezeten dan hun:

“Dus wij zijn het snelst weggegaan, maar nu ja.. denk er eigenlijk nu pas over na: Alleen wij hebben het beste gepresteerd de laatste jaren.”

(Talent)

Ook zijn er enkele informanten die aangeven geen idee te hebben wat de bond nu daadwerkelijk doet, terwijl andere ouders aangeven dat de meerwaarde van de bond zal verschillen per vereniging. Deze ouders geven, evenals hun kind, aan dat zij geen positief beeld hebben van de bond door de ervaringen die zij hebben gehad met bondskinderen:

“Nogmaals: wij hebben er nooit iets mee te maken gehad. We hebben alleen gezien hoe bondskinderen acteren en dat is allemaal hetzelfde in onze ogen.”

(Ouders talent)



Binnen een van de verenigingen was bij ongeveer alle informanten verbazing over een meisje dat op 9- á 10-jarige leeftijd te oud werd bevonden om bij de bond te komen spelen, ondanks haar talent. Enkele talenten en ouders geven aan dat de bond veel meer dwingend en verplichtend is om door te trainen, ongeacht bepaalde omstandigheden (bijv. blessures). Ook hier kan weer de vraag worden gesteld hoe en onder welke omstandigheden een eventueel keurslijf wenselijk is.

Zowel vanuit de bond als vanuit enkele informanten wordt aangegeven dat er meerdere wegen zijn die naar Rome leiden:

“Ik denk dat het dom zou zijn om te zeggen dat je het niet op een andere manier kan maken. Er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden.”

(KNLTB-medewerker)

Sommige informanten zien wel de meerwaarde van de bond of een vereniging ten opzichte van het ontwikkelen op straat in de vroege jaren. Een van de talenten geeft aan dat je eerder opvalt bij een vereniging, terwijl een ander talent aangeeft dat je in een structuur voorkomt dat je een verkeerde slag aanleert. Een Jeugdcommissielid ziet dat de voorwaarden bij de bond worden gecreëerd om het spel goed te kunnen beoefenen, maar geeft aan dat ze op straat ook vast wel iets zullen oppikken. Een ander talent is hiervan overtuigd en verwijst naar een toptennister die op straat begonnen is:

“Haar vader vond haar te slecht om te tennissen. Die is pas met haar vader gaan spelen toen ze eerst heel veel uur tegen de muur had staan slaan. Je kan daar ook gewoon veel van leren hoor.”

(Talent)

De KNLTB wordt daarnaast door enkele informanten als een te ver weg staande organisatie ervaren. Het wordt ervaren als een bastion, dat zeker voor de kinderen ver weg staat. Hierbij wordt aangedragen dat ook het meer fysiek aanwezig zijn hierin bevorderlijk kan werken. Een van de trainers (evenals een Jeugdcommissielid) ziet hierin een mooie koppeling met de talentenjachtdagen:

“Je kan bij grote clubs ook voorspeelmomenten gaan doen. (...) Laat je ze hier.. We hebben hoeveel kinderen? We hebben best wat kinderen.. Laat zo’n trainer maar hier eens komen. En dan een middagje organiseren.”

(Trainer)

5.3.2 Vroege specialisatie

Wanneer talenten eenmaal zijn ingestroomd in het bondstraject, komen zij in een opleidingsstructuur terecht waarin vroege specialisatie wordt aangehangen. Hierbij komt het erop neer dat kinderen reeds vanaf jonge leeftijd redelijk gefocust bezig zijn met een sport om zo genoeg uren te maken om de top te bereiken. De concurrentie met andere sportbonden wordt door twee KNLTB-medewerkers en een trainer aangedragen als een belangrijke reden om voor een vroeg aanbod te zorgen. Een andere KNLTB-medewerker vindt dat dit niet de reden kan zijn om vroeg te beginnen:

“Maar ik heb altijd een beetje: de kinderen zullen beslissen wat zij cooler vinden en waar ze meer plezier aan beleven. Dus dat alle sporten nu jonger en jonger starten: oh, we moeten hem voor onze sport krijgen, we moeten hem voor onze sport krijgen. En ik heb zoiets van: ja, maar ik denk... Ik wil niet druk zijn, te druk, met vechten, omdat je dan het zicht verliest op dat je wilt dat de kinderen plezier hebben. (...). Nou, dan zeggen ze: ja, maar ze gaan allemaal voetbal spelen. Dan heb ik zoiets van: oké, dan moeten we iets doen om tennis cooler te maken. Zij zullen beslissen.”

(KNLTB-medewerker)



Slechts een tweetal van de informanten verwijst direct naar de 10.000 uren-regel die vroege specialisatie voorschrijft. Toch is een groot deel van de overige sleutelfiguren overtuigd van de noodzaak om vroeg te beginnen, al verbinden zij dit niet aan een minimaal aantal benodigd uren:

“Ik denk dat het toch aan het aantal uren ligt dat ik heb gemaakt. Dat ik dan een beetje een achterstand heb. Want ze hebben gewoon veel meer lesuren gemaakt tot nu toe. En ja, ik denk dat het daaraan ligt.”

(Talent)

“Je moet uren maken om goed te worden. Ik ken geen enkele toptennisser die niks heeft gedaan en die in de top-10 zit. Top-50 ook niet en top-500 ook niet.”

(Trainer)

Onduidelijk blijft echter welke gradaties er te onderscheiden vallen wanneer het gaat over ‘uren maken’. Hoeveel uur moet je maken per leeftijdscategorie? Dient het aantal uren progressief te stijgen of constant te blijven? Telt het maken van uren op straat of in andere sporten ook mee? En welke individuele verschillen zijn er? Kortom: hoe gedifferentieerd is het maken van uren? Een bondsmedewerker laat in reactie op dit alles weten dat het aantal uren progressief dient te stijgen, maar dat niet helder is of andere sporten en ongestructureerde activiteiten ook onder de 10.000 uren-regel vallen. Naar eigen inzicht stelt de medewerker dat bijvoorbeeld bewegingsvaardigheden opgedaan in andere sporten er waarschijnlijk wel onder vallen. Het bewustmaken van het werkveld dat het maken van uren en investeringen noodzakelijk is, is echter de belangrijkste boodschap volgens deze medewerker.

Dat vroeg beginnen met de sport belangrijk is, staat voor veel informanten vast. Het op latere leeftijd beginnen met de sport wordt door een behoorlijk deel van de informanten als een achterstand gezien. Wanneer op latere leeftijd wordt gestart met de sport wordt het bereiken van de top niet onmogelijk geacht, maar de kans hierop neemt af. Veel sleutelfiguren zijn het erover eens dat een bepaalde basistechniek rond de leeftijd van 12 jaar nodig is. Toch zijn behoorlijk wat informanten van mening dat het goed is om een sport ernaast te doen. Gewezen wordt op de motorische voordelen die het met zich meebrengt, evenals de sociale ontwikkeling:

“Dus laat hem vooral juist nog wat anders erbij doen. Weet je, als het dan even tegenzit met tennissen, want dan kan hij even lekker op wat anders focussen. En de sporten bijten elkaar niet, die twee. Weet je, het een is totaal wat anders dan het ander. En het is voor zijn fysiek goed om lekker te voetballen erbij, het is sociaal goed met andere jongetjes.”

(Ouders talent)

De informanten verschillen meer van mening over de leeftijd waarop gefocust moet worden. Een van de ouders geeft aan dat Haarhuis, Eltingh en Siemerink lang hebben doorgevoetbald, zelfs tot de leeftijd van 15 jaar. Een van de bondsmedewerkers geeft aan dat vanaf de leeftijd van 12 jaar het combineren van sporten moeilijk wordt, doordat er gefocust moet worden. Een trainer sluit hierop aan door te stellen dat deze focus rond die leeftijd noodzakelijk is om te voorkomen dat het ‘*allemaal een beetje en niks goed*’ wordt. Hij sluit, net als een andere KNLTB-medewerker, het beoefenen van twee sporten niet uit, maar stelt wel dat niet allebei de sporten op hoog niveau kunnen worden gedaan.

Een andere ouder ziet de waarde in van sport voor andere zaken en ziet het ‘*gecontroleerd hangen*’ binnen de tennissetting liever dan het hangen in de kroeg, waar een ander soort publiek komt.



Toch zien verschillende mensen ook nadelen van de vroege specialisatie. Een deel van de informanten vindt dat de belastbaarheid van de kinderen in de gaten moet worden gehouden en waarschuwt voor overbelasting. Juist de noodzaak tot vroege specialisatie maakt het maken van teveel uren een vergroot risico:

“Gerelateerd aan de leeftijd moet je wel even kijken de belastbaarheid van de kinderen, want er zijn natuurlijk al zat kinderen die lopen met pijntjes dit en pijntjes dat rond, omdat ze gewoon veel te veel sporten. En daar beginnen we natuurlijk ook mee, maar iedereen gaat mee in die race, en denkt nogmaals.. wat ik ook denk: ja, veel spelen is.. maakt je beter dan een ander. Alleen je kan het ook teveel doen, waardoor er al op jonge leeftijd kleine blessures ontstaan die vergaande gevolgen kunnen hebben voor de rest van je carrière. Dus je moet daar wel erg mee oppassen.”

(Trainer)

Andere ouders zijn behoorlijk kritisch over de manier hoe de bond hiermee omspringt. Zij stellen met eigen ogen te hebben gezien dat de bond roofofbouw pleegt op kinderen en komen met een dramatisch voorbeeld:

“En ik moet zeggen dat wij in Amstelveen hebben wij meer te maken gehad met kinderen die bij de bond zitten en ik vind de manier waarop de bond selecteert en met kleine kinderen omgaat, vind ik roofofbouw. (...) Hij begon duidelijk last van zijn knieën te krijgen. En de huisarts zei van: die jongen moet gewoon een paar maanden rust. En dat werd.. de bond accepteerde dat niet. Het is doorgaan of eruit. Ja, toen op een gegeven moment is die eruit gegaan en toen heeft het hele gezin met een dikke zucht van opluchting gezegd van: wat fijn dat het afgelopen is, want het begon gewoon ons hele leven te overheersen. Wij leven als gezin met drie zonen voor één kind. En die waren eigenlijk blij dat ze er vanaf waren. Maar dat mannetje kreeg dus niet eens de tijd om te herstellen. Er werd gewoon gezegd van: als jij nu een paar maanden stopt, dan lig je eruit. Want zo selecteren wij. Nou, dat is toch roofofbouw?”

(Ouders talent)

Diverse andere informanten zijn vooral bang dat het specialiseren ervoor zorgt dat de focus wordt afgehouden van andere dingen. Het aanpakken van andere ontplooiingsmogelijkheden, waaronder school en andere hobby's, wordt door diverse informanten ook als belangrijk gezien. Een talent geeft aan dat een eenzijdige focus tot spijt achteraf kan leiden:

“Nou.. De kans dat je echt zover komt is relatief klein. Dus je hebt wel op die manier, of op die tijd, heb je er wel veel plezier aan, maar je hebt kans dat je andere dingen daardoor laat liggen waar je uiteindelijk later spijt van hebt als je niet zover bent gekomen. (...) Zoals school dan bijvoorbeeld. Wie weet heb je een andere hobby, bijvoorbeeld muziek. Kan ook nog iets zijn.”

(Talent)

Een andere trainer is, evenals een talent en KNLTB-medewerker, van mening dat het teveel focussen ervoor kan zorgen dat het tennis op een gegeven moment als minder leuk wordt ervaren. Ook wordt de beperking van de sociale ontwikkeling door diverse informanten aangedragen als een mogelijk nadelig gevolg van de vroege specialisatie. De sociale ontwikkeling van kinderen wordt door deze informanten belangrijk geacht.



Een ouder en bondsmedewerker geven aan dat de sociale groep de tenniscgroep is. De KNLTB-medewerker spreekt over *'het beperkt blijven van de sociale groep tot het tennisvlak'*. Een van de talenten ziet dat bondskinderen zich vaak hetzelfde gedragen en ervaart dit niet als positief:

"Sociale ontwikkeling.. Nou, ja, weet ik niet. Die bondskinderen die ik heb gekend, zijn wel andere types dan die ik hier op de club tegenkom. Dus, naja, ik weet niet of ze dat vanuit de bond meekrijgen op die manier. En de meesten gedragen zich allemaal zo, dus op die manier lijkt het voor mij wel anders. (...) Nou ja, die kinderen waar ik tot nu toe mee te maken heb gehad vond ik dan meestal niet zo echt mensen waar ik leuk mee om zou gaan."

(Talent)

Een KNLTB-medewerker ziet dat er na de lagere schoolperiode weinig tijd is om naast de eigen familie contacten te onderhouden, maar ziet dit als een noodzakelijke keuze om op die manier alles uit jezelf te halen. Dit wordt nog eens onderstreept door een andere bondsmedewerker die aangeeft dat het brengen van offers nodig is en dat bepaalde dingen ontzegt moeten worden. De bondsmedewerkers lijken dan ook een bepaalde focus te bepleiten, waarbij ten koste van andere zaken de top behaald dient te worden.

Een Jeugdcommissielid zag in de eigen omgeving dat het topsportbestaan een niet te houden druk op het gezinsleven opleverde, terwijl een trainer en een ander Jeugdcommissielid de druk op het kind als een mogelijk nadeel aandragen:

"Maar als het wat minder gaat enne ja.. ik weet niet hoeveel druk erop zit. Bij het ene kind zit er meer druk op en de buitenwacht speelt daar natuurlijk een grote rol in. Enne, bij het andere kind zit er minder druk op."

(Trainer)

Een van de KNLTB-medewerkers is van mening dat, afgezien van de mogelijk fysieke nadelen, de dingen af en toe ingewikkeld worden gemaakt:

"Misschien denk ik er te makkelijk over, maar ik denk dat ze soms de heleboel gecompliceerd proberen te maken."

(KNLTB-medewerker)

5.3.3 Rol ouders

In het voorgaande is reeds naar voren gekomen dat de bondsmedewerkers een bepaalde focus nodig achten om de top te bereiken, waarbij andere zaken ontzegt dienen te worden. Daarnaast bleek dat verschillende andere informanten het aanpakken van diverse ontplooiingsmogelijkheden ook erg belangrijk achten. Met name de ouders lijken zich achter deze visie te scharen. Zij maken zich niet zozeer druk om talentherkenning, maar meer om de ontwikkeling van hun kind. Niet het moment staat centraal, maar juist de gevolgen op de lange termijn. Waar de trainers eerder werden bestempeld als sleutelfiguren, zijn veel informanten van mening dat dit ook geldt voor de ouders.



Verschillende ouders geven aan het belangrijk te vinden dat hun kind ‘breed’ wordt opgevoed:

“Nou, dat is ook maar net hoe je er als ouder in zit hè. Ik zei net al, voor mij is het belangrijk: hij speelt hartstikke leuk muziek met plezier, hij doet het VWO hartstikke goed, het is een leuke kerel en hij sport. En dát vind ik een compleet mens. En ik wil graag dat (naam) een compleet mens wordt. Dat is onze filosofie. Alleen sommige ouders die hebben andere plannen met hun kinderen en dat hebben wij dus niet. Wij zien hem graag school afmaken, wij zien hem graag genieten van zijn muziek. Wij zien hem hartstikke graag een balletje tennis spelen. (...) We hebben altijd gestimuleerd dat die sport, ook dat die probeert zichzelf te verbeteren, maar we hebben hem altijd afgeremd om de top te willen bereiken.”

(Ouders talent)

Hier is sprake van een totaál andere betekenisgeving aan talentontwikkeling dan die van de KNLTB-medewerkers. Waar de KNLTB-medewerkers uiteindelijk op zoek zijn naar de complete tennisser en ook met dat doel de kinderen ontwikkelen, zijn de ouders juist bezig om een compleet mens van hun kind te maken. Een totaal andere kijk op talent dan de visie die de bondsmedewerkers erop nahouden. De vraag kan worden gesteld in hoeverre de visie van de bondsmedewerkers sociaal gerechtvaardigd is: hoewel de focus en gerichtheid op topsportsucces logisch is, kan dit geen afbreuk doen aan het gegeven dat er sprake is van een samenleving waarin soms andere wetten gelden en prioriteiten worden gelegd. Bovendien lijkt het prioriteren van brede ontplooiingsmogelijkheden logisch. Waar de KNLTB-medewerkers een bepaalde focus willen aanbrengen en noodzakelijk achten, moet niet uit het oog verloren worden dat de top slechts voor weinigen is weggelegd. Wat wordt er met de talenten die het niet halen gedaan? En is in het kader daarvan een bredere ontplooiing niet juist wenselijk met het oog op de toekomst van deze afvallers? Dit alles zouden geen vraagstukken zijn wanneer vroeg duidelijk zou zijn welke talenten de top halen, maar juist daarin zit hem de crux.

De uitdaging voor de bond is dan ook om met deze andere visies om te gaan. Wat wordt er gedaan met deze andere kijk op talent? Wordt dit meegenomen in de aangehangen manier van talentontwikkeling binnen de bond of worden kinderen die breed worden opgevoed al snel bestempeld als ‘niet-topsportminded’ en in de categorie ‘niet-geschikt’ geplaatst? Bereiken de visies elkaar of is er geen sprake van dialoog?

In reactie op de mogelijk tweespalt in visies, wijst een bondsmedewerker op de positieve gevolgen die het volgen van het bondstraject met zich mee kan brengen, ook op de lange termijn. Gewezen wordt op onder andere de mentale en fysieke ontwikkeling, het ontwikkelen van doorzettingsvermogen, het verkrijgen van zelfstandigheid en het aanbrengen van structuur. Wel wordt aangegeven dat de topsport vraagt om het ontzeggen van andere dingen. Mogelijkheden om de twee visies bijeen te brengen worden door de informant persoonlijk niet gezien, doordat de topsport (net als andere beroepen) vraagt om het maken van veel uren. Het toeleggen op de sport vraagt offers, maar biedt ook terugverdiensten:

“Als je gaat voor topsport, dan zal je bepaalde dingen moeten ontzeggen. Kan je minder makkelijk ieder weekend uitgaan met je vrienden. Ja, dat werkt gewoon zo niet. Je bent veel op reis. Dat is ook al iets. Naarmate je ouder wordt, ga je meer internationaal spelen. (...) Meer weken spelen. Meer weken van huis. Ja, ben je een week van huis, betekent dat je minder je vriendjes en vriendinnen ziet. Dat je thuis minder vader en moeder ziet en bij verjaardagen er niet bij bent. Dat is wel.. dat vraagt dus wel.. naarmate je ouder wordt, naarmate je langer in het traject zit, zul je je meer moeten gaan toeleggen op de sport. En wordt er gevraagd van je dat je daarvoor ook offers.. Het gaat niet zonder offers aan te brengen, of hoe zeg je dat. Ik zeg alleen van: daar krijg je iets voor terug.”

(KNLTB-medewerker)



Wanneer de twee visies op talentontwikkeling niet bijeen worden gebracht, moet niet vreemd worden opgekeken als bepaalde kinderen afvallen wanneer slechts één visie door wordt gedrukt. Juist ook omdat er in dit soort gevallen altijd een machtsvraagstuk om de hoek komt kijken: wie heeft invloed op het kind? Aannemelijk is dat ouders en trainers meer invloed hebben op het kind dan de bond. Een Jeugdcommissielid omschrijft de invloed van ouders op kinderen treffend:

“Ik kan (naam) natuurlijk helemaal gek maken van tennissen. Hè. Kan ik hoor. Dat kan je als ouder. Ik kan ook heel afkerig maken van tennissen. Kan ook zomaar. Dus het valt en staat bij wat de ouders, hoe de ouders het dragen. Dus je moet als bond heel goed rekening houden met de bron van alle ellende, de ouders (gelach).”

(Jeugdcommissielid).

Een van de andere ouders, die juist wel actief de ontwikkeling van haar kind zegt te hebben gestimuleerd, vreest dat vele wellicht talentvollere kinderen een mindere kans hebben om ‘in de ladder’ te komen doordat de ouders er niet achterheen zitten. Dit lijkt weer terug te verwijzen naar de prioriteiten die ouders stellen, waarbij het ‘in de ladder komen’ blijkbaar afhankelijk is van ouders die achter een bepaalde visie staan.

Waar eerder aangegeven werd dat ouders en trainers veel invloed hebben op het kind, geven de verschillende ouders aan niet totaal autonoom de beslissingen te nemen. Veel van de ouders gaan (tot op zekere hoogte) af op de wensen van het kind. Een van de ouders geeft aan dat ondanks haar persoonlijke voorkeur voor verbreding, zij het goed zou vinden als haar kind meer wil focussen. Een talent geeft aan dat zijn ouders uitgaan van zijn wensen:

“Nou.. als ik dan graag heel goed wil worden, dan helpen ze daar ook in mee en zo. Maar ja, als ik het dan niet meer wil, zeggen ze niet van: Ja, je moet door en zo.”

(Talent)

5.3.4 Beoordeling opleidingsstructuur

Na alle bespiegelingen gaven de informanten tot slot hun visie op de huidige opleidingsstructuur van de KNLTB, waarin het piramidemodel voorop staat. De overdenkingen aan de hand van de diverse topics maakte dat de informanten behoorlijk in staat waren om een afgewogen oordeel te geven over het piramidemodel. Een trainer, een Jeugdcommissielid en een ouder vinden de structuur een logische opbouw hebben en het niet raar te vinden dat er van breed naar smal wordt gegaan. Toch zijn er ook diverse kritische geluiden te horen, waarbij verschillende aandachtspunten en verbeterpunten aangekaart worden. Over het algemeen hebben de informanten geen weet hoe de totstandkoming van een dergelijk model is gegaan. Een ouder denkt dat een dozijn man van de bond een weekend bij elkaar heeft gezeten met dit model als resultaat. Een van de ouders geeft aan er vanuit te gaan dat de bond ook naar andere succesvolle landen, zoals Spanje, heeft gekeken bij het opstellen van de structuur. Deze verwijzing naar het systeem in Spanje roept de vraag op welke landen welk model hanteren en welke succesfactoren uit modellen van andere landen eventueel te implementeren zijn in het Nederlandse systeem. Daarnaast roept het de vraag op waarom in Nederland juist gekozen is voor het huidige model. Een eensluidende onderbouwing voor de huidige lijn ontbreekt. In reactie hierop laat een bondsmedewerker weten dat het moeilijk is om te zeggen welk bewijs er is dat de huidige lijn succesvol is, maar geeft aan niet direct aanleiding te zien om de structuur te veranderen:

“We hebben er gewoon voor gekozen om de vijver zo groot te houden. Punt.”

(KNLTB-medewerker)

Wel wordt gewezen op de financiële slag die erachter zit, waarbij er gekozen wordt om voor minder kinderen meer te kunnen doen. Volgens deze bondsmedewerker is een belangrijkere vraag of er



dikkere vissen in de vijver kunnen worden gekregen.

Een Jeugdcommissielid vreest dat het model niet is uitgegaan van kind en ouders en niet meer is dan een top-downcreatie, waarbij zodoende slechts rekening is gehouden met slechts één bepaalde visie op talentontwikkeling:

“Nou. Het begint dus al met het aantal hè. Dan denk ik al dat je vanuit de trainer en de bond denkt. De trainingsbelasting, zoals jij die nu aangeeft hè, dus die aantal uren die ze moeten besteden, is niet uitgegaan van het kind en de ouders. Dat ligt wel helder. En nou ja, dus denk ik dat dit een mooi model is wat gewoon achter de tafel is ontwikkeld en dan verder naar beneden is uitgevoerd en nou, daar komen natuurlijk altijd wel successen uit voort. Hè, maar het is weer zo’n top-downcreatie en niet andersom.”

(Jeugdcommissielid)

Ook worden er vraagtekens gezet bij de mogelijkheid om alsnog op latere leeftijd in te stromen. De bondsmedewerkers geven unaniem aan dat dit zeker tot de mogelijkheden behoort, ook al gebeurt het niet heel vaak. In het veld is dit echter niet bekend en leeft het beeld dat latere instroom niet mogelijk is of in ieder geval geen onderdeel uitmaakt van het systeem:

“Want inderdaad dat je kijkt: zijn er zij-instromers? En dat sluit het systeem natuurlijk nu uit. Niet dat het niet mogelijk is om er eventueel tussen te komen, maar daar is geen systeem voor.”

(Ouders talent)

“Nou, als ik terugga naar de gedachte of naar de opmerking die ik ergens gehoord heb in de wandelgangen hoor, van een kind was al te oud. Als ze dus echt zeggen van: nou, hij moet ook daadwerkelijk hier instromen en nergens anders kan hij instromen.. Ja, dan mis je zeker de plank. Dan mis je dat zeker. Als je al zo’n grofmazig netje gaat gebruiken, waarbij er van alles tussenuit kan vallen. Als dan datgene wat er tussenuit valt toch wel een talent bleek te zijn die niet eens de kans kan krijgen om later te laten zien dat die dat ook echt is, ja.. dan heb je wel een plank gemist.”

(Jeugdcommissielid)

Diverse mensen pleiten dan ook om ook talentenjachtdagen op te zetten voor de andere niveaus van de piramide. Een van de talenten geeft aan niet zeker te weten of talenten wel willen instromen, aangezien ze het blijkbaar goed hebben op de eigen vereniging doordat ze nu dit niveau hebben bereikt. Veel van de sleutelfiguren pleiten na het aandragen van diverse moeilijkheden met betrekking tot selectie voor een bredere basis van de structuur, waarbij pas later de echte selectie plaatsvindt. Hierbij wordt door sommigen wel aangegeven dat er wellicht tegen (praktische) problemen wordt aangelopen bij het verbreden van de basis van de piramide:

“Als je inderdaad toppers wilt voortbrengen kan ik me voorstellen: hoe groter de basis, hoe meer kans dat je ook echt een paar toppertjes voortbrengt. (...) Ja, nogmaals: voor ons persoonlijk hoeft het niet zo heel erg hard, maar als je meer toptalenten voort wil brengen zou ik het verbreden.”

(Ouders talent)

“Ik denk dat het voor de bond pas interessant wordt om echt zeg maar de talenten verder te gaan begeleiden, vanaf.. als blijkt dat er echt een talent is. Dus ik zou de pool groter maken waar je uit kunt vissen en op een gegeven moment zeggen: oké, vanaf 15/16 jaar, dan ga je echt selecteren. Tot die tijd zou ik zeggen: hou die pool zo groot mogelijk.”

(Ouders talent)

“Ik zou zeggen: in het begin (...) zou je hem zo groot mogelijk moeten maken.”

(KNLTB-medewerker)



“Ja, dat is weinig. (...) Maar dan kom je aan de logistiek denk ik. Want je hebt natuurlijk zoveel plekken in Nederland, je hebt zoveel tennisscholen en zoveel leraren van de bond. Dat moet je dan ook gaan uitbreiden.”

(Trainer)

Een enkeling denkt dus dat de bond weinig keuze heeft door financiële en/of personele beperkingen, zodat er een maximum zal zitten aan het aantal kinderen. Een bondsmedewerker en een Jeugdcommissielid denken dat een bredere basis mogelijk ten koste kan gaan van het niveau en de prikkels voor de “betere” kinderen:

“Op het moment dat je weer heel veel kinderen toelaat gaat het niveau misschien weer naar beneden. Wordt het misschien gewoon weer een beetje standaard. Het moet natuurlijk wel exclusief, in die zin exclusief zijn, dat het echt om de talenten gaat.”

(Jeugdcommissielid)

Een van de bondsmedewerkers geeft aan dat een bredere onderkant tot 14 jaar al eerder door de bond is aangehangen, maar dat dit niet tot de gewenste successen heeft geleid:

“We hebben jarenlang hebben we ook een piramidemodel gehad, maar met een hele brede onderkant tot een bepaalde leeftijd, tot 14 jaar bleef die breed. En dan pas ging die smal. Maar dat heeft gigantisch veel geld gekost. En daar is tennissend Nederland zeker beter van geworden, in de breedte. Maar niet in de top.” (...) Maar op een gegeven moment is letterlijk gezegd: wij zijn Bondsjeugdopleiding, op weg naar de top. We vallen onder Toptennis. En we zijn op zoek naar die ene topper. En dan moeten we dus al eerder smaller gaan. En gewoon al eerder de krenten uit de pap halen, zo gezegd.”

(KNLTB-medewerker)

5.4 Samenvatting

De talentenjachtdagen zijn een centraal onderdeel in de talentherkenning van de KNLTB. Diverse redenen worden aangedragen waarom sommige kinderen niet afkomen op deze talentenjachtdagen. Deze redenen bevatten praktische zaken als de communicatie over en de (on)bekendheid met de talentenjachtdagen, de afstand tot trainingsplaatsen van de bond en de financiële kosten van het bondstraject. Daarnaast stimuleren de trainers de talentenjachtdagen niet, waaraan een diepere problematiek ten grondslag lijkt te liggen. De trainers geven een andere betekenis aan talentherkenning dan de KNLTB-medewerkers, in die zin dat zij een prominentere rol voor zichzelf zien weggelegd. Wie er nu daadwerkelijk verantwoordelijk is voor talentherkenning wordt niet onomwonden vastgesteld. Waar de KNLTB-medewerkers op dit moment zelf de kinderen selecteren en van de trainers de voordracht van kinderen verwachten, lijken de trainers zelf een grotere rol te willen spelen. De vraag is of het niet wenselijk is dat de trainers in staat zijn het landelijke (bonds)niveau te herkennen. Op die manier wordt werk uit handen genomen van de bond en kunnen de trainers die elke week met de talenten in de weer zijn een afgewogen oordeel over hen vellen. De uitwisseling van de visies hierop en het helder krijgen van de verantwoordelijkheden lijkt van belang om een gemeenschappelijke strategie te ontwikkelen, waarin gedeelde belangen voorop staan. De noodzaak hiertoe wordt nog eens versterkt doordat het aannemelijk is dat trainers de talenten in eigen huis willen houden. Uiteindelijk zijn trainers ook mensen die hun geld en brood ermee verdienen, waarbij juist de talenten als uithangbord fungeren en vaak gewillig zijn om meerdere lessen per week te volgen.

Veel kritiek is er op het geluid dat de talentenjachtdagen een momentopname behelzen. De vorm van de dag is volgens velen een te fragiele basis om een goede selectie te maken. Gepleit wordt dan ook voor het opvoeren van de frequentie van deze dagen. Het grotere probleem zit hem echter in de



onvoorspelbaarheid van toekomstig topsportsucces. Het is uiterst moeilijk te voorspellen of de talenten van nu de toppers van de toekomst zijn. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de snelle ontwikkeling van kinderen en de levensfasen waar zij nog doorheen moeten gaan. Velen pleiten er dan ook voor om pas op latere leeftijd echt te gaan selecteren en tot die tijd de basis van de opleidingsstructuur zo lang mogelijk zo breed mogelijk te houden.

Het maken van uren is volgens velen noodzakelijk. Hoe gedifferentieerd dit 'maken van uren' daadwerkelijk is blijft echter een raadsel. Hoewel verschillende mensen het belang van vroege specialisatie onderkennen, zien zij ook verschillende nadelen hiervan. Overbelasting en een gebrek aan sociale ontwikkeling worden aangedragen als mogelijke nadelen. Juist de bredere ontplooiingsmogelijkheden worden door veel ouders van belang geacht. De ouders geven zodoende een andere betekenis aan talentontwikkeling dan de bondsmedewerkers, die het focussen op tennis en het ontzeggen en opgeven van de bredere ontwikkelingsmogelijkheden noodzakelijk achten wanneer iemand ouder wordt en de top wil bereiken. Met het oog op de vele afvallers die het piramidemodel met zich meebrengt, lijkt de wens tot brede sociale ontwikkeling een gerechtvaardigde. Wat echter nog meer van belang is, is dat er een dialoog dient te ontstaan over de visies van ouders en bondsmedewerkers op talentontwikkeling. Wanneer hier geen sprake van is, moet niet raar worden opgekeken als bepaalde kinderen afvallen. De ouders hebben immers een dominantere positie in de invloedssfeer van het kind dan de bondsmedewerkers.



6. Analyse

6.1 Inleiding

Nu de empirische data behandeld zijn, kan met behulp van het eerder geformuleerde analytisch kader en de themaliteratuur een theoretische interpretatie worden gegeven van deze data. De onderliggende verhoudingen en patronen dienen op deze manier aan de oppervlakte te komen, zodat de analyse duidelijk maakt wat er aan de hand is. Dit is de basis voor het trekken van conclusies en het opwerpen van discussiepunten.

6.2 Talentenjachtdagen

De door de KNLTB (2008) geformuleerde ambitie om de speurtocht naar talent te intensiveren wordt getracht te bereiken door het creëren van meer tijd en momenten voor talentherkenning. Een belangrijk moment om kinderen te selecteren voor de Bondsjeugdopleiding zijn de talentenjachtdagen. Via deze momenten kunnen kinderen in aanmerking komen om in te stromen op het Instroomniveau aan de onderkant van de opleidingsstructuur. Hoewel het creëren van deze momenten voor talentherkenning als logisch wordt ervaren, is er behoorlijke kritiek op het gegeven dat talentenjachtdagen slechts een dag(deel) behelzen. Een te groot risico wordt gelopen om de verkeerde kinderen te selecteren, doordat het een momentopname betreft. De vorm van de dag, in combinatie met de druk die een kind kan ervaren, maakt dat wellicht geschikte talenten niet worden geselecteerd of ongeschikte kinderen wel worden geselecteerd voor de Instroomtraining. Bovendien voelt het paradoxaal aan wanneer gesproken wordt over *'het creëren van meer tijd en momenten voor talentherkenning'*. Hoewel het uiteraard wel mogelijk is dat er meer tijd en momenten zijn gecreëerd sinds het opstellen van deze ambitie, hoeft dit niet te betekenen dat dit er al voldoende zijn. Sowieso wordt veel gepleit voor het organiseren van talentenjachtdagen voor de overige niveaus van de BJO, zodat ook het zij-instromen op deze manier wat meer zichtbaar en systematisch in de opleidingstructuur wordt opgenomen.

Niet alleen het creëren van meer tijd en momenten lijkt benodigd, maar juist het op meerdere momenten beoordelen van *dezelfde* talenten lijkt van belang te zijn om de nadelen van het selecteren op momenten weg te nemen en zodoende de geschikte talenten te selecteren. Of überhaupt de *geschikte* talenten kunnen worden geselecteerd is sowieso sterk de vraag en een nog essentiële aandachtspunt. Is het mogelijk om te voorspellen of een geselecteerd talent een latere kampioen wordt én of een niet-geselecteerd talent geen kampioen had kunnen worden? De snelle ontwikkeling van kinderen (zeker in de vroege levensjaren) en de veranderingen die bepaalde leeftijdsfasen met zich mee kunnen brengen stellen deze mogelijkheid ernstig ter discussie. Zowel diverse informanten als een groot scala aan wetenschappers (Van Rossum, 2007; MacCurdy, 2006; Bloom, 1985; Simonton, 1999; Aberthény & Russel, 1987; Tenebaum et. al, 2000; Unierzyski, 2005; Brouwers et. al 2009; Martindale et. al, 2005) geven in diverse bewoordingen aan dat dit zéér moeilijk is, zodat een buitengewoon belangrijke vraag dient te zijn hoe een structuur moet worden ingericht wanneer het voorspellen van toekomstige toppers dusdanig problematisch is. In dit kader is het tevens interessant om te achterhalen welke van de huidige toppers daadwerkelijk via de talentenjachtdagen het bondstraject zijn ingekomen. Dit kan een goed inzicht geven in de meerwaarde die het op jonge leeftijd aanbieden van bondstraining heeft. Zijn de talenten van toen de toppers van nu? Met andere woorden: zijn de investeringen (o.a. de organisatie van talentenjachtdagen) het waard of valt dit tegen? En dan nóg dient de kritische blik aanwezig te blijven: zelfs al zijn alle huidige toppers ingestroomd via de talentenjachtdagen, dan nog bestaat er een mogelijkheid dat wellicht talentvollere kinderen onderweg verloren zijn gegaan in de strijd om internationaal topsportsucces door een gebrek aan faciliteiten en mogelijkheden.

Bij selectie op basis van de talentenjachtdagen is bovendien de kans behoorlijk aanwezig dat voorbij wordt gegaan aan kinderen die, om welke reden dan ook, niet deelnemen aan deze momenten. Over het gemis aan kinderen tijdens deze dagen bestaat behoorlijke consensus. Een groot scala aan



drempels tot deelname aan deze dagen wordt aangedragen, waarbij de drempels uiteenlopen van zichtbare, praktische problemen tot onder de oppervlakte liggende, onzichtbare problemen. Zo worden financiële overwegingen aangedragen als mogelijke drempel om te participeren in het bondstraject. Zowel bondsmedewerkers als informanten vanuit de geselecteerde verenigingen bestempelen de tennissport als een *elitesport*. Maar ook de reisafstanden zijn voor veel ouders simpelweg een blokkade, vooral omdat eigen werkzaamheden het niet mogelijk maken om het kind te brengen en/of te halen.

Naast de financiële drempels en de reisproblematiek is ook de communicatie een punt van aandacht. Er heerst behoorlijke onbekendheid over de talentenjachtdagen en de door de bond verspreide communicatiemiddelen worden niet ingezet of worden als een verkeerd middel beschouwd. In navolging van diverse informanten geeft een bondsmedewerker aan het interessant te vinden om te kiezen voor diversiteit in de communicatie naar verenigingen. Sommige verenigingen hebben wellicht een meer persoonlijke benadering nodig, bijvoorbeeld doordat er andere visies leven ten aanzien van in- en doorstroom. Het differentiëren van de aanpak en benadering naar verenigingen en trainers toe kan bijdragen aan het uitwisselen van de diverse toegekende betekenissen. Publicitair lijkt het vergroten van de naamsbekendheid van belang, waarbij het verhogen van het aantal talentenjachtdagen niet alleen goed kan zijn voor het wegnemen van de nadelen van het selecteren op basis van momentopnames, maar ook kan bijdragen aan het verkrijgen van meer publiciteit.

Het verbeteren van de communicatie en publiciteit, alsmede het wegnemen van financiële drempels en het verkleinen van de reisafstanden lijken bij te kunnen dragen aan het meer in trek laten komen van de talentenjachtdagen en de bond in zijn geheel. Dit lijkt echter niet afdoende te zijn om structureel meer kinderen erop af te laten komen. Verschillen in visies tussen de bondsmedewerkers enerzijds en trainers en ouders anderzijds waar het gaat om respectievelijk talentherkenning en talentontwikkeling verdient alle aandacht, mede door de belangrijke rol die ouders en trainers in het proces spelen.

6.3 Botsing der visies

Dat de trainers een belangrijke rol spelen, wordt door diverse informanten onderkend. De trainers zijn in staat om de bond kenbaar te maken bij de kinderen en de talenten te enthousiasmeren om deel te nemen aan de talentenjachtdagen. Een van de trainers geeft ook aan dat de manier is om kinderen warm te krijgen voor dergelijke dagen en dat communicatie via posters, flyers en brieven een veel geringere uitwerking zal hebben. Aangegeven wordt dat communicatie tussen de bond en trainer erg wenselijk is, mede doordat de trainers uiteindelijk *'de ogen en oren van de bond'* moeten zijn, omdat zij *'met hun poten in de modder'* staan. Een van de trainers geeft aan dat er totaal geen communicatie is en vindt het vreemd dat de bondsmedewerkers niet bij hem informeren naar geschikte talenten voor de bond. Hij kijkt ervan op dat de trainer omzeild wordt door het direct aanschrijven van kinderen. Enige wrevel komt aan de oppervlakte, waarbij de trainers duidelijk het gevoel hebben dat de bond taken van hen wegneemt. Er wordt gesproken over *'elkaars vliegen afvangen'* en *'het aan je komen vreten'*. Logischerwijs willen veel trainers de talenten in eigen huis houden, aangezien dit aanzien en financiële voordelen kan opleveren. Trainers zijn uiteindelijk in veel gevallen ook (individuele) ondernemers die hun boterham ermee moeten verdienen. De talenten kunnen als uithangbord van de trainer en het niveau van zijn trainingen fungeren. Bovendien zijn het juist deze talenten die geneigd zijn meerdere keren in de week les te nemen, aangezien zij zich graag verder ontwikkelen. Dit levert de trainer weer financiële voordelen op. Mede hierom moeten trainers meer bij het bondsbeleid betrokken worden, zodat gezocht kan worden naar gedeelde belangen en een gemeenschappelijk gedragen strategie.

Daar komt bij dat er sprake lijkt te zijn van onenigheid over wie nu daadwerkelijk verantwoordelijk is voor het ontdekken (en ontwikkelen) van talent. Waar de bondsmedewerkers in het voortraject een rol voor de trainers zien weggelegd in het stimuleren van de talentenjachtdagen, lijkt deze rol in het vervolotraject in rook op te gaan. Er lijkt sprake te zijn van verschuivende verantwoordelijkheden, waar de bondsmedewerkers tijdens de talentenjachtdagen zelf bepalen welk talent geschikt is en



welke niet. Bediscussieerd kan worden of hier niet een grotere rol voor de trainers moet zijn weggelegd. Is het niet wenselijk dat de trainers zelf in staat zijn om talenten te herkennen die geschikt zijn voor het bondstraject? Wanneer ze hier nog niet toe in staat zijn, lijkt het juist van belang om de trainers bij de hand te nemen om het landelijke niveau helder te krijgen. Op die manier kunnen de trainers een prominentere rol spelen. In de wetenschap dat trainers wekelijks met kinderen in de weer zijn, lijkt het juist wenselijk dat zij zelf in staat zijn om een oordeel te vellen over het aanwezige talent. Dit kan op de lange termijn de noodzaak tot het organiseren van talentenjachtdagen zelfs wegnemen. De huidige situatie lijkt hier echter verre van te staan, waarbij de trainers eerder aan de zijlijn (moeten) blijven staan dan dat zij een actieve taak kunnen en/of mogen spelen bij de instroom van talent. Deze vragen kunnen tevens worden doorgetrokken naar de talentontwikkeling. Wanneer is het voor de ontwikkeling van een kind noodzakelijk om bij de bond te komen trainen? Welke taken kunnen trainers zelf oppakken en waar is de helpende hand van de KNLTB noodzakelijk? En moet ook hier niet een onderscheid gemaakt worden tussen de mogelijkheden die de diverse verenigingen voorhanden hebben? Het over een kam scheren van alle verenigingen lijkt niet echt voor de hand te liggen.

De visies van de KNLTB-medewerkers en de trainers over de verantwoordelijkheden voor het herkennen en ontwikkelen van talent lijken uiteen te lopen. De trainers zien voor zichzelf een veel grotere rol weggelegd dan de KNLTB hen op dit moment lijkt toe te bedelen, maar zijn aan de andere kant zelf ook niet geneigd om talenten bij de bond te laten trainen aangezien dit mogelijk ten koste kan gaan van de eigen broodwinning. Het uitwisselen van deze uiteenlopende visies en het helder krijgen van de verantwoordelijkheden ten aanzien van talentherkenning en talentontwikkeling lijkt van belang te zijn om een gedeelde strategie te bewerkstelligen. Juist door de gemeenschappelijke strategie voor zowel de KNLTB als de trainers van belang te maken kan bereikt worden dat de trainers mee gaan denken. Door de belangen van de trainers mee te nemen in de gezamenlijke strategie, moet *'the Dutch against the rest'* (zoals een van de informanten het treffend omschreef) daadwerkelijk mogelijk worden.

Dat er weinig interactie lijkt te zijn over de manier waarop aangekeken wordt tegen talentherkenning en – ontwikkeling, komt niet alleen naar voren in de uiteenlopende visies van trainers en KNLTB-medewerkers. Het wordt ook duidelijk wanneer enkele ouders hun licht mogen laten schijnen over talentherkenning en met name talentontwikkeling. Het ontwikkelen van talent betekent voor veel ouders niet per definitie het aanbrengen van focus op datgene waar je goed in bent, maar behelst juist ook de bredere sociale ontwikkeling tot een compleet mens. Ook diverse andere informanten (bijv. Jeugdcommissieleden, talenten) geven aan dat de sociale ontwikkeling beperkt kan worden door het aanbrengen van een focus. Een van de KNLTB-medewerkers geeft aan dat (afgezien van de eigen familie) er weinig tijd is om sociale contacten te onderhouden als je de top wilt bereiken. Dit wordt gezien als een noodzakelijke keuze om op die manier *'alles uit jezelf te halen'*. Een tekenend voorbeeld van de topsporttunnelvisie waar de bond vanuit lijkt te gaan, niet of onvoldoende rekening houdend met de andere aanwezige perspectieven op talentontwikkeling. Ook lijkt er hierbij weinig aandacht te zijn voor de afvallers. In de wetenschap dat de top voor slechts weinigen is weggelegd, kan een bredere ontplooiing juist wenselijk zijn met het oog op de toekomst van deze afvallers.

Waar de KNLTB enerzijds op zoek is naar topsportsucces en de complete tennisser, steken anderzijds veel ouders juist in op de volledige ontwikkeling van al het in het kind aanwezige talent en de zoektocht naar een compleet mens. Waar de KNLTB-medewerkers *'alles uit jezelf halen'* zien als het brengen van offers en het verminderd aandacht geven aan andere ontplooiingsmogelijkheden, zien de ouders *'alles uit jezelf halen'* juist als het aangrijpen van een grote diversiteit aan ontwikkelingskansen!

De perspectieven lijken zodoende uit elkaar te liggen. Zowel trainers als ouders kennen in vergelijking met de bondsmedewerkers andere betekenissen toe aan respectievelijk het herkennen en ontwikkelen van talent. Hoewel de visies op talentherkenning en talentontwikkeling lijken te



botsen, is er weinig toenadering en communicatie. De visies komen bijeen in het talent, maar iedereen lijkt mee te doen aan een vorm van touwtrekken. Terwijl juist bij het touwtrekken de partijen nader tot elkaar komen wanneer iedereen het touw laat vieren. Dit lijkt dan ook een wezenlijke opdracht voor alle partijen. De oogkleppen moeten worden afgedaan en interactie over en weer lijkt wenselijk te zijn, waarbij het meenemen van de verschillende belangen in het streven naar een gezamenlijke strategie nodig is. Wanneer de KNLTB geforceerd vasthoudt aan de huidige lijn met weinig oog voor de andere visies, moet er niet vreemd worden opgekeken als diverse kinderen afvallen. Zeker in een klein land als Nederland moet dit te allen tijde worden voorkomen. Bovendien is het altijd nog maar de vraag waarom er zo geforceerd aan de eigen waarheid lijkt te worden vastgehouden. Nog steeds is immers onduidelijk welk bewijs er is dat deze lijn succesvol is. Het aangaan van de dialoog lijkt sowieso noodzakelijk voor de KNLTB, in de wetenschap dat vooral ouders, maar ook trainers, invloed hebben op het kind. Wanneer geen interactie bestaat om de verschillende visies uit te wisselen, is het aannemelijker dat het kind zich laat beïnvloeden door personen die zich direct binnen de invloedssfeer van het kind bevinden. Dat het kind vervolgens de bondsvisie gaat aanhangen ligt niet direct in de lijn der verwachting. Hoewel de KNLTB voor de doorstroming naar de top dus zeer dominant lijkt te zijn in het bepalen van hoe alles in zijn werk gaat en de bredere structuren, verschuift de dominantie wanneer gekeken wordt naar de hoeveelheid andere betekenissen die worden toegekend aan talentherkenning en talentontwikkeling. Het huidige beleid wordt veel bekritiseerd. De verschillen in visie tussen de bondsmedewerkers en de overige informanten duidt op de aanwezigheid van dissensus, maar juist daarin zit hem ook de consensus: er is weinig steun voor het huidige beleid.

6.4 Vroege selectie

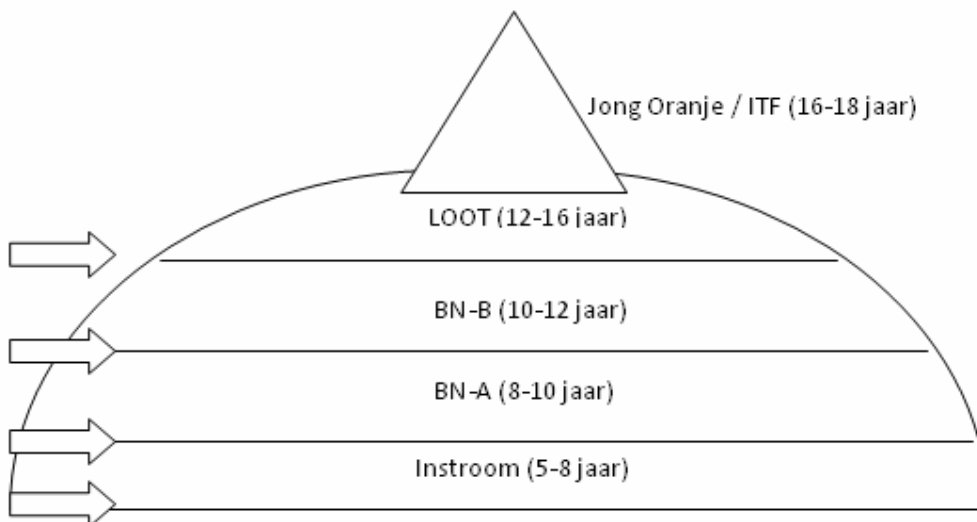
Dat er weinig steun is voor het huidige beleid komt ook naar voren wanneer de selectiemechanismen aan de orde komen. Vanuit de literatuur konden al enkele vraagtekens worden gezet bij de leeftijd waarop selectie plaatsvindt. Dat deze vraagtekens gerechtvaardigd zijn, bleek wel toen ook een grote groep informanten de wijze van selectie ter discussie stelde. Redelijk vaak werd aangegeven dat het onvoorspelbaar is of een huidig talent jaren later nog steeds tot de top behoort. Ook van Rossum (2007) gaf al aan dat hier zelden zekerheid over te geven valt. Veel kinderen die in hun jeugd het stempel van talent krijgen opgedrukt, zijn later niet meer actief in een (inter)nationale competitie. Het is domweg nauwelijks te voorspellen of de talenten van nu de kampioenen van de toekomst zijn. De meeste informanten zijn van mening dat selectie in tennis (erg) moeilijk is, wat ook onderschreven wordt door MacCurdy (2006). Dat dit extra moeilijk is doordat een tennis een *open skill* sport is, wordt door de informanten niet aangedragen. De snelle ontwikkeling van het kind en de onzekerheid van de ontwikkeling van het kind in de puberteit zijn volgens de informanten de voornaamste belemmeringen om al op vroege leeftijd een goede selectie te kunnen maken. Dit sluit aan bij de opvattingen van Bloom (1985) en Simonton (1999), die aangeven dat het vermogen om in bepaalde ontwikkelingsfasen talent te herkennen beperkt blijft. Bovendien wordt door sommige informanten aangegeven dat mentale vaardigheden zich pas later ontwikkelen of later zichtbaar zijn. French & Mcpherson (1999) geven aan dat de volledige ontwikkeling van belangrijke mentale vaardigheden tien jaar kan duren en dat deze vaardigheden zelden zichtbaar worden voordat iemand 16 jaar oud is. Dit pleit mede voor het opzetten van talentenjachtdagen voor de andere niveaus van de BJO. Daarmee wordt het gevaar ietwat ingedamd dat alleen naar de pure natuurtalenten wordt gekeken. Hoe vroeger de selectie plaatsvindt, hoe meer het gericht zal zijn op het type 'Federer'. Andere belangrijke (mentale) vaardigheden lijken pas later zichtbaar te worden, zodat talentenjachtdagen op de andere niveaus ook mogelijkheden bieden voor de 'Nadals en Hewitts' van deze wereld. Bovendien geven diverse informanten aan dat sommige kinderen zich überhaupt pas later ontwikkelen.

In overeenstemming met de opvattingen van MacCurdy (2006) en Unierzyski (2005) wordt aangegeven dat beslissingen pas later genomen dienen te worden. Verschillende mensen geven aan dat pas écht geselecteerd kan worden vanaf een jaar of 16, terwijl anderen een noodzakelijke selectie zien op 12-jarige leeftijd in verband met het schoolsysteem. Deze stellingname sluit aan bij

de opvatting van Unierzyski (2005), die aangeeft dat er niet te vroeg geoordeeld, afgewezen en geaccepteerd moet worden. MacCurdy (2006) vindt dat er in tennis geen extreme beslissingen moeten worden genomen vóór de leeftijd van 16 jaar, omdat kinderen juist tussen de 14 en 16 jaar nog grote veranderingen kunnen ondergaan.

Veel informanten bepleiten de door Brouwers et. al (2009) benoemde brede trainingsbasis, waarbij pas op latere leeftijd echte beslissingen worden genomen. Een enkeling pleit zelfs voor het afschaffen van bondstraining in de jonge jaren, omdat deze vaak gegeven wordt aan kinderen die het uiteindelijk toch niet maken. Wederom wordt dus de voorspelbaarheid van toekomstig topsportsucces betwist. Omdat je niet weet welke kinderen de latere kampioenen zullen zijn, lijkt een bredere trainingsbasis voor de hand te liggen. Door het piramidemodel aan de onderkant breder te maken, wordt aan meer kinderen de kans gegeven om zich ook op fysiek en mentaal gebied door te ontwikkelen. Hiermee wordt voorkomen dat al teveel kinderen op jonge leeftijd op een achterstand geraken door het gebrek aan fysieke en/of mentale training en op die manier wellicht zelfs verloren gaan in de strijd om internationaal sportsucces, zoals Martindale et. al (2005) dat treffend verwoordden. Juist doordat selectie zo moeilijk is gezien de onvoorspelbaarheid van toekomstig topsportsucces, lijkt het onhandig om het ene kind meer faciliteiten en mogelijkheden te bieden dan het andere kind en is zodoende een zo breed mogelijke basis wenselijk. Met het deselecteren of uitsluiten van kinderen moet enorm opgepast worden, omdat je nooit goed kunt zeggen welke van de kinderen nu daadwerkelijk 'een dikke vis' is. De dikte van de vis wordt immers pas op veel latere leeftijd zichtbaar. Daar ligt het grote probleem!

Wanneer dan toch ervoor gekozen wordt om op jonge leeftijd een selectie te maken, moet erover nagedacht worden hoe zoveel mogelijk talenten kunnen profiteren van de extra mogelijkheden of faciliteiten. Hiermee moet worden voorkomen dat potentiële toppers op een onoverbrugbare achterstand komen door een gebrek aan faciliteiten en mogelijkheden. De redelijke geslotenheid van de huidige structuur voor wat betreft zij-instroom lijkt dan ook vooral een indirecte oorzaak te hebben: kinderen kunnen niet aanhaken bij het bondsniveau door het gemis aan kwaliteitsvolle training in de jaren ervoor. Het is zodoende aan te raden om zo laat mogelijk kinderen uit te laten stromen. Dit alles in ogenschouw nemende zou het verstandig zijn om het piramidemodel een ander vorm aan te laten nemen (zie bijv. figuur 7), waarbij ook zichtbaar en sytematisch ruimte is om later aan de zijkant in te stromen, bijvoorbeeld door het organiseren van talentenjachtdagen op elk niveau (zie de pijlen). Het is een idee om dit model als een pilot in een van de regio's te toetsen, zodat beoordeeld kan worden of dit model geschikter is.



Figuur 7: Mogelijk verbeterde opleidingsstructuur KNLTB



Een enkele informant geeft tevens aan dat bij de selectie goed moet worden opgelet waarop geselecteerd wordt. Er moet oog zijn voor welke voorwaarden iemand nu uiteindelijk een toptennisser maken, waarbij dan wederom de vraag is wat wanneer daadwerkelijk zichtbaar wordt. Martindale et. al (2005) gaven al aan dat het achterhalen van de essentiële vaardigheden van belang is, waarbij deze vervolgens ontwikkeld dienen te worden bij zoveel mogelijk kinderen. De informant geeft daarnaast aan dat er verkeerd geselecteerd wordt, doordat de prestatie leidend wordt gemaakt. Brouwers et. al (2009) gaven al aan dat het selecteren op basis van prestaties tot de leeftijd van 14 jaar niet mogelijk is. Prestaties op die leeftijd zijn geen goede indicator voor later succes. Zelden zijn volwassen toppers zeer kundige kinderen. Dit wordt ook nog eens onderschreven door MacCurdy (2006), die aangeeft dat duizenden spelers zeer goede prestaties behaalden als junior, maar later niet doorbraken tot de top als senior. Abbott & Easson (2002) en Regnier & Salmela (1987) leggen uit dat succes op jonge leeftijd soms bepaald wordt door vaardigheden die op latere leeftijd totaal niet meer van belang zijn. Dat prestaties in ieder geval voor kinderen die niet in het bondstraject zitten een belangrijke graadmeter zijn om op te vallen, is zodoende een zorgelijke situatie. Bovendien kan de stelling betwist worden dat ranglijsten het enige objectieve criterium zijn. Ranglijsten worden weliswaar vaak voor objectief aangenomen, maar zeggen juist te weinig over toekomstig sportsucces. De keuze voor ranglijsten als graadmeter is daarmee niet objectief, maar juist subjectief.

6.5 Vroege specialisatie

Waar vroeg selecteren moeilijkheden met zich meebrengt, lijkt vroeg specialiseren noodzakelijk. Het merendeel van de informanten schrijft, net als Brouwers et. al (2009), de vroege specialisatie toe aan de noodzaak om veel uren te maken. Sommige andere sleutelfiguren zien de concurrentie tussen de KNLTB en andere sportbonden als reden dat een en ander vroeg gebeurt, al geeft een enkele informant aan dat een kind uiteindelijk toch zelf de keuze maakt voor de sport die het het leukst vindt. Overeenstemming is er over de noodzaak om vroeg te beginnen met de sport, al komt slechts een enkeling aanzetten met de 10.000 uren-regel die door vele onderzoekers is getoetst (Simon & Chase, 1973; Ericsson et. al, 1993; Sosniak, 1985; Gustin, 1985; Kalinowski, 1985; Wallingford, 1975; Monsaas 1985). Dat er een bepaalde basistechniek nodig is rond het 13^e levensjaar om de top te bereiken lijkt voor velen helder te zijn, maar de hoeveelheid training die er daadwerkelijk benodigd is lijkt voor velen niet duidelijk. Een behoorlijk deel van de sleutelfiguren pleit voor het beoefenen van een andere sport ernaast, al is er verschil van inzicht over de leeftijd waarop deze andere sport (al dan niet volledig) dient te worden losgelaten. De vraag die boven dit alles hangt is wanneer nu welk aantal uren aan de tennissport moet worden besteed. Hoewel het wellicht nog mogelijk is dat een in deze materie goed ingevoerde bondsmedewerker deze vraag weet te beantwoorden, mag en kan niet verwacht worden dat dit in het veld ook bekend is. Welke gradaties zijn er te onderscheiden? Hoeveel uur moet er per leeftijds- of ontwikkelingsfase aan de sport worden besteed? Moet er sprake zijn van een progressief verloop in het aantal uren dat eraan wordt gewijd? En tellen de uren in andere sporten ook mee om het benodigde aantal uren te behalen? En wat te denken van het spelen op straat: draagt het overslaan met een vriendje op straat of het slaan tegen een tennismuur nu wel of niet bij aan het benodigde aantal uren? En is er niet altijd sprake van individuele verschillen tussen personen? En in het verlengde van dit alles: tot welke leeftijd is de door ouders gewenste brede opvoeding te combineren met een bepaalde focus? Oftewel: hoe gedifferentieerd is het? Het is gewoonweg te onduidelijk óf de 10.000 uren-regel binnen tennis van toepassing is en zo ja, wat hieraan bijdraagt en welke gevolgen dit met zich mee zou moeten brengen. Dit houdt ook de discussie tussen het door Ericsson et. al (1993) geïntroduceerde *deliberate practice* en het door Côté (1999) aangehangen *deliberate play* levendig, aangezien de informanten niet overtuigd zijn welke manier het beste is. Hoewel een behoorlijk deel van de informanten vroege specialisatie noodzakelijk acht om een achterstand te voorkomen, achten zij deze eventuele achterstand in tegenstelling tot Ericsson et. al (1993) niet onoverbrugbaar. Het wordt niet onmogelijk geacht dat latere specialisatie kan leiden tot het bereiken van de top. Een van de informanten verwees hierbij zelfs naar zijn eigen carrière, waarin hij pas op 14-jarige leeftijd begon met een bepaalde sport. Hierna werd hij



meermaals Nederlands Kampioen. Het hield wel in dat hij pas op latere leeftijd kampioen werd, maar het ook langer volhield. Kortom: er ontbeert tot op heden een duidelijke adviesrichting voor één van de twee te bewandelen paden. Wellicht is dit zelfs niet nodig en komen beide paden op hetzelfde eindpunt uit. De vraag is dan wel welk pad onderweg mooier is om te bewandelen...

Een behoorlijk deel van de sleutelfiguren zag de eveneens door Dalton (1992) aangegeven overbelasting als het grootste gevaar van de mogelijk negatieve gevolgen van vroege specialisatie. Juist de noodzaak tot het maken van veel uren werd door enkele informanten gezien als een verhoogd risico. Onder sommige informanten wordt gezien en gevreesd dat juist de bond hierin door blijft hameren op het maken van die uren. Een onderbouwing is wederom wenselijk wanneer dit daadwerkelijk het geval is, aangezien de onduidelijkheid over de verdeling van het te maken aantal uren aanwezig blijft.

Waar vele wetenschappers (American Footwear Association, 1990; Weiss & Hayashi 1996; Weiss & Petlichkoff, 1989) de sociale waarde van sport inzien, gaat slechts een enkele informant in op deze meerwaarde. Aangegeven wordt door deze informant dat tennis een meerwaarde heeft in andere zaken buiten de sport en in het *'gecontroleerd hangen'*. Sociale beperkingen worden, in navolging van Rowland (1997), ook gezien. Angst is er dat een focus leidt tot weinig interesse en ontwikkeling in andere zaken. Enkele informanten zien dat de sociale groep beperkt blijft tot de tenniscultuur, waarbij wordt aangetekend dat veel bondskinderen zich op dezelfde (bedenklijke) wijze gedragen. Brustad & Ritter-Taylor (1997) verklaren dit door te wijzen op de specifieke cultuur met bijbehorende normen, waarden en verwachtingspatronen die ontstaat binnen dergelijke groepen. De sporters identificeren zich met deze gedragingen en verwachtingen, waardoor de eigen identiteit bepaald wordt door de acceptatie vanuit de groep. Dat enkele informanten aangeven dat bondskinderen zich allemaal op dezelfde manier gedragen, kan een voortvloeiende zijn van het willen voldoen aan de groepsverwachtingen en de wens tot acceptatie vanuit diezelfde groep. Andere sleutelfiguren zien dat de focus kan leiden tot verminderd plezier in de sport, wat Gould et. al (1996) aangeven als een van de redenen waarom sommige vaardige sporters er soms de brui aan geven. De door Wiersma (2000) benoemde motorische beperkingen van specialisatie worden niet benoemd, al wordt wél aangegeven dat het beoefenen van een andere sport goed is voor het uitbreiden van de motorische vaardigheden. Ook terugtrekking of burn-out komt niet als zodanig aan de orde, terwijl dit door veel onderzoekers (Wiersma, 2000; Ewing & Seefeldt, 1996; Gould, 1987; Weiss & Petlichkoff, 1989) als een mogelijk negatief gevolg van vroege specialisatie wordt benoemd. Wel wordt erop gewezen dat de frequentie van tennissen kan verminderen door het veelvuldig in aanraking komen met tennis en worden door de informanten verschillende factoren aangedragen die volgens Gould et. al (1996) ten grondslag kunnen liggen aan een eventuele burn-out. Zowel logistieke (te grote focus op sport) sociale (gebrek aan sociale leven, gebrek aan relaties) als psychische (gebrek aan plezier en interesse in andere activiteiten) factoren worden in verschillende contexten benoemd. Opvallend genoeg wordt in dit verband de mogelijke ernst van deze gevolgen voor afvallers niet tot weinig aangegeven. Slechts eenmaal wordt direct aangegeven dat de gevolgen tot spijt kunnen leiden wanneer *'je niet zover gekomen bent'*. Het lijkt alsof binnen een topsportsetting, of wanneer over topsport gesproken wordt, de mogelijke ernst van deze eventuele gevolgen ondergeschikt dient te worden gemaakt aan het topsportbelang. Waar Ingham et. al (2002) en Elling et. al (2009) al aangaven dat er weinig oog is voor afvallers, lijkt daar ook hier sprake van te zijn. In de wetenschap dat een piramidemodel veel meer afvallers dan toppers voortbrengt, een te overdenken situatie.



6.6 Samenvatting

Het op meerdere moment beoordelen van talenten lijkt benodigd om eventuele nadelen van het selecteren op basis van momenten weg te nemen. Of überhaupt de geschikte talenten kunnen worden geselecteerd is sowieso sterk de vraag. Diverse auteurs en wetenschappers geven aan dat het zéér moeilijk is om te bepalen of de talenten van vandaag de latere kampioenen zijn. Mede door de snelle ontwikkeling van kinderen en de veranderingen die ze kunnen ondergaan in bepaalde leeftijdsfasen is het voorspellen van de toekomstige toppers problematisch. In dat kader is het ook interessant om te achterhalen welke huidige toppers via de talentenjachtdagen het bondstraject in zijn gekomen, zodat bekeken kan worden of alle investeringen het waard zijn geweest.

Verschillen in betekenisgeving tussen de KNLTB-medewerkers en ouders en trainers lijken een belangrijke barrière in het meer in trek laten komen van de talentenjachtdagen en de bond als geheel. Trainers lijken een belangrijke rol voor zichzelf weggelegd te zien wanneer het aankomt op talentherkenning, waar de KNLTB-medewerkers dit vooral in eigen hand lijken te willen houden. Het uitwisselen van de verschillende perspectieven lijkt noodzakelijk om de verantwoordelijkheid voor talentherkenning vast te stellen en iedereen op een lijn te krijgen. Dit geldt ook waar het de talentontwikkeling betreft. Hier gaat het niet alleen om het uitwisselen van visies tussen de KNLTB-medewerkers en de trainers, maar vooral ook tussen de KNLTB-medewerkers en de ouders. De ouders zijn een voorstander van brede sociale ontwikkeling, zodat hun kind een compleet mens kan worden. Bij de KNLTB-medewerkers staat een complete tennisser centraal, waarbij het ontzeggen van bredere ontwikkelingsmogelijkheden en het brengen van offers volgens hen noodzakelijk is om de focus op tennis te houden. De perspectieven liggen ook hier uit elkaar. Het aangaan van de dialoog, waarin uitwisseling van deze perspectieven centraal dient te staan, lijkt noodzakelijk om *'the Dutch against the rest'* daadwerkelijk te bewerkstelligen. Mede doordat ouders en trainers een grotere invloed op de kinderen hebben dan bondsmedewerkers, lijkt het aangaan van de dialoog voor de KNLTB de enige optie te zijn om geen kinderen bij voorbaat af te zien vallen. Waar de KNLTB dominant is in de vaststelling van de huidige structuren, zijn de overige informanten dit in de toekenning van andere betekenissen aan talentherkenning en talentontwikkeling. De verschillen in visies tussen de bondsmedewerkers en de overige informanten duidt op de aanwezigheid van dissensus, maar juist daarin zit hem ook de consensus: er is weinig steun voor het huidige beleid. Vanwege de grote moeilijkheid om goed te selecteren en te voorspellen wie de toekomstige toppers zijn, pleiten veel informanten en onderzoekers voor een brede trainingsbasis, waarbij de echte beslissingen pas later genomen worden. Het lijkt onwenselijk om het ene kind meer faciliteiten en mogelijkheden te bieden dan het andere kind, domweg omdat niet duidelijk is welk kind later top zal zijn. Bij een eventuele selectie dient daarnaast opgepast te worden met het nemen van prestaties als graadmeter, aangezien dit in ieder geval tot de leeftijd van 14 jaar geen goede indicator is voor later succes. Dat prestaties voor kinderen die niet in het bondstraject zitten wel een belangrijke graadmeter is om op te vallen, is zodoende een zorgelijke situatie.

Dat vroeg specialiseren noodzakelijk is om goed te worden, onderkennen diverse informanten en onderzoekers. Hoe dit vertaald dient te worden naar de opbouw en invulling van de benodigde uren is echter onduidelijk. Dit houdt ook de discussie tussen *deliberate practice* en *deliberate play* levendig, doordat niemand overtuigd lijkt te zijn welke weg het beste is. Motorische beperkingen worden (in tegenstelling tot enkele onderzoekers) niet door informanten gezien als gevolg van vroege specialisatie, terwijl overbelasting en sociale beperkingen wel worden aangekaart. De door wetenschappers benoemde mogelijke psychische gevolgen van vroege specialisatie worden ook niet direct door de informanten aangedragen, terwijl wel onderliggende factoren aan een mogelijke burn-out aan de orde worden gesteld. De mogelijke ernst van eventuele negatieve gevolgen van vroege specialisatie lijkt onder te sneeuwen bij het topsportbelang. Diverse wetenschappers hadden reeds aangekaart dat er weinig oog is voor afvallers, maar hier lijkt ook binnen deze setting daadwerkelijk sprake van te zijn. In de wetenschap dat een piramidemodel veel meer afvallers dan toppers voortbrengt, een te overdenken situatie.



7. Discussie en reflectie

7.1 Inleiding

Nu de belangrijkste resultaten geanalyseerd zijn, kunnen enkele discussiepunten worden opgeworpen. Deze nopen tot een verdere inhoudelijke overdenking van de aangehaalde vraagstukken, waarbij het onderling uitwisselen van betekenissen tussen betrokkenen voorop dient te staan. Na de discussie is er ruimte voor een reflectie op het onderzoeksproces.

7.2 Discussie

Hoewel vele discussiepunten geopperd kunnen worden naar aanleiding van dit onderzoek, zijn er enkele punten die een centrale plaats innemen in dit onderzoek en daarmee aanleiding zijn tot verdere overdenking. Het lijkt benodigd dat betrokkenen met betrekking tot deze punten in conclaaf raken met elkaar.

7.2.1 Opbouw opleidingsstructuur

Naar voren is gekomen dat de voorspelbaarheid van latere kampioenen erg problematisch is. Welke talenten de toekomstige toppers zullen zijn valt moeilijk te zeggen. Essentieel is dan ook om de vraag te stellen welke gevolgen dit moet hebben voor de huidige opleidingsstructuur. Hoe richt je een structuur in wanneer je in grote onzekerheid leeft welke talenten het zullen gaan maken? Het huidige piramidemodel lijkt een stevige inhoudelijke onderbouwing te missen, zodat twijfelachtig blijft welk bewijs er is dat deze lijn succesvol is. Bovendien lijkt deze structuur weinig rekening te houden met de opgeworpen problemen ten aanzien van het selecteren van kinderen, aangezien kinderen vroegtijdig in- en uitgesloten worden. Wil je überhaupt als KNLTB zijnde bondstrainingen aanbieden in de jongste leeftijdscategorieën of is dit pas zinvol wanneer de voorspelbaarheid van toekomstig sportsucces gemakkelijker wordt? In dit kader lijkt het nuttig om te achterhalen of de huidige toppers inderdaad het volledige bondstraject hebben gevolgd. Wanneer je ervoor kiest om wél bondstrainingen te geven, gezien de eventuele meerwaarde ervan, is het dilemma wie hiervoor in aanmerking moeten komen. Wetende dat het ontdekken van een 'dikke vis' pas veel later mogelijk is, lijkt het redelijk om zoveel mogelijk kinderen deze bondstrainingen aan te bieden en zo laat mogelijk kinderen uit te selecteren. Uiteraard heb je dan ook weer te maken met praktische en organisatorische (on)mogelijkheden: welk budget is aanwezig en welke infrastructuur staat er ter beschikking? Het vinden van een balans tussen deze punten lijkt essentieel om de opleidingsstructuur te verbeteren, waarbij een blik op andere landen het gezichtsveld en daarmee de mogelijkheden wellicht kan verruimen.

7.2.2 Diversiteit in betekenisgeving

Waar de inrichting van de opleidingsstructuur een discussiepunt is, geldt dit zeker ook voor de verschillen in betekenisgeving aan talentherkenning en talentontwikkeling tussen de KNLTB-medewerkers en andere informanten. De trainers lijken een prominentere rol voor zichzelf weggelegd te zien in de talentherkenning dan de KNLTB hen op dit moment toebedeelt. Er lijkt geen sprake te zijn van een eensgezind perspectief over de verantwoordelijkheid voor talentherkenning, en, in het verlengde daarvan, talentontwikkeling. Grote vraag is dan ook wie welke verantwoordelijkheden dient te hebben op deze terreinen. Dat er sprake lijkt te zijn van onenigheid over de verdeling van deze verantwoordelijkheden, maakt het belang des te groter dat hierover in conclaaf wordt gegaan. Wat kunnen trainers zelf en waarin is de helpende hand nodig? En hoe wordt getracht te bewerkstelligen dat deze helpende hand in de toekomst niet meer nodig is? Is het niet wenselijk dat trainers op een dusdanig niveau komen dat zij de KNLTB werk uit handen kunnen nemen en daarmee ook organisatorische verlichting kunnen bieden? Bovendien moet niet uit het oog verloren worden dat trainers ook individuele belangen hebben. Zij moeten geld verdienen met het trainerschap en het in huis hebben van talenten kan hier een wezenlijke bijdrage aan leveren. Aan deze individuele belangen moet niet voorbij worden gegaan,



maar deze dienen juist meegenomen te worden in de strategiebepaling. Gezocht moet worden naar een gezamenlijke strategie, waarin het creëren van gedeelde belangen noodzakelijk is. Het aangaan van de dialoog hierover, waarbij de uitwisseling van de verschillende perspectieven centraal staat, lijkt dan ook een wenselijke vervolgstap.

Deze dialoog is niet alleen wenselijk tussen KNLTB-medewerkers en trainers, maar ook tussen KNLTB-medewerkers en ouders. Ouders houden er immers een andere visie op talentontwikkeling op na dan de KNLTB-medewerkers. Het streven van de ouders naar een compleet mens lijkt te botsen met het streven van de KNLTB-medewerkers naar een complete tennisser. Waar de KNLTB-medewerkers het leveren van bepaalde offers onontkoombaar achten, zien de ouders liever de brede ontplooiing van hun kind dan het leveren van offers om de top te halen. Het wegwuiven van deze tegenstelling als onverenigbare visies lijkt geen goede keuze, aangezien Nederland (in vergelijking met andere landen) niet beschikt over grote aantallen kinderen. Het aangaan van de dialoog is dus ook hier van groot belang. Hierbij is het ook van belang om te zoeken naar mogelijkheden om de visies toch bijeen te brengen. Het inzichtelijker maken van de 10.000 uren-regel kan wellicht duidelijker maken hoe en wanneer de door ouders gewenste brede ontwikkeling te combineren is met de door de KNLTB-medewerkers gewenste focus.

Het uitwisselen van perspectieven, het aangaan van de dialoog en het creëren van een gezamenlijke strategie met gedeelde belangen lijkt dan ook noodzakelijk om alle betrokkenen op een lijn te krijgen, zodat daadwerkelijk toegewerkt kan worden naar *'the Dutch against the rest'*. Dit neemt niet weg dat er altijd verschillen zullen zijn. Het dezelfde kant op krijgen van alle neuzen is niet realistisch. Juist de kritiek aan de randen zorgt ervoor dat iedereen scherp blijft en niet inkakt. In de zoektocht naar een gezamenlijke strategie moet ruimte zijn voor tegengestelde visies in de marge. Het belangrijkste is dat er begrip is voor eventuele verschillen en dat er om wordt gegaan met diversiteit, waarbij deze diversiteit zoveel mogelijk wordt meegenomen in de gekozen lijn.

7.3 Reflectie

Aangezien in dit onderzoek verschillende keuzes (mede op basis van tijd en middelen) gemaakt zijn om het onderzoek af te bakenen, is het nuttig om op een aantal van deze keuzes nog even kort te reflecteren, zodat kan worden vastgesteld binnen welk kader het onderzoek heeft plaatsgevonden.

In het begin van het onderzoeksproces is een focus geweest op de talentenjachtdagen. Al snel werd het conceptuele kader uitgebreid met diverse andere topics. Bij de selectie van talenten is in eerste instantie vooral ingestoken op talenten die niet aan de talentenjachtdagen hebben deelgenomen. De onderzoeker was zich op dat moment niet bewust van de meerwaarde die het interviewen van talenten die wél bij de bond hebben gezeten zou kunnen hebben. Doordat de verenigingen de talenten mochten aandragen en daarbij ook kinderen werden voorgedragen die wel (een of meerdere keren) bij de bond hebben getraind, was de onderzoeker alsnog in staat om deze opties af te wegen. Hoewel uiteindelijk zodoende wel de gewenste balans is gevonden in de selectie van talenten, had dit vooraf nog beter afgewogen kunnen worden. Daarnaast is bewust gekozen voor kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, vanwege de mogelijkheden die zij hebben om terug te kijken op eventueel gemiste ontwikkelingsmogelijkheden en de inschatting dat kinderen in deze leeftijdscategorie een wezenlijke bijdrage konden leveren aan het onderzoek. Hoewel deze opvatting nog steeds standhoudt, worden daarmee wel de betekenisgevingen van de huidige kandidaten voor de talentenjachtdagen (en hun ouders) gemist. Dit neemt overigens niet weg dat de geïnterviewde talenten en ouders een goede bijdrage hebben geleverd aan het onderzoek, maar het is mogelijk dat de betekenisgeving van deze informanten in de loop der jaren aan verandering onderhevig is geweest.

Dit onderzoek heeft zich daarnaast gericht op verenigingen die geen bondskinderen hebben, maar wel veel jeugdleden. Dit is een bewuste keuze geweest, mede omdat hier de talentenjachtdagen weinig in trek leken te zijn. De resultaten zijn niet statistisch generaliseerbaar naar andere verenigingen, maar bieden wel een inzicht in de betekenissen die er in het veld worden toegekend.



Het is zodoende mogelijk dat in verenigingen met veel bondskinderen andere betekenissen worden toegekend, al is het aannemelijk dat de betekenisgeving op sommige terreinen niet zozeer afhankelijk is van een verenigingssetting (bijv. ouders die het kind breed willen opvoeden).



8. Conclusies en aanbevelingen

8.1 Inleiding

Nu alle resultaten zijn geanalyseerd en er een aanzet is gedaan tot verdere discussie, bestaat de mogelijkheid om de centrale vraag van dit onderzoek te beantwoorden. Aan de hand van de diverse deelvragen zal toegewerkt worden naar het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Afgesloten zal worden met het doen van aanbevelingen aan de KNLTB, alsmede voor het verrichten van vervolgonderzoek.

8.2 Conclusie

In het theoretisch kader is een centrale onderzoeksvraag geformuleerd, waarna hieruit diverse deelvragen zijn afgeleid. De onderzoeksvraag luidde:

“Welke betekenissen geven verenigingsbestuurders, trainers, ouders, talenten en bondsmedewerkers aan talentherkenning en talentontwikkeling en wat betekent dit voor de Bondsjeugdopleiding van de KNLTB?”

Middels het aflopen van de diverse deelvragen zal toegewerkt worden naar het beantwoorden van deze centrale vraag. Op een beknopte, heldere wijze zal getracht worden de belangrijkste bevindingen uit dit onderzoek naar voren te brengen.

Deelvraag 1

De eerste deelvraag luidde:

Welke betekenissen worden door betrokkenen toegekend aan de talentenjachtdagen van de Bondsjeugdopleiding?

De talentenjachtdagen, gericht op nog zeer jonge kinderen in de leeftijd van 5-8 jaar, zijn volgens de informanten om diverse redenen minder in trek. Onbekendheid en relatief gebrekkige communicatie spelen de dagen parten. Daarnaast zijn ook de reisafstanden en de financiële kosten die in het verlengde van de talentenjachtdagen aan het bondstraject vastzitten enkele praktische belemmeringen. Het stimuleren van de talentenjachtdagen zou moeten gebeuren via de persoonlijke communicatie vanuit de trainers, maar deze trainers staan niet te springen om deze taak op zich te nemen. Een verschil in betekenisgeving over de verantwoordelijkheid voor talentherkenning en (in het verlengde daarvan) talentontwikkeling lijkt hieraan ten grondslag te liggen. Enerzijds zien de trainers een prominentere rol voor zichzelf weggelegd dan hen op dit moment door de KNLTB wordt toebedeeld, terwijl zij aan de andere kant wegens (financiële) eigen belangen meer geneigd zijn om de talenten in eigen huis te houden.

De talentenjachtdagen worden verder gezien als momentopnames, wat volgens veel informanten een wankel basis is om talenten te selecteren. Het al dan niet in vorm zijn is een te groot risico om op basis van een dag(deel) kinderen te selecteren. De kans op het selecteren van de “verkeerde” kinderen is te groot. Bovendien wordt aangedragen dat de talentenjachtdagen ook op andere niveaus van de Bondsjeugdopleiding zouden moeten plaatsvinden, om zij-instroom meer systematisch en zichtbaar binnen de structuur mogelijk te maken.



Deelvraag 2

De tweede deelvraag luidde:

Welke betekenissen worden door betrokkenen toegekend aan de huidige structuur van talentherkenning en talentontwikkeling?

De inrichting van de huidige opleidingsstructuur wordt door veel informanten in twijfel getrokken. Aangegeven wordt dat het zeer moeilijk is om in te schatten wie de toekomstige kampioen zal zijn. Dit komt onder andere door de snelle ontwikkeling van kinderen en de onzekerheid van de richting van deze ontwikkeling in bepaalde leeftijdsfasen. Naar het oordeel van veel informanten zou dit gevolgen moeten hebben voor de inrichting van de opleidingsstructuur, waarbij pas op latere leeftijd echte beslissingen moeten worden genomen. Door de structuur zo lang mogelijk zo breed mogelijk te houden, wordt het gevaar van het uitsluiten van toekomstige kampioenen zo klein mogelijk gehouden.

Daarnaast kennen betrokkenen andere betekenissen dan de KNLTB-medewerkers toe aan de huidige structuur. In de huidige structuur lijken deze andere perspectieven nauwelijks mee te zijn genomen. Trainers zien een grotere rol voor zichzelf weggelegd waar het de talentherkenning betreft, maar hebben op eigenbelang gegronde redenen om überhaupt de talenten in eigen huis te willen houden. Ouders houden er een ander perspectief op na als het gaat om talentontwikkeling. Waar de KNLTB met een gerichte focus op zoek lijkt te zijn naar de complete tennisser, proberen ouders juist via het aanpakken van brede ontplooiingsmogelijkheden een compleet mens van hun kind te maken. Trainers en ouders kennen dus op onderdelen andere betekenissen toe aan de huidige structuur dan de KNLTB-medewerkers.

Deelvraag 3

De derde deelvraag luidde:

Wiens betekenisgeving over talentherkenning en talentontwikkeling is dominant en welke gevolgen heeft dit?

De betekenisgeving van de KNLTB lijkt zeer dominant te zijn voor de doorstroming naar de top in het bepalen van de bredere structuren. Deze dominantie verschuift echter wanneer gekeken wordt naar de hoeveelheid andere betekenissen die er worden toegekend aan talentherkenning en talentontwikkeling. Het huidige beleid wordt veel bekritiseerd. Waar er dus sprake is van dissensus in betekenisgeving tussen de informanten en de KNLTB-medewerkers, is er juist sprake van consensus door vast te stellen dat er veel kritiek is op het huidige beleid. Doordat de KNLTB in haar dominante rol in de bepaling van de bestaande structuren weinig rekening lijkt te houden met andere perspectieven, bestaat een behoorlijke kans dat dit leidt tot het afvallen van talenten. De trainers en ouders zitten namelijk dichterbij de invloedssfeer van het kind dan de KNLTB-medewerkers, wat redelijkerwijs tot gevolg heeft dat de kinderen eerder de 'andere' perspectieven aan zullen hangen. Hiermee zullen zij niet snel geneigd zijn het bondstraject te volgen, aangezien daar op dit moment slechts plaats lijkt te zijn voor één bepaald perspectief.

Deelvraag 4

De vierde deelvraag luidde:

Welke veranderingen dienen te worden doorgevoerd om de huidige structuur van talentherkenning en talentontwikkeling te verbeteren?

Aangezien pas op latere leeftijd langzaam duidelijk wordt welk talent de latere kampioen zal zijn, is het van groot belang dat kinderen niet te vroeg worden uitgesloten van eventuele betere



faciliteiten en mogelijkheden die voorhanden zijn. Het zo lang mogelijk zo breed mogelijk houden van de opleidingsstructuur lijkt dan ook gewenst. In dit kader is het tevens wenselijk dat ook voor de overige niveaus van de Bondsjeugdopleiding talentenjachtdagen worden georganiseerd.

Om daarnaast te voorkomen dat veel talenten buiten de boot van het bondstraject vallen doordat zij of hun ouders/trainers een ander perspectief aanhangen, lijkt het noodzakelijk dat de diverse informanten de toegekende betekenissen gaan uitwisselen. Het aangaan van de dialoog en het creëren van een gezamenlijke strategie met gedeelde belangen lijkt noodzakelijk. Alleen de uitwisseling van de diverse perspectieven, het begrip tonen voor verschillen en het omgaan met en ruimte bieden aan diversiteit kan leiden tot een gezamenlijke strijd om internationaal sportsucces.

Nu alle deelvragen de revue zijn gepasseerd, kan antwoord worden gegeven op de hoofdvraag, die luidde:

“Welke betekenissen geven verenigingsbestuurders, trainers, ouders, talenten en bondsmedewerkers aan talentherkenning en talentontwikkeling en wat betekent dit voor de Bondsjeugdopleiding van de KNLTB?”

De diverse informanten geven verschillende betekenissen aan talentherkenning en talentontwikkeling. In sommige gevallen is er veel overeenstemming in de toegekende betekenissen. Veel informanten zijn bijvoorbeeld van mening dat selectie binnen het proces van talentherkenning plaats moet vinden op basis van meerdere momenten en dat dit op meerdere leeftijden moet plaatsvinden. Daarnaast zijn veel sleutelfiguren het erover eens dat het onvoorspelbaar is, mede door de ontwikkeling(sfasen) van kinderen, welke talenten de toekomstige toppers zullen zijn. Vaak wordt dan ook gepleit voor het verbreden van de huidige opleidingsstructuur en pas het op latere leeftijd nemen van echte beslissingen, zodat eventuele toekomstige toppers niet op een achterstand komen te staan.

Op andere terreinen lijken de betekenissen van sommige informanten juist te botsen. Trainers zien een grotere rol voor zichzelf weggelegd dan de KNLTB hen toebedeelt waar het de talentherkenning betreft, maar hebben op eigenbelang gegronde redenen om überhaupt de talenten in eigen huis te willen houden. Ouders zien talentontwikkeling vooral als het aanpakken van brede ontplooiingsmogelijkheden, terwijl de KNLTB-medewerkers juist voor de volledige ontwikkeling van talent het focussen op de sport en het ontzeggen van andere zaken nodig achten. Hoewel de KNLTB dominant is in het bepalen van de huidige structuren, verschuift deze dominantie wanneer gekeken wordt naar de hoeveelheid andere betekenissen die worden toegekend aan talentherkenning en talentontwikkeling. Het huidige beleid wordt veel bekritiseerd. Bovendien zijn de ouders en trainers dominantier waar het gaat om het invloed hebben op het kind. Vanwege deze geringere machtspositie van de KNLTB en de noodzaak om als klein land elk talent te koesteren, is het uitwisselen van de diverse perspectieven noodzakelijk. Het in dialoog en conclaaf gaan met elkaar moet leiden tot het begrip tonen voor verschillen, het omgaan met diversiteit en in het verlengde hiervan het creëren van een gezamenlijke strategie met gedeelde belangen waarin ruimte blijft voor discussie en kritiek aan de randen. Alleen op deze wijze lijkt het mogelijk om daadwerkelijk de strijd om internationaal sportsucces gezamenlijk te voeren.

8.3 Aanbevelingen

Voortvloeiende uit dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen te doen. Deze aanbevelingen hebben enerzijds betrekking op de KNLTB en anderzijds op verder vervolgonderzoek.

8.3.1 Aanbevelingen KNLTB

- Al vele malen in de loop van dit onderzoek is gepleit om uitwisseling van de diverse perspectieven plaats te laten vinden. Door het uitwisselen van de toegekende betekenissen



kan inzicht worden verkregen in de verschillende belangen die er spelen, zodat deze meegenomen kunnen worden in de creatie van een gezamenlijke strategie. Door om te gaan met diversiteit en begrip op te brengen voor eventuele verschillen kan getracht worden toe te werken naar een gemeenschappelijke strategie gebaseerd op gedeelde belangen. Hierbij blijft er ruimte voor tegengestelde visies in de marge, waarbij de benodigde discussie zorg draagt voor de nodige scherpte bij alle partijen. Alleen op die manier lijkt het mogelijk om gezamenlijk de strijd om internationaal sportsucces te voeren.

- Onderzoek naar de meerwaarde van de Bondsjeugdopleiding lijkt een nuttige investering. Het is raadzaam om te achterhalen welke van de huidige toppers daadwerkelijk een groot deel van de Bondsjeugdopleiding hebben doorlopen en via de talentenjachtdagen zijn binnengekomen. Dit biedt zowel inzicht in de meerwaarde van het selecteren via talentenjachtdagen als in het aanbieden van bondstraining op jonge leeftijd.
- Wanneer er daadwerkelijk sprake is van een meerwaarde van de Bondsjeugdopleiding, is het raadzaam om (waar mogelijk) de opleidingsstructuur te verbreden en zo laat mogelijk beslissingen te nemen. Het is nu eenmaal zeer moeilijk te voorspellen welke van de huidige talenten in de toekomst met de prijzen aan de haal gaan. Het vroegtijdig uitsluiten van kinderen is door deze onzekerheid niet aan te raden. In het verlengde hiervan is het raadzaam om ook voor de overige niveaus van de Bondsjeugdopleiding talentenjachtdagen te organiseren, zodat ook de mogelijkheid tot zij-instroom meer systematisch en zichtbaar wordt opgenomen in de opleidingsstructuur.

8.3.2 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

- Aangezien het huidige onderzoek zich richt op verenigingen met veel jeugdleden en geen bondskinderen, zijn de resultaten niet zomaar te generaliseren naar andere verenigingen. Het is dan ook interessant om een soortgelijk onderzoek te doen bij verenigingen die bijvoorbeeld wel veel bondskinderen hebben. Dit kan inzicht bieden in de verschillen en overeenkomsten in betekenisgeving tussen de informanten uit deze verenigingen en de informanten uit de onderzochte verenigingen in dit onderzoek.
- Dit onderzoek heeft zich gericht op het tennislandschap. Uiteraard zijn er nog vele andere sporten waar dergelijke topsportvraagstukken leven. Interessant is dan ook om te bezien in hoeverre de toegekende betekenissen ook opgaan in andere sporten. Worden daar dezelfde betekenissen toegekend aan de beleidsvraagstukken die in dit onderzoek centraal staan? Is daar ook sprake van botsende visies of zijn deze visies daar verenigd en op welke manier is dit eventueel gebeurd?
- Verder onderzoek naar de 10.000 uren-regel lijkt nog steeds wenselijk. Het is nog te onduidelijk hoe deze regel exact werkt en welke activiteiten onder deze regel vallen. Bovendien is niet eens duidelijk of de regel wel van toepassing is in *open loop* sporten. Wellicht is daar *deliberate play* meer van toepassing. Pas wanneer dit alles helder is, kan de regel eventueel daadwerkelijk correct vertaald worden naar trainingsuren en trainingsschema's. Dan wordt duidelijk wanneer welk aantal uren benodigd is om de top te halen.



Literatuurlijst

- Abbott, A. & Collins, D. (2002). A Theoretical and Empirical Analysis of a 'State of the Art' Talent Identification Model. *High Ability Studies*, 13, pp. 157-178.
- Abbott, A. & Easson, B. (2002). The mental profile. In B.D. Hale & D. Collins (Eds.), *Rugby Tough* (pp. 17-33). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Aberthény, B., & Russell, D.G. (1987). Expert-novice differences in an applied selective attention task. *Journal of Sport Psychology*, 9, pp. 326-345.
- American Footwear Association (1990). *American youth and sports participation*. Florida: North Palm Beach.
- Augestad, P. & Bergsgard, N.A. (2008). Norway. In B. Houlihan & M. Green (Eds.) *Comparative Elite sport development* (pp. 195-217). London: Elsevier.
- Baker, J. & Horton, S. (2004). A review of primary and secondary influences on sport expertise. *High Ability Studies*, 15, pp. 211-228.
- Baxter-Jones, A.D.G., and Helms, P.J. (1996). Effects of training at a young age: a review of the training of young athletes (TOYA) study. *Pediatric Exercise Science*, 8, pp. 310-327.
- Bergsgard, N. A., Houlihan, B., Mangset, P., Nodland, S. I., & Rommetveldt, H. (2007). *Sport policy. A comparative analysis of stability and change*. London: Elsevier.
- Blansky, B.A., Bloomfield, J., Ponchard, M. & Ackland, T.R. (1990). The relationship between anatomical characteristics and swimming performance in state age-group championships competitors. In B.A. Blansky & J. Bloomfield & T.R. Ackland & B.C. Elliot & A.R. Morton (Eds.), *Athletics, growth and development in children* (pp. 139-151). Perth: Harwood Academic.
- Bloom, B.S. (1985). *Developing talent in young people*. New York: Ballantine.
- Boeije, H. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Den Haag: Boom.
- Bosscher, V. de, Knop, P. de & Bottenburg, M. van (2008). *Vlaanderen sport, ook aan de top. Een internationale vergelijking van het topsportbeleid en topsportklimaat in zes landen*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Bosscher, V., Knop, P. de, Bottenburg, M. van, Shibli, S. & Bingham, J. (2009). Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries. *Sport Management Review*, 12, pp. 113-136.
- Bottenburg, M. van (2009). *Op jacht naar goud. Het topsportklimaat in Nederland, 1998-2008*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Brewer, B.W., Raalte, J.L. van & Linder, D.E. (1993). Athletic identity: Hercules' muscles or Achilles heel? *International Journal of Sport Psychology*.
- Brouwers, J., Bosscher, V. de, Truyens, J., Schaillée, H. & Hoecke, J. van (2009). *Exploratief onderzoek naar het verband tussen prestaties op jonge leeftijd en later succes in tennis*. Brussel: Vrije Universiteit.
- Brustad, R.J. (1993). Youth in sport: psychological considerations. In R.N. Singer, M. Murphey, and L.K. Tennant (Eds.) *Handbook of Research on Sport Psychology* (pp. 190-313). New York: Macmillan.
- Brustad, R.J. (1998). Affective outcomes in competitive youth sport: the influence of intrapersonal and socialization factors. *Journal of Sport Exercise Psychology*.
- Brustad R.J. & Ritter-Taylor, M. (1997). Applying social psychological perspectives to the sport psychology consulting process. *The Sport Psychologist*.
- Clumpner, R.A. (1994). 21st century success in international competition. In R. Wilcox (Ed.). *Sport in the global village* (pp. 298-303). Morgantown, WV: FIT.
- Coakley, J. (1992). Burnout among adolescent athletes: a personal failure or social problem? *Sociology of Sport Journal*.



- Coakley, J. (1993). Social dimensions of intensive training and participation in youth sports. In: Cahill, B.R. & Pearl A.J. (Eds.), *Intensive Participation in Children's Sports*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Côté, J. (1999) The influence of the family in the development of talent in sports. *The Sport Psychologist*, 13, pp. 395-417.
- Côté, J., Baker, J. & Abernethy, B. (2007). Practice and play in the development of sport expertise. *Handbook of Sport Psychology*, 3, pp. 184-202.
- Côté, J. & Hay, J. (2002). Children's involvement in sport: A developmental perspective. In J.M. Silva & D. Stevens (Eds.), *Psychological foundations in sport* (pp. 484-502), Boston, MA: Merrill.
- Dalton, S.E. (1992). Overuse injuries in adolescent athletes. *Sports Medicine*, 13, pp. 58-70.
- Deetz, S. (2000). 'Describing differences in Approaches to Organization Science: Rethinking Burell and Morgan and Their Legacy'. In: Frost, P.J., Lewin, A.Y., Daft, R.L. (red.), *Talking About Organization Science*. London: Sage Publications, pp. 123-152.
- Elling, A., Luijt & R., Reijgersberg, N. (2009). *Alles voor de sport!? (Gestopte) Topsporttalenten en hun ouders over investeringen, opbrengsten en offers*. S-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.
- Ericsson, K.A., Krampe, R.T. & Tesch-Römer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological Review*, 100, pp. 363-406.
- European Federation of Sport Psychology (1996). Position statement of the European Federation of Sport Psychology (FEPSAC): II. Children in sport. *The Sport Psychologist*.
- Ewing, M.E. & Seefeldt V. (1996). Patterns of participation and attrition in American agency-sponsored youth sports. In: Smoll, F.L. & Smith, R.E. (Eds.), *Children and youth in sport: A biopsychological perspective*. Madison, WI: Brown and Benchmark.
- French, K.E., & Mcpherson, S.L. (1999). Adaptations in response selection processes used during sport competition with increasing age and expertise. *International Journal of Sport Psychology*, 30, pp. 173-193.
- Glesne, C. (2006) *Becoming qualitative researchers*. Boston: Allyn & Bacon
- Gould, D. (1987). Understanding attrition in children's sport. In Gould, D. & Weiss, M.R. (Eds.), *Advances in pediatric sport sciences*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Gould, D., Tuffey, S., Udry, E. & Loehr, J. (1996). Burnout in competitive junior tennis players: II. Qualitative analysis. *The Sport Psychologist*.
- Green, M., & Houlihan, B. (2005). *Elite sport development. Policy learning and political priorities*. London and New York: Routledge.
- Green, M. & Oakley, B. (2001). Elite sport development systems and playing to win: uniformity and diversity in international approaches. *Leisure Studies*, 20, pp. 247-267.
- Gustin, W.C. (1985) The development of exceptional research mathematicians. In: Bloom, B.S. (Ed.), *Developing talent in young people*. New York: Ballantine. 139-192.
- Hecimovich, M. (2004). Sport Specialization in Youth: a literature Review. *Journal of the American Chiropractic Association*.
- Heinilä, K. (1982). The totalization process in international sport. *Sportwissenschaft*, 12, pp. 235-254.
- Henschen, K.P. (1998). Athletic staleness and burnout: Diagnosis, prevention and treatment. In: Williams, J.M. (Ed.), *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance*. Mountain View, CA: Mayfield.
- Ingham, A.G., Chase, M.A., Butt, J. (2002). From the performance principle to the developmental principle; every kid a winner? *Quest*, 54, pp. 308-331.
- International Olympic Committee (2008). *IOC Athlete Career Programme. Managing De-selection*. Vinddatum: 02-08 -2011, op http://www.olympic.org/Documents/elite_athletes/MANAGING_DE_SELECTION.pdf



- Kalinowski, A. G. (1985) The development of Olympic swimmers. In Bloom, B.S. (Ed.), *Developing talent in young people*. New York: Ballantine. 139-192.
- KNLTB (2008). *Meerjarenbeleidsplan Passie voor Tennis*. Amersfoort: KNLTB.
- KNLTB (2010). *Informatieboekje REAAL Bondsjeugdopleiding 2010-2011*. Amersfoort: KNLTB.
- KNLTB (2010). *REAAL Bondsjeugdopleiding*. Vinddatum: 06-12-2010, op <http://www.knlb.nl/cms/showpage.aspx?id=359>
- MacCurdy, D. (2006). *Talent Identification around the World and Recommendations for the Chinese Tennis Association*. Vinddatum: 10-01-2011, op http://www.itftennis.com/shared/medialibrary/pdf/original/IO_18455_original.PDF
- Malina, M.R., Eisenmann, J., Cumming, S., Ribeiro, B. & Aroso, J. (2004). Maturity-associated variation in the growth and functional capacities of youth (soccer) players 13-15 years. *European journal of applied physiology*, 91, pp. 555-562.
- Martindale, Russell, J.J., Collins, D. & Daubney, J. (2005). Talent development: a guide for practice and research within sport. *Quest*, 57, pp. 353-375.
- Monsaas, J. A. (1985) Learning to be a world-class tennis player. In Bloom, B.S. (Ed.), *Developing talent in young people*. New York: Ballantine. 211-269.
- Muller, E. (1989). Sport Motor Testing Procedures for Talent Identification in Tennis. *Leistungssport*.
- NOC*NSF (2010). *Nederland in de top 10. Naar een winnend topsportklimaat*. Arnhem: NOC*NSF.
- NOC*NSF (2010). *Rutte – Verhagen: Sport heeft belangrijke functie voor Nederland*. Vinddatum: 06-12-2010, op <http://nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=4867>
- Reed, M. (2003). 'The agency/structure dilemma in organization theory: open doors and brick walls. In Tsoukas, H. & Knudsen, C. (Eds.), *The Oxford Handbook of Organization Theory* (pp. 289-309). Oxford: Oxford University Press.
- Regnier, G., & Salmela, J. (1987). Predictors of success in Canadian male gymnasts. In B. Petiot, J.H. Salmela, & T.B. Hoshizaki (Eds.), *World identification systems for gymnastic talent*. (pp. 143-150). Montreal: Sport Psyche Editions.
- Richardson, D.J. & Stratton, G. (1999). Preliminary investigation into the seasonal birth distribution of England World Cup campaign players. *Journal of Sport Sciences*, 17, pp. 821-822.
- Rossum, J.H.A. van (2007). Op zoek naar het LTAD-model. *Sportgericht*, 61 (3): 5-12.
- Rowland, T.W. (1997). Counseling the young athlete: where do we draw the line? *Pediatric Exercise Science*.
- Rubin, H.J. & Rubin, I.S. (2005). *Qualitative interviewing. The art of hearing data*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
- Scanlan T.K. & Lewthwaite, R. (1984). Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: I. Predictors of competitive stress. *Journal of Sport Psychology*.
- Scanlan T.K. & Lewthwaite, R. (1986). Social psychological aspects of competition for youth sport participants: IV. Predictors of enjoyment. *Journal of Sport Psychology*.
- Sennett, R. (2004). *Respect. The formation of character in an age of inequality*. London: Penguin Books.
- Singer, R. N. & Janelle, C. M. (1999) Determining sport expertise: From genes to supremes. *International Journal of Sport Psychology*, 30, pp. 117-150.
- Simon, H.A. & Chase, W.G. (1973) Skill in chess. *American Scientist*, 61, pp. 394-403.
- Simonton, D.K. (1999). Talent and its development: An emergenic and epigenetic model. *Psychological Review*, 106, pp. 435-457.
- Smith, R.E. (1986). Toward a cognitive-affective model of athletic burnout. *Journal of Sport Psychology*.
- Sosniak, L. A. (1985). Learning to be a concert pianist. In Bloom, B.S. (Ed.), *Developing talent in young people* (pp. 19-67). New York: Ballantine.



- Tenebaum, G., Sar-El, L., & Bar-Eli, M. (2000). Anticipation of ball locations in low and high skilled performers: A developmental perspective. *Psychology of Sport and Exercise*, 1, pp. 117-128.
- Tennekes, J. (1995). 'Cultuur: structuren en handelen' en 'Organisatiecultuur: definitie en inhoud', in: *Organisatiecultuur: een antropologische visie* (pp. 15-37). Leuven/Apeldoorn: Garant.
- Thornton, J.S. (1991). Springing Young athletes from the parental pressure cooker. *Physician and Sportsmedicine*.
- Tofler, L.R., Stryer, B.K., Micheli, L.J. & Herman, L.R. (1996). Physical and emotional problems of elite female gymnasts. *New England J. Med.*
- Unierzyski, P. (2005). *How to recognise Tennis Talent?* Vinddatum: 25-02-2011, op http://www.itftennis.com/shared/medialibrary/pdf/original/IO_17023_original.PDF
- Vaeyens, R., Lenoir, M., Williams, A.M., & Philippaerts, R. (2008). Talent Identification and Development Programmes in Sport: Current Models and Future Directions. *Sports Medicine*, 38, pp. 703-714.
- Wallingford, R. (1975) Long distance running. In Tayler, A.W. and Landry, F. Springfield (Ed.), *The scientific aspects of sport training* (pp. 118-130). IL: Charles C. Thomas.
- Ward, P. & Williams, A.M. (2003). Perceptual and cognitive skill development in soccer: The multidimensional nature of expert performance. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 25, pp. 93-111.
- Weick, K. E. (1995), *Sensemaking in organizations*, Sage Publications, London
- Weiss, M.R. & Hayashi, C.T. (1996). The United States. In Knop, P. de, Engstrom, L., Skirstad, B & Weiss, M. (Eds.), *Worldwide Trends in Youth Sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Weiss, M.R. & Petlichkoff L.M. (1989). Children's motivation for participation in and withdrawal from sport: identifying the missing links. *Pediatric Exercise Science*.
- White, S.A. (1998). Adolescent goal profiles, perceptions of the parent-initiated motivational climate, and competitive trait anxiety. *The Sport Psychologist*.
- Wiersma, L.D. (2000). Risks and Benefits of Youth Sport Specialization: Perspectives and Recommendations. *Pediatric Exercise Science*, 12, pp. 13-22.
- Yin, R.K. (2009). Yin, R.K. (1989). *Case study Research: design and methods*, Los Angeles: Sage.



Bijlage 1: Topclijst Bondsmedewerkers

Hoofdvraag

“Welke betekenissen geven verenigingsbestuurders, trainers, ouders, talenten en bondsmedewerkers aan talentherkenning en talentontwikkeling en wat betekent dit voor de Bondsjeugdopleiding van de KNLTB?”

Introductie

- Eigen introductie + onderzoek
- Akkoord opnameapparatuur?
- Functie van de persoon

BJO + voorspeelmomenten

- *Voorspeelmomenten in de praktijk: talentherkenning*
 - o Hoe gaat het in zijn werk?
 - o Sinds wanneer wordt er mee gewerkt?
 - o Belang voorspeelmomenten voor instroom, mede t.o.v. methoden/manieren van selectie?
 - o Manieren van onder de aandacht brengen van voorspeelmomenten?
 - o Op basis waarvan worden kinderen geselecteerd: vaststaande criteria versus beoordeling coach?
 - o Is iedereen binnen de bond er tevreden over? Waarom wel/niet?
 - o Wordt er in het buitenland ook met voorspeelmomenten gewerkt? Waarom wel/niet?
 - o Wat zijn de mogelijke voor- en nadelen van deze werkwijze?
 - o Hoe groot acht u de kans dat alle talenten op deze manier worden getest (missen van talenten/bepaalde groepen; bv. 5% van alle KNLTB-leden 5-8 jaar)?
 - o Opkomst vanuit bepaalde verenigingen onevenredig weinig: oorzaak/gevolg?
 - o Wat zijn de consequenties van deze werkwijze voor kinderen die bijv. na hun 10^e met de sport beginnen?
 - o Vindt u het huidige talentherkenningsbeleid succesvol? Waarom wel/niet? Hoe kan dit eventueel verbeterd worden?
 - o Indien gewenst: hoe voorspeelmomenten aantrekkelijker maken: vijver vergroten?
- *Breder: BJO*
 - o Wat is het belang van goede talentherkenning?
 - o Wat is het belang van goede talentontwikkeling?
 - o Wat is de reden dat er een Bondsjeugdopleiding is? Wat is de legitimatie hiervoor en de meerwaarde hiervan t.o.v. de privésector?

Structuur BJO

- *Huidige structuur (piramidemodel)*
 - o Als we kijken naar het huidige piramidemodel, wat zijn volgens u de voordelen van dit model? En wat zijn de nadelen?
 - o Wat zou benodigd zijn om de huidige structuur te verbeteren (op het gebied van talentherkenning én talentontwikkeling)?
- *Vroege specialisatie*
 - o Hoe zijn de aantallen trainingsuren bij de bond bepaald? Waarom is voor dit aantal gekozen (10.000 uur-regel)? Wat vindt u van deze aantallen?



- Hoeveel uur trainen de kinderen (per niveau) nog bij de eigen vereniging of tennisschool?
- Wat zijn de voordelen van het aantal uren dat kinderen tennissen? En welke nadelen zijn hieraan verbonden?
 - Hoe vaak komen de nadelige gevolgen van vroege specialisatie (motorisch, sociologisch, fysiologisch en psychologisch) voor?
 - Op welke manier wordt rekening gehouden met mogelijke nadelige gevolgen? Hoe wordt dit getracht te voorkomen? Vindt u dat dit genoeg gebeurt in de wetenschap dat er altijd afvallers zullen zijn (maatschappelijke functie/verantw. KNLTB)?
- Waarom wordt kinderen al op jonge leeftijd de kans geboden om bij de bond te trainen? Is dit benodigd?
- Kinderen kunnen al vroeg in de structuur van de bond komen. Wat is de meerwaarde hiervan t.o.v. het spelen met vriendjes (bijv. op straat) en op die manier uren bezig zijn met tennis? Deliberate play vs. deliberate practice.
- *Vroege selectie*
 - Waar zijn de aantallen kinderen per niveau op gebaseerd?
 - Wat vindt u van deze aantallen?
 - Waarom wordt er niet gekozen voor meer kinderen (of minder) / een bredere trainingsbasis?
 - Waarom wordt er aan selectie gedaan?
 - Hoe moeilijk is het om de juiste talenten te selecteren?
 - Waardoor komt dit?
 - Wat voor invloed heeft dit op de manier waarop geselecteerd en ontwikkeld wordt?
 - Hoe zorg je dat de grootste talenten binnen de bondsstructuur komen?
 - Is de huidige structuur gericht op doorstroming van kinderen? Welke ruimte is er om later in te stromen (voorbeelden)?
 - Denkt u dat u in de huidige structuur van talentherkenning en – ontwikkeling talenten misloopt?
 - Knelpunten:
 - open skill sport, vaardigheden later zichtbaar, veranderingen in puberteit, laatbloeiers, niet-tennissende kinderen/andere sporten
 - Wat voor gevolgen heeft dit evt. (zowel voor geselecteerden als uitgesloten)?
 - Welke rol spelen prestaties bij het selecteren (op diverse niveaus)? Hoe verhouden prestatie en potentie zich tot elkaar, mede in de verschillende leeftijdsfasen?
 - Waarin denkt u dat de Bondsjeugdopleiding nog verder kan verbeteren?

Machtsverhoudingen

- In hoeverre trekt de bond houdt de bond rekening met de mening van anderen (ouders, talenten, verenigingen) als het gaat om de huidige structuur?
- In hoeverre zou de bond dit meer of minder moeten doen?

Afsluiting

- Toevoegingen van kant respondent?
- Mogelijkheid om contact op te nemen bij vragen/onzekerheden?
- Dank!